શ્રી એમ. આર. દેસાઈ આર્ટ્સ એન્ડ
શ્રી ઈ. ઈ. એલ. કે. કોમર્સ કૉલેજ,

ચીખલી, જિ. નવસારી

વિમલ

(૨૦૧૩-૧૪ અને ૨૦૧૪-૨૦૧૫)

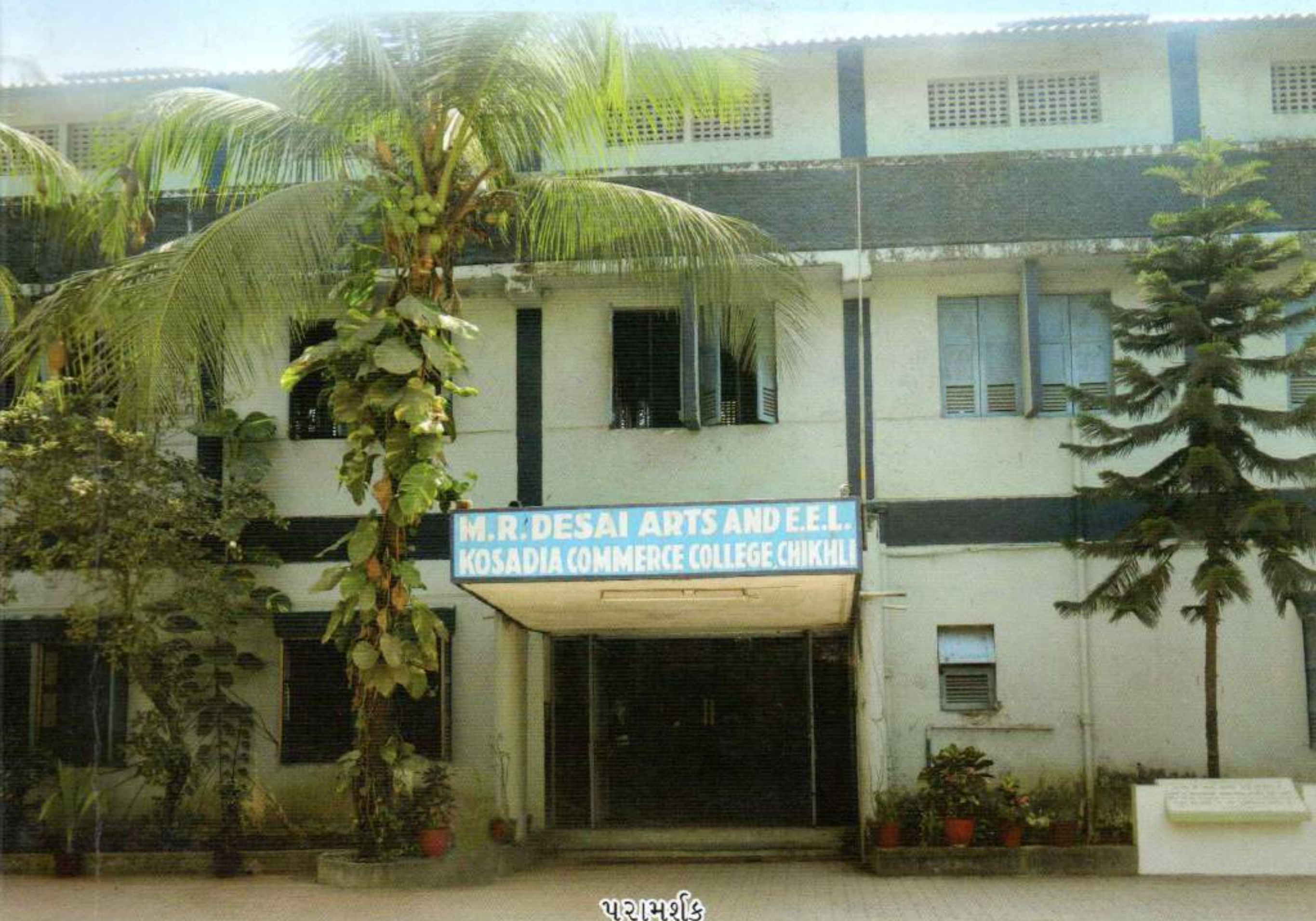

પરામર્શક

પ્રિ. ડૉ. મુકેશભાઈ ડી. પટેલ

સંપાદકો

અર્જનભાઈ બી. પટેલ
(અધ્યક્ષ, મેગેઝિન સમિતિ)

પ્રા. શંકર બી. પટેલ
ડૉ. અભિધા આદેશરા
(અધ્યક્ષ, મેગેઝિન સમિતિ)

स्वातंत्र्य सेनानी, समाजसेवक अने शिक्षण संवर्धक

स्व. मोहनलाल मणिलाल देसाई

जन्म : २७-३-१९१५ अवसान : १३-११-१९९९

" हुं विदाय थई जाउं पछी मारा विचार
तमारी कने आवे,
जेम सूर्यास्तनी सरहद उपर
तारासृष्टिनुं मौन व्यापे"

"Let my thoughts come to you
when I am gone,
Like after glow of sunset
At the margin of starry silence"
- **Rabindranath Tagore**

શ્રી એમ. આર. દેસાઈ આર્ટ્સ એન્ડ શ્રી ઈ. ઈ. એલ. કે. કોમર્સ કૉલેજ, ચીખલી, જિ. નવસારી

વિમલ

(૨૦૧૩-૧૪ અને ૨૦૧૪-૨૦૧૫)

પરામર્શક

પ્રિ. ડૉ. મુકેશભાઈ ડી. પટેલ

સંપાદકો

અર્જુનભાઈ બી. પટેલ
(અધ્યક્ષ, મેગેઝિન સમિતિ)

પ્રા. શંકર બી. પટેલ
ડૉ. અભિધા આદેશરા
(અધ્યક્ષ, મેગેઝિન સમિતિ)

વિમલ
(વાર્ષિક મુખપત્ર)
(૨૦૧૩-૧૪ અને ૨૦૧૪-૨૦૧૫)

પ્રકાશક
પ્રિ. ડૉ. મુકેશભાઈ ડી. પટેલ
શ્રી એમ.આર.દેસાઈ આર્ટ્સ એન્ડ
શ્રી ઈ.ઈ.એલ.કે. કોમર્સ કોલેજ,
ચીખલી (396 521) જિ.નવસારી.

મુદ્રક
સ્પેક્ટ્રા ગ્રાફિક્સ
ઓફસેટ પ્રિન્ટર
દેસરા રોડ, બીલીમોરા - ૩૯૬ ૩૨૧
મો.: ૯૮૨૫૫ ૭૫૩૦૨, ૯૮૨૫૦ ૯૩૯૦૪

સંપાદકીય...

- શંકર પટેલ
- ડૉ. અભિદા આદેશરા

સુસંસ્કૃત કે સત્ત્વશીલ સમાજ માટે ઊંચા સંસ્કારોનું સિંચન જ સન્માનીય સમાજ સર્જી શકે. સંસ્કારઘડતર માટે સાહિત્યનું શિક્ષણ અનિવાર્ય છે. અનુગામી પેઢી સીધા સંસ્કારો એની પુરોગામી પેઢી પાસેથી સ્વીકારે છે, પરંતુ પરિવર્તન સૃષ્ટિનો સનાતન નિયમ છે. પરિવર્તન માટે ઘણા પરિબળો કામ કરે છે. દરેક પેઢીની માનવસંપત્તિ પોતાની આગવી ઓળખ ઊભી કરે છે. ફેશન હોય કે રહેણીકરણી, શિક્ષણ હોય કે વ્યવસાય હોય, વ્યવહાર હોય કે ધાર્મિક ખ્યાલ હોય સમયની સાથે ફેરફાર થતા રહેવાના, તેમ છતાં સુદૃઢ થયેલા ઉત્તમ સંસ્કારો નામશેષ ન થાય તે જોવું રહ્યું.

અર્થોપાર્જન માટે સમયે સમયે જગ્યાઓ ઊભી થતી ગઈ અને સમય આવતાં બંધ થતી ગઈ. આજીવિકા માટેના રસ્તા ખુલતા ગયા અને સમય આવતાં બંધ પણ થતા ગયા. આધુનિક સમયમાં કોમ્પ્યુટરનો ભારે પ્રભાવ છે. કોમ્પ્યુટર ન આવડતું હોય તેવા વ્યક્તિને આજે નિરક્ષર જ ગણવો ઘટે. નોકરી - ધંધામાં એની અનિવાર્યતા લેખાય. ક્યારેક અનુભવાય છે કે મનુષ્ય યંત્રજડ બનતો જાય છે. એની સંવેદના થીજતી - ઠીંગરાતી જાય છે. માનવ વ્યવહારોમાં કશુંક ખૂટતું જણાય છે. વ્યવહારિક ભાષામાં એક પ્રકારની બરછટતા અનુભવાય છે. નવી પેઢીના સંસ્કારો ક્યારેક જૂની પેઢીને કઠતા લાગે. દરેક યુગે કે પેઢીએ એ અનુભવાતું હોય છે.

રાજય - રાષ્ટ્ર કે વિશ્વના માનવસંબંધોને પુલકિત કરે એવા સંસ્કારોનું શિક્ષણ આપણા સૌની અનિવાર્ય જરૂરિયાત છે. જીવન એક કલા છે. કલામય, રસમય, સર્વગમ્ય જીવન ન્યાય, નીતિ, વિવેક અને વ્યવહાર વિના શકય જ નથી. મોટી ડીગ્રી, ઊંચા પદની નોકરી કે ઘણો પૈસો પોતાને ભલે બધું સુખ આપતા હોય પણ સમાજ માટે એટલા સંતોષ આપનારા બનતા નથી. માણસ સામાજિક પ્રાણી છે અને એ નાતે સમાજને સંતોષ આપે કે આનંદ આપે એવું કલામય જીવન દરેકની પાસે હોય એ અતિ આવકાર્ય બાબત છે.

સાહિત્ય જીવન જીવવાની કલા શીખવે છે. કોઈ પણ વિદ્યાશાખાનો વિદ્યાર્થી હોય, કોઈપણ વ્યવસાયનો હોય, કોઈપણ સમાજ કે ધર્મનો હોઈ, કોઈપણ પક્ષ કે વાદનો હોય, કોઈપણ પ્રદેશ- પ્રાંતનો હોય, કોઈપણ વય-કક્ષાનો કેમ ન હોય. તેણે સાહિત્યના સંપર્કમાં હોવું જરૂરી છે. આ બધું બધાને લાગુ પડતું નથી. પણ જેમને સ્પર્શે છે તેમણે ઉત્તમ કૃતિઓનું પઠન કરવું જરૂરી છે. દુનિયાની મહત્ત્વની દરેક ભાષાની પાસે ઉત્તમ સર્જકોની ઉત્કૃષ્ઠ કૃતિઓની માતબર સંખ્યા છે. આપણે આપણી માતૃભાષાની

કૃતિઓથી જ એનો આરંભ કેમ ન કરીએ ?

સાહિત્યકાર પોતાના સાહિત્ય દ્વારા અનેરો આનંદ આપે છે. તેમાંથી પરોક્ષ રીતે ઉપદેશ પ્રાપ્ત થાય છે. સાત્વિક સાહિત્યથી સંસ્કારોનું સંવર્ધન થાય છે. જીવન ઊર્ધ્વગામી બને છે, વ્યવહાર પ્રશંસનીય બને છે. સાહિત્યકાર માત્ર સમાજની વાસ્તવિકતાનું નિરૂપણ નથી કરતો, પરંતુ પોતાની દૂરગામી દૃષ્ટિથી સત્યનું પ્રગટીકરણ કરે છે. સાહિત્યકાર ભલે સમાજથી દૂર જઈને સર્જન કરે, તેમ છતાં તેની રચનાઓમાં સમાજનો પ્રભાવ જોવા મળવાનો. એટલે કે સાહિત્ય અને સમાજનો સંબંધ અવિભાજય છે. સાહિત્યનો પરમ હેતુ આનંદપ્રાપ્તિનો છે. તે સર્જકની રચના દ્વારા પૂર્ણ થાય છે. સાહિત્યકાર સમાજના લોકોને પોતાની ખામીઓનું નિવારણ કરવા માટે અનુરોધ કરે છે અને સંસ્કાર ઘડતરમાં ઉપયોગી નીવડે છે. સાદું જીવન, ઉચ્ચ વિચાર તે ગાંધીયુગની રચનાઓથી વધુ પ્રચાર પામ્યા હતા. મેઘાણીની રચનાઓથી રાષ્ટ્રભાવનાનો વિકાસ થયો હતો. આમ સમાજના લોકોનું યુગે યુગે સાહિત્ય દ્વારા ઘડતર થાય છે. સાહિત્ય અને સમાજ શ્વાસ-પ્રાણની જેમ અભિન્ન રીતે જોડાયેલા છે. સર્જક સમાજમાંથી પ્રેરણા મેળવે છે. એટલે સમાજ એ સાહિત્યનું પ્રેરક તત્ત્વ છે. સાહિત્યમાંથી સમાજના લોકો પણ પ્રેરણા મેળવે છે. સાંપ્રત સમયમાં ક્યારેક એમ લાગે છે કે તેમના પાલકો માત્ર સંતાનોને પૈસા જ પૂરા પાડે છે. સંસ્કાર માટે સભાન નથી. તેવા સંજોગોમાં પોતના સંતાનોને સાહિત્ય સુધી પહોંચાડવા, પ્રોત્સાહિત કરવા એ આપણા સૌની ફરજ છે. શાળા - કોલેજો - શિક્ષણ સંસ્થાઓ વગેરે વર્ગખંડ અને વર્ગખંડની બહાર પણ એ પુણ્યકાર્ય કરી રહી છે. જે ઉજ્જવળ ભાવિનો સંકેત છે.

વિદ્યાર્થીઓ કોલેજમાં પ્રવેશ પામે છે ત્યારે કોઈ ચોક્કસ લક્ષ્ય સિદ્ધિના મનોરથ સાથે આવે પોતાના સ્વપ્નો સાકાર કરવાના ઉત્સાહ સાથે કાર્યરત રહે છે. શિક્ષણની સાથે ઈતર પ્રવૃત્તિ પણ શિક્ષણનો જ એક ભાગ બને છે. પરિણામે રમત-ગમત, નિબંધલેખન, વક્તૃત્વ, કલાકૌશલ નૃત્ય, N.C.C., N.S.S. જેવી વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ સાથે તેમનો નાતો રહે છે. વિદ્યાર્થીઓની આવી વિવિધ તથા સર્જનાત્મક પ્રવૃત્તિઓ તેમની પ્રગતિની પારાશીશી છે. વિદ્યાર્થીઓની મૌલિક કૃતિઓને 'વિમલ' માં પ્રગટ કરી પ્રોત્સાહિત કરવામાં આવે છે. આ તબક્કે 'વિમલ' માટે માર્ગદર્શન અને પ્રોત્સાહન આપનાર તથા સહાયરૂપ થનાર વિમલ ઉચ્ચતર કેળવણી ટ્રસ્ટના મેનેજિંગ ટ્રસ્ટીશ્રી અરવિંદભાઈ દેસાઈ, ટ્રસ્ટીશ્રી સલીમભાઈ પટેલ, માનદ્‌મંત્રીશ્રી દર્શનભાઈ દેસાઈ, ઈન્ચાર્જ આચાર્યશ્રી ડૉ. મુકેશભાઈ પટેલ, ટિચીંગ-નોન ટીચીંગના સ્ટાફ સભ્યો, જી.એસ. રોનિશ શાહ તથા વિદ્યાર્થી મંડળના હોદ્દેદારો પ્રતિ કૃતજ્ઞતાની લાગણી વ્યક્ત કરીએ છીએ.

આચાર્યશ્રીની કલમે...

- ડૉ. મુકેશ ડી. પટેલ

શ્રી એમ.આર.ડી. આટ્સ એન્ડ ઈ. ઈ. લહેર કોસાડિયા કોમર્સ કોલેજ, ચીખલીનો પ્રારંભ ઈ.સ. ૧૯૬૯માં થયો હતો. ઘણી જ મુશ્કેલ પરિસ્થિતિ સામે અડગ ઊભા રહી આ કોલેજને જીવનદાન આપનાર વિમલ ઉચ્ચતર કેળવણી ટ્રસ્ટના પાયાના મેનેજિંગ ટ્રસ્ટીશ્રી સ્વ. મોહનકાકાને આ તબક્કે મારાં સાદર પ્રણામ....

સામાન્ય રીતે દરેક સંસ્થાનો આંતરધ્વનિ - ઊર્ધ્વગામી સર્વાંગી વિકાસનો હોય છે. વિમલ ઉચ્ચતર કેળવણી ટ્રસ્ટ, ચીખલી સંચાલિત આ કોલેજના આરંભથી આજ સુધીની વિકાસયાત્રા તરફ નજર નાંખતા સમજાશે કે એક ગામડાના પરિવેશમાં ઊભી થયેલી આ કોલેજે એના કાર્યક્ષેત્રમાં આવતી વિવિધ બાજુનાં વિવિધ પાસાઓને પહેલદાર ઓપ આપી આકર્ષક બનાવી છે. ગામડાના વિદ્યાર્થીઓની શિક્ષણભૂખને પરિતોષવાનું પુનિત કાર્ય કરી શિક્ષણની જ્યોતને અખંડ પ્રકાશતી રાખી છે. એ વિકાસયાત્રામાં વિમલ ઉચ્ચતર કેળવણી ટ્રસ્ટના મેનેજિંગ ટ્રસ્ટીશ્રી, મંત્રીશ્રી તથા સભ્યોનો ફાળો નાનોસૂનો નથી. તો આજ પર્યન્તનાં શૈક્ષણિક અને બિનશૈક્ષણિક કર્મચારીઓની નિષ્ઠા, પ્રેમ અને ઉત્સાહની સુવાસ પણ એમાં સંમિલિત છે. કોલેજના આવા પર્યાવરણમાં કોલેજનું સુકાન તા. ૧-૧૦-૨૦૧૩ થી મને સોંપવામાં આવ્યું તેનો મને આનંદ અને ગર્વ છે. મારા કાર્યકાળ દરમિયાન જે પ્રવૃત્તિઓ થઈ છે. જે વાર્ષિક પરિણામો આવ્યાં છે, તે પ્રગતિનો માપદંડ છે. કોલેજ મેગેઝિન 'વિમલ' આપના હાથ સુધી પહોંચાડતા આનંદ થાય એ સહજ છે.

□□□

શુભેચ્છા

- અરવિંદભાઈ દેસાઈ

વિમલ ઉચ્ચત્તર કેળવણી ટ્રસ્ટ સંચાલિત શ્રી એમ. આર. ડી. આર્ટ્સ એન્ડ ઈ. ઈ. લહેર કોસાડિયા કોમર્સ કોલેજ, ચીખલીએ લાંબી મજલ સફળતાપૂર્વક પસાર કરી છે. તેમજ હજુ પણ ઉન્નતિના નવા શિખરો સર કરવા કટિબધ્ધ છે અને તેના પરિણામે જ દક્ષિણ ગુજરાતમાં નામના પ્રાપ્ત કરી છે. આદિવાસી વિસ્તારના અનેક વિદ્યાર્થીઓ માટે આ કોલેજે જ્ઞાનપિપાસા પરિતૃપ્ત કરવા માટે વિશિષ્ટ યોગદાન આપ્યું છે અને હજુ પણ સ્નેહ, સંનિષ્ઠા, સૌજન્ય અને પુરુષાર્થ દ્વારા વિકાસના દ્વારો ખોલીને વિદ્યાર્થીઓ માટે પ્રેરણાદર્શક કે માર્ગદર્શક બની રહેવામાં પૂરેપૂરી સક્રિયતા દાખવવામાં આવે છે.

અમારી આ સંસ્થાએ કેટલાયે વિદ્યાર્થીઓની કારકિર્દી ઉજ્જવળ બનાવવામાં યશસ્વી ઉત્તરદાયિત્વ નિભાવ્યું છે. એ માટે અમારા ટ્રસ્ટીમંડળ, આચાર્ય, અધ્યાપકો તેમજ કર્મચારીગણ હરહંમેશ તત્પર રહે છે તેના પરિણામે અમારું નામ ઉજ્જવળ અને ઉન્નત બની શક્યું છે.

વિદ્યાર્થીઓ પોતાની જિંદગીમાં પગભર બનીને અન્યને પણ ઉપકાર, મદદરૂપ કે પ્રોત્સાહક બને, એ પણ ખૂબ જરૂરી છે. અને એ અંગેની કેળવણી પણ કોલેજ શિક્ષણની સાથે સાથે પરોક્ષરૂપે પ્રાપ્ત થાય છે અને તેના કારણે તેઓ એક આદર્શ માનવી બનવા માટે પણ તત્પર કે ઉત્સુક હોય છે. આમ, આજનું શિક્ષણ માત્ર વ્યવસાયી શિક્ષણ ન બની રહેતા માનવવ્યવહારને પણ ઉમદા અને જાગૃત બનાવે એવી સાંપ્રત સમયમાં તાતી આવશ્યક છે.

□□□

સંદેશો

- દર્શનભાઈ દેસાઈ

મિત્રો,

આપ સૌ શ્રી એમ. આર. ડી. આર્ટ્સ એન્ડ ઈ. ઈ. લહેર કોસાડિયા કોમર્સ કોલેજ, ચીખલીમાં અધ્યયન કરી રહ્યા છો. એ બદલ હાર્દિક ધન્યવાદ પાઠવું છું. આપ સૌ ખૂબ જ પ્રગતિ કરીને આપનું નામ અને સંસ્થાનું નામ રોશન કરો, એવી શુભકામનાઓ.

સાંપ્રત સમયની પરિસ્થિતિ ખૂબ વિકટ અને વિષમ હોય તો શિક્ષણ સંસ્થાઓ દ્વારા, માર્ગદર્શક દ્વારા, વિવિધતા અને વિશિષ્ટતા પ્રગટાવીને આગળ વધી શકાય છે. સૌએ સ્વકીય પ્રતિભા કે સમજ દ્વારા પોતાનો માર્ગ કાઢીને જીવનમાં સ્થિરતા, સ્નેહ અને સૌજન્ય પ્રગટાવવાનું છે. સૌએ આગળ વધવાનું છે ઉન્નતિના માર્ગે આગળ વધવાનું છે આગળ વધીને માર્ગદર્શક પણ બનવાનું ધ્યેય રાખો તો જીવનમાં અવશ્ય સફળતા મેળવશો. સતત પ્રવૃત્તિશીલ કે કાર્યશીલ રહેશો, તો જ આગળને આગળ વધી શકશો. નિષ્ક્રિયતા બરબાદી નોતરે છે. સક્રિયતા આબાદીને આવકારે છે. સતત ને સતત આગળ વધવાનું જ લક્ષ્ય રાખશો તો ઝળહળતી સફળતા આપોઆપ આવશે. રોબર્ટ ફ્રોસ્ટે પણ કહ્યું છે :

"And miles to go before I sleep
And miles to go before I sleep" ,

આપ સૌને મારી હાર્દિક શુભેચ્છાઓ.

અનુક્રમ

સંપાદકીય	- શંકર પટેલ	૩
શુભેચ્છા	- અરવિંદભાઈ દેસાઈ	૬
સંદેશો	- દર્શનભાઈ દેસાઈ	૭
આચાર્યશ્રીની કલમે...	- ડૉ. મુકેશ ડી. પટેલ	૮
ગુરુમહિમા	- પટેલ વિભૂતિ એ.	૨૫
ઝાકળ	- શેફાલી ડી. પટેલ	૨૬
મારી કોલેજ	- પટેલ તજના જી.	૨૭
અમે તો અર્થશાસ્ત્રી.....	- પ્રા. કુરેશી નસરીનબાનુ વાય.	૨૮
જનકજાનકીનો પ્રણય	- પટેલ વિભૂતિ એ.	૨૯
अभिज्ञान शाकुन्तलम्– ધરાથી આકાશ સુધી	- પ્રા. નયના કલ્પેશ નાયક	૩૩
વિનયન પ્રવાહમાં સેમેસ્ટર પદ્ધતિના લાભાલાભ	- આહીર તેજલકુમારી પી.	૪૦
જીવનકળાનો ગ્રંથ ગીતા	- રવિ એન. પટેલ	૪૩
વાંચન : જિંદગીની પૂર્ણતા	- મિસ્ત્રી તેજસકુમાર આર.	૪૭
ભારતીય સંસ્કૃતિ	- પટેલ વીણા નરેન્દ્રભાઈ	૫૦
गोदान :समीक्षा	– डॉ. मुकेश डी. पटेल	५४
Economic Development and Environmental Issues:	- Prof. : V. M. Desai	૫૬
Mysticism in Wordsworth's Lucy Poem	- *Dr.Abhidha Adeshra*	૬૪
'લયલીન'માં અધ્યાત્મની કવિતા	- પ્રા. શંકર પટેલ	૬૭
માતૃભાષામાં શિક્ષણની અનિવાર્યતા	- પ્રો. રમીલાબેન નાયક	૭૩
સંસ્કાર	- પ્રા. દક્ષાબેન પી. પટેલ	૭૬
નોબેલ પુરસ્કૃત : અમર્ત્ય સેન	- પ્રા. તરૂલત્તા માહ્યાવંશી	૭૯
સૂર્યોપાસના સાથે સૂર્યનમસ્કાર	Asst. Prof.: Dr. Jaymal S. Naik	૮૧
Fitness and Aerobics	Asst. Prof.: Dr. Jaymal S. Naik	૮૪

વિમલ ઉચ્ચતર કેળવણી ટ્રસ્ટ, ચીખલી

ટ્રસ્ટીગણ

શ્રી અરવિંદભાઈ એમ. દેસાઈ
મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી

શ્રી સલીમભાઈ એફ. પટેલ
ટ્રસ્ટી

શ્રી દર્શનભાઈ એ. દેસાઈ
ટ્રસ્ટી અને માનદમંત્રી

શ્રીમતી સુવર્ણાબેન એ. દેસાઈ
ટ્રસ્ટી

શ્રીમતી ફરીદાબેન એસ. પટેલ
ટ્રસ્ટી

શ્રીમતી સોનલબેન ડી. દેસાઈ
ટ્રસ્ટી

શ્રી મહેશભાઈ એ. દેસાઈ
ટ્રસ્ટી

શ્રી ગુલાબભાઈ જીવણજી પટેલ
ટ્રસ્ટી

શ્રી જગાભાઈ ગોપાળભાઈ પટેલ
ટ્રસ્ટી

SHRI M. R. DESAI ARTS & SHRI E. E. LAHER KOSADIA COMM. COLLEGE, CHIKHLI - 2014 - 15

TEACHING STAFF

Sr.No.	NAME OF EMPLOYEE	DESIGNATION	
1	Dr. M. D. Patel	I. C. Prin.	
2	Dr. Y. J. Desai	Asst. Prof.	
3	V. M. Desai	""	
4	D. S. Rathod	""	
5	S. B. Patel	""	
6	Smt. R. B. Naik	""	
7	Smt. D. P. Patel	""	
8	Smt. I. B. Patel	""	

Sr.No.	NAME OF EMPLOYEE	DESIGNATION	
9	""“S. G. Kokani		
10	Smt. N. K. Naik	Asst. Prof.	
11	C. D. K. Patel	""	
12	Smt. M. R. Desai	""	
13	Smt. C. D. M. Patel	""	
14	Dr. A. J. Adeshra	""	
15	A. C. Patel	""	
16	Dr. J. S. Naik	Adhyapak Sahayak (PTI)	
17	Smt.H. N. Desai	Part Time	

SHRI M. R. DESAI ARTS & SHRI E. E. LAHER KOSADIA COMM. COLLEGE, CHIKHLI - 2014 - 15

OFFICE STAFF

Sr.No.	NAME OF EMPLOYEE	DESIGNATION	
1	Shri V. C. Lad	Accountant	
2	Shri C. R. Patel	Head Clerk	
3	Smt.M. A. Naik	Sr. Clerk	
4	Shri R. K. Gandhi	"	
5	Shri N. H. Patel	Jr. Clerk	
6	Shri S. R. Patel	"	

SHRI M. R. DESAI ARTS & SHRI E. E. LAHER KOSADIA COMM. COLLEGE, CHIKHLI - 2014 - 15

MANNUAL STAFF

Sr.No.	NAME OF EMPLOYEE	DESIGNATION	
1	Shri K. M. Varma	Head Peon	
2	Shri R. B. Patel	Peon	
3	Smt. T. B. Patel	”	
4	Shri S. R. Chauhan	”	
5	ShriR. B. More	”	

SHRI M. R. DESAI ARTS & SHRI E. E. LAHER KOSADIA COMM. COLLEGE, CHIKHLI - 2014 - 15

ADHOAK STAFF

Sr.No.	NAME OF EMPLOYEE	DESIGNATION	
1	Shri S. M. Patel	Jr. Clerk, Dr. Babasaheb Open Uni.	
2	Smt.T. M. Rathod	Adhoak Adhayapk	
3	Kum. A. D. Rathod	"	
4	Shri P. B. Patel	"	
5	Smt. D. K. Ahir	"	
6	Smt. L. S. Patel	Lib. Clerk	

SHRI M. R. DESAI ARTS & SHRI E. E. LAHER KOSADIA COMM. COLLEGE, CHIKHLI - 2014 - 15

ADHOAK STAFF

Sr.No.	NAME OF EMPLOYEE	DESIGNATION	
7	Kum. Jyotiben Patel	Adhoak Clerk	
8	Kum. B. M. Patel	Watchman	
9	Shri Ankur Pande	Watchman	
10	Shri J. V. Garasiya	Sweeper	
11	Shri D. L. Patel	"	
12	Shri Yogesh Patel	Peon	

વિદ્યાર્થીમંડળ : મંત્રીગણ

સાંસ્કૃતિક સમિતિ

વિરલ આહિર

જનરલ સેક્રેટરી

રોનીશ શાહ

નાણાં સમિતિ

જીનલ શર્મા

પ્લાનિંગ ફોરમ

મેગેઝિન સમિતિ

અર્જુન બી. પટેલ

સાહિત્ય વાદસભા

પ્રવાસ સમિતિ

રાકેશ પટેલ

એમ.કોમ.સેમ.– ૨

ભોય રાહુલ ટી.

જિમખાના સમિતિ

અંકિત જે. પટેલ

વાર્ષિકોત્સવ
Tally
Planet
THE COMPUTER ACADEMY

Planet

Planet

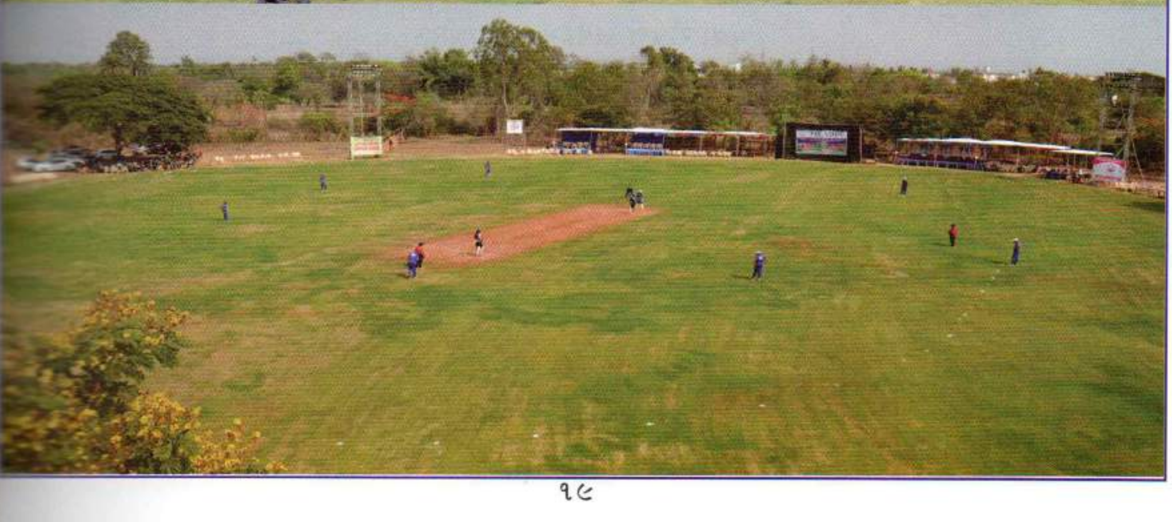

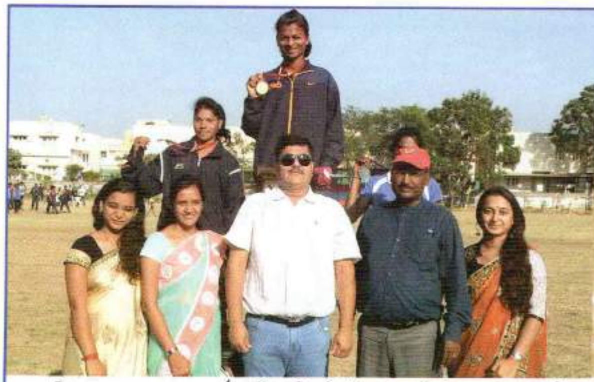

સરિતા ગાયકવાડ (યુનિ.એથ્લેટીક્સ મીટ 2014-15)

યુનિ.ની સૌથી ઝડપી દોડવીર (સરિતા ગાયકવાડ)

ઈન્ટર કોલેજ ખોખો (બહેનો) રનર્સ અપ

પ્રવેશોત્સવ ૨૦૧૪-૧૫

વૃક્ષા રોપણ કાર્યક્રમ NCC/NSS

NCC નવા કેડેટ્સ માટે મોટીવેશન કાર્યક્રમ

NSS કેમ્પઃ કુકેરી વાત્સલ્ય ધામ

રન ફોર યુનિટી

ગ્રાહક સુરક્ષા જાગૃતિ

સફાઇ કાર્યક્રમ

મોહનકાકાની ૧૦૦મી જયંતી નિમિત્તે
શંકરસિંહ વાઘેલાના હાથે સરિતાનું સન્માન

ખોખો (બહેનો) પ્રેક્ટીસ

CATC Camp Aug. 2014 (NCC)

સ્નેક શો

સફાઈ ઝુંબેશ

પી.ટી. ઉષા સાથે સરિતા ગાયકવાડ

સફાઈ કાર્યક્રમ

વિધવા સહાય કાર્યક્રમ

રાષ્ટ્રીય કક્ષાનો હિન્દી સેમીનાર

સ્ત્રી સશક્તિકરણ કાર્યક્રમ

પ્રવેશોત્સવ

ગુરુમહિમા

બહુ જતન કરી ઉછેર્યા, પોતાના દીકરા-દીકરી ગણી,
તન-મનથી ભણાવ્યા, બનાવ્યા અમને વિષયવ્યાપી,
કદી ન હિંમત હારવા દીધી, એમના હકારાત્મક વલણથી.

ત્રણ વર્ષમાં સૌએ દીધું, અમને જીવનશિક્ષણ પ્રેમથી,
અભ્યાસ જોડે અર્પણ કર્યું, સંસ્કારસિંચન સાચા દિલથી,
જાગૃત કર્યા સહુએ, અમને સફળતાના શિખર સુધી.

આદર્શ એક અધ્યાપક બની, વિદ્યાર્થીઓનું ઘડતર કર્યું લગનથી,
આવડત જાણી દરેકની ખિલવી સુષુપ્ત શક્તિ સ્નેહથી,
થયાં વર્ષો પૂર્ણ મસ્તીથી, જાણી શક્યાં નહિ તન-મનથી.

અપરંપાર છે મહિમા ગુરુતણો, જાણી શક્યા નહીં કોઈ,
થઈ જાય બેડો પાર, જો મળે આપના જેવા ગુરુ કોઈ,
તો તો જીવનભર યાદ કરે ગુરુપૂર્ણિમા સૌ કોઈ.

પટેલ વિભૂતિ એ.
ગુજરાતી બી.એ.સેમ.૬
રોલ નં. ૩૩૫

ઝાકળ

વહેલી પરોઢિયે
જાગીને જોયું તો
બિછાને ચાદર !
બારી બહાર ડોકિયું
કરતાં જોયું તો
ધરતીએ ઓઢી'તી ચાદર !!
મનડાએ પૂછ્યું -
નયનોને
કોણ હશે
આ પાથરનાર ચાદર ! ! !

શેફાલી ડી. પટેલ
ટી.વાય.બી.એ.

મારી કોલેજ

શું છે
આ કોલેજમાં ?
કેવી છે
આ કોલેજ ? ?
એનો જવાબ છે :
ચીખલીથી થોડુંક જ દૂર
સફળતાની આબોહવાનું
આ છે વિદ્યાધામ.
વિશાળ લાઈબ્રેરી ને અદ્યતન ઉપકરણો છે,
છે મોટું મેદાન ને બગીચો પણ મનમોહક છે
તેથી તો આ વિદ્યાધામ
સૌને ગમે છે.
જ્ઞાનતણુ આ વિદ્યાધામ,
છે સરસ્વતીનો વાસ
નથી સ્થાન અહી અજ્ઞાનને
બધે
ફુવારા....ફુવારાઓ...
વિદ્યાભ્યાસના !
વરસે છે,
જ્ઞાનરૂપી અમૃત.
ઉમદા કારકિર્દી જ એનો ઉદ્દેશ -
બને છે સફળતાનું જ એ લક્ષ્ય
સદ્ભાગ્ય અમારું
મળ્યું અમને
વિદ્યાવિહારનું ઉત્તમ ધામ.

પટેલ તજના જી.
ટી.વાય.બી.એ., ગુજરાતી
રોલ નં. ૩૨૯

□□□

અમે તો અર્થશાસ્ત્રી.....

અમે તો અર્થશાસ્ત્રી, અમે તો અર્થશાસ્ત્રી,
ફુગાવા અને મંદીના છે અમે રેફરી,
દેશના વિકાસની અમે આપીએ ખાતરી
અમે તો અર્થશાસ્ત્રી........

ભારતીય અર્થતંત્રની બહાર પાડીએ ચોપડી,
વિશ્વ આખામાં કરીએ રોકડી,
અમે તો અર્થશાસ્ત્રી........

ગરીબી-બેકારી, સમતુલા-અસમતુલામાં અમે કયારેય ન પડીએ ભૂલા
રાષ્ટ્રીય હોય કે આંતરરાષ્ટ્રીય વેપારની અમારી પાસે તુલા
અમે તો અર્થશાસ્ત્રી........

આયાત-નિકાસ, ખાદ્ય-પુરાંતનું રાખીએ અમે ધ્યાન,
નાણાકીય નીતિ, રાજકોષીયનીતિ, વેપારનીતિથી નથી અમે બેધ્યાન,
અમે તો અર્થશાસ્ત્રી........

ઔદ્યોગિક, કૃષિ અને સેવાક્ષેત્રમાં અમે કરીએ નોકરી
વાહનવ્યવહાર, સંદેશાવ્યવહારના ક્ષેત્રની કરીએ અમે ચાકરી,
અમે તો અર્થશાસ્ત્રી........

બજેટ સારું અપાવી અમે મેળવીએ માન,
તેથી World Bank, W.T.O., IMF માં છે અમારું સ્થાન,
અમે તો અર્થશાસ્ત્રી........

□□□ - પ્રા. કુરેશી નસરીનબાનુ વાય.
અર્થશાસ્ત્ર વિભાગ

જનકજાનકીનો પ્રણય

- પટેલ વિભૂતિ એ.
ગુજરાતી વિભાગ,
ટી.વાય.બી.એ.

ફેસબુક આઈ ડી પર મૂકેલ ચાંદનીના સુંદર ફોટાને જોઈને આકાશ ચાંદની પર Request મોકલે છે.

Akash Chauhan Wants to be friends on Face book, replay "1" to confirm or go to !
http ://fb. mel ABC 143 xyz.
To Replay send SMS to
01234567890

ચાંદની

Chauhan Chandni Accepted your friend request Replay to send her a message or visit her a message or visit her profile at
http ://fb. me / APQR OO ABCDE
0 9876543210

આકાશ આ મેસેજ તેના ફેસબુક આઈડી પર જુએ છે અને ખુશ થઈ જાય છે. એમની મિત્રતા નેટ પર થઈ ત્યારપછી એકબીજાને મેસેજ કરતાં રહે છે.

આકાશ :-

Rishta banaya hai to dil se nibhayenge har pal Apko hasayenge, Shayad Apko fursad nahi hame yaad karne ki, hum hi 'Miss u" keh k Apni yaad dilayenge.

ચાંદનીના મેસેજ ના આવે એટલે આકાશ એને આવા મેસેજ કરે છે. પછી ચાંદની પણ મેસેજ કરે છે.

ચાંદની :-

"Riste wo hi nahi jisme roj baat ho
RISTE wo b nahi jisme her roj sath ho

Riste to wo h jisme
Kitni b duriya ho
lekin
Hmesha
Apno ki yaad Ho."
આ રીતે ચાંદની એનો પ્રત્યુત્તર આપે છે.

આકાશ . : How are you Chandni ?

ચાંદની : Fine & you ?

આકાશ : Fine

આવી રીતે દરરોજ મેસેજ કરતાં અને વાતચીત કરતાં રહેતાં તેમની મિત્રતા ખૂબ જ ગાઢ બનતી ગઈ. અને અંતે આકાશ કહે - I Love you, Miss you, In sd. by.

ચાંદની - Dear same to you.

એક દિવસ ચાંદની ચેટિંગ કરતાં કરતાં આકાશને અનાયાસ જ પ્રશ્ન પૂછે છે.

Akash What is your Age ?

આકાશ : 67 years.

ચાંદની : Whats !

આકાશ : Yes, 67 years

and yours her Age ?

ચાંદની : 31 years

આકાશ આશ્ચર્ય સાથે Whats....?!

ઉંમરની આ ચર્ચા પછી ચાંદની આકાશને સમજાવે છે. હું તો તમારી દીકરી સમાન થઈ, તો..તો...

ચાંદની નેટ પર આકાશને ખૂબ જ સમજાવે છે. પણ આકાશને કશું સમજમાં આવતું નથી.

આકાશ : But ચાંદની આ વાત કઈ રીતે શકય બને ?

ચાંદની : આપણી વચ્ચે મિત્રતા નેટ પર થઇ તો આપણા વચ્ચે બાપ-દીકરીના સંબંધ ક્યાંથી આવ્યા ? આકાશ હું તમને ભૂલી શકું એમ નથી, અને વળી આકાશને પ્રેમી મિત્ર તરીકે સ્વીકારવા પણ તૈયાર નથી.

આકાશ : પોતાના દિલ પર પથ્થર રાખી ચાંદનીને કહે છે, હવે તું મને ફેસબુક આઈડીમાંથી ડિલીટ કરી નાંખ અને તારા લાઈફમાંથી પણ મને ડિલીટ કર.

ચાંદની : પણ આકાશ મારા માટે આ વાત ગળે ઉતરે એ શક્ય જ નથી. હું તમને ભૂલી કઈ રીતે શકું ? આજે કામ છે કાલે વાત કરીએ By. Gn, Sd.

ચાંદની થોડા દિવસ માટે પોતાના પિયર રહેવા આવે છે. એની મા પહેલાંથી જ ક્લોઝ હોય છે. તેથી એ વિચારે છે કે આ વાત માને કહું. એવામાં અચાનક જ એની મા એની લાઈફ વિશે પૂછે છે. ત્યારે માથી કોઈ વાત છૂપી રહી શકતી નથી અને માતા વર્ષાને વાત જણાવે છે. પણ એની માતા બિઝનેશના કામમાં વ્યસ્ત હતી તેથી કહે છે, મારું કામ પૂરું કરી લઉં પછી નિરાંતે રાત્રે વાતો કરીએ. સારું મમ્મા, પરંતુ મમ્મા સાચું કહી દે અત્યારે એક પ્રશ્નનો જવાબ પપ્પા છે ? મા કહે છે હા, તો સારું. સાંજે મળીએ, રાત્રિ થતાં જ બંને બગીચામાં બેસે છે.

વર્ષા : જો બેટા હું તને દુઃખી જોવા નહોતી માંગતી એટલે આજ સુધી તારા પાપાની વાત છૂપાવી છે. આજે વાત નીકળી જ છે તો કહું. તારા પાપા ક્યાં છે. તેની મને ચોકકસ ખબર નથી, પરંતુ હયાત છે અને તારી એક બહેન પણ છે.

ચાંદની : મમ્મા : તમે આ શું કહી રહ્યા છે ?

વર્ષા : સાચું છે એ જ.

ચાંદની : ક્યાં રહે છે એ ?

વર્ષા : અત્યારે ક્યાં રહે એની ખબર નથી પરંતુ અમદાવાદ આપણું મૂળ વતન હતું, સાંભળ....

તું મારી બીજી દીકરી છે તેથી તારા પાપા, દાદા-દાદીને એ પસંદ ના હતું. તેમને દીકરો જોઈતો હતો તેથી મને અબોર્શન કરવા માટે કહેતા હતા. મને તેમના અત્યાચાર સહન ન થયા તેથી હું ઘર છોડીને નીકળી ગઈ અને તારા નાનાજીએ બિઝનેશ મારા નામ પર કરી આપ્યો. બિઝનેશ કરીને મારું અને તારું થઈ રહે એવી સમજ મને હતી. તેથી મેં પણ ત્યાં ફરી ન જવાનો નિશ્ચય કર્યો હતો. મોટી શિલ્પાને મારાથી લઈ લીધી હતી. હું પિયર રહી ત્યાં જ તારો જન્મ થયો અને અહીં આપણે રાજકોટમાં રહીએ છીએ, ત્યારથી પાપા જોડે આપણો કશો સંબંધ રહ્યો નથી.

ચાંદની વર્ષાની વાત સાંભળીને રડી પડે છે.

વર્ષા : ચાલ હવે કાલે સવારે ચર્ચા કરીશું, મોડું થઈ ગયું છે, ચાલ સૂઈ જઈએ. ઓકે મમ્મા, ગુડ નાઈટ.

મમ્મી જોડે વાત થયાં પછી ચાંદનીને ઊંઘ આવતી નથી, એ નેટ ઓપન કરે છે અને આકાશને આ સરનામે બોલાવે છે. 5 Star Hotel, Rajkot મને કાલે ને કાલે સાંજે પાંચ વાગ્યે તમે મળો, તમારી જોડે અગત્યની વાત કરવી પડે એમ છે.

આકાશ : કાલે ! પરંતુ મારાથી કાલે આવી શકાય એમ નથી.

ચાંદની : વાત અગત્યની છે તેથી મહેરબાની કરી આવો.

વર્ષા અને ચાંદની બંને જોડે જાય છે. પરંતુ વર્ષા ત્યાં જતી નથી, સંતાઈને એમની વાતચીત સાંભળે છે અને એમને જોઈ લે છે. આકાશને જોતાં જ વર્ષા આશ્ચર્ય સાથે ''આકાશ...આકાશ...ઓહ માય ગોડ ! આ તો આકાશ જ છે.'' જયાં બંને બેઠા હોય ત્યાં જઈને.

વર્ષા : આ તો તારા પિતા છે.

ચાંદની : શું...?!

વર્ષા : હા

આકાશ : વર્ષા તું....!

ચાંદની - અશ્રુ સાથે....

પાપા શું તમને હું ભાર રૂપ લાગતી હતી કે તમે મને આ દુનિયામાં આવવા માટે રોકવા માંગતા હતા, શા માટે પાપા ? વર્ષા તો ત્યાં વધારે સમય થોભી પણ નહીં. ચાંદનીને, પાપાને વળગીને રડવાનું, લડવાનું મન થાય છે. પરંતુ તે કશું બોલતી નથી. અશ્રુધારે માત્ર પિતાને ટગર - ટગર જોયા કરે છે.

આકાશની આંખમાંથી અશ્રુ ખરે છે, ચાંદનીના માથે હાથ ફરે છે, બન્નેને લઈ તે ઘરની દિશા તરફ વળે છે.

□□□

अभिज्ञानशाकुन्तलम्– ધરાથી આકાશ સુધી

પ્રા. નયના કલ્પેશ નાયક
- સંસ્કૃત વિભાગ

સાહિત્ય ઈતિહાસ નથી, પરંતુ ઈતિહાસના પાત્રોને, પ્રદેશોને, સભ્યતાને, સમાજને, સંસ્કૃતિને અનોખી રીતે રજૂ કરનારું સાહિત્યકાર તરફથી પ્રાપ્ત થયેલ અણમોલ નજરાણું છે. સાહિત્યકાર પોતાની આગળ દૃષ્ટિથી વરવાં, કદરૂપાં, કાંટાળા યથાર્થને પણ કમનીય, અમૃતમય બનાવી દે છે. કવિનો સ્પર્શ તો આત્માની અ-મૃત કલા બની જાય એવો હૂંફાળો, સુંવાળો, મૃદુ હોય છે.

શ્રી કુમારપાળ દેસાઈ સાચું જ કહે છે 'એ કવિઓ દીર્ઘદ્રષ્ટા હતા. વેરઝેરને ગાળી નાખી પ્રેમના ફાલ ઉતારનારા હતા. ઈતિહાસના જનસમૂહના વેરઝેરને પૃથ્વીમાં ઊંડે ઊંડે ધરબી, એનું ખાતર કરી, એમાંથી એક નમૂનેદાર બાગ રચનારા એ બાગબાનો હતા. જેને પત્તે પત્તે રસ, જેની ડાળે ડાળે મઘમઘતાં ફૂલ શોભતાં હોય, એવાં એ અમરવૃક્ષોને ઉછેરનારા હતા. જેને સમય સૂકવી ના શકે. યુગ કરમાવી ના શકે.' (ઈંટ અને ઈમારત - ગુજરાત સમાચાર)

કવિ પરમપુરુષ જેવો તટસ્થ દ્રષ્ટા હોય છે. જે કથાના પાત્રોમાં રહેલી સારપને નિહાળી પોતાની કલ્પનાની પાંખે યથાર્થને પૃથ્વીથી - ધરાથી આકાશ-અંતરિક્ષ સુધી ઉડાડવાની અને સાથે સાથે સમાજ ક્યાંય છૂટી ન જાય, સંસ્કૃતિ અને સભ્યતા ક્યાંય ચગદાય કે કચરાય ના જાય તે માટે સાદ્યંત પ્રયત્ન કરે છે અને ત્યારે રચાય છે (સર્વોત્તમ) પ્રશિષ્ટ કૃતિ. કવિ इदं मम થી इदं न मम સુધીની યાત્રા કરાવી શકે છે. તેના ઉદ્ગારોનો આરંભ વ્યક્તિથી, સ્વથી થાય અને તેનો વ્યાપ સમષ્ટિ સુધી, વિશ્વ સુધી, વસુધૈવ કુટુમ્બ સુધી પ્રસરી જાય. તેના સ્પંદનો પ્રાચીનથી સાંપ્રત અને પ્રાંતીયથી

વિશ્વ સુધી સર્વત્ર એક સરખી ગતિમાં પ્રસરે છે. આવી અમરવેલના રખોપા કરનારા કવિઓનો સમાજ હમેશાં ઋણી રહેશે. કવિ જગતને સાહિત્યકલા દ્વારા બ્રહ્માનંદ સહોદર આનંદ સાથે શ્રેય, પ્રેયની પ્રાપ્તિ કરાવી શકે છે.

આવા અમૃત તત્ત્વને ઝીલનારા અને તેનું રસપાન કરાવનારા આંગળીને વેઢે ગણી શકાય તેવા મહાકવિઓમાં કાલિદાસ અદ્વિતીય અને મોખરાના સર્જક છે. ભારતીય સંસ્કૃતિના ઉદ્ગાતા કવિ કાલિદાસે ચારેય આશ્રમો, ચારેય પુરુષાર્થો સાથે સંબંધિત લોકજીવન, રાજનીતિ, માનવ સ્વભાવ, આદિ અનેક વિષયોને સ્પર્શતા ભારતીય વિશ્વને સાર્વત્રિક બનાવી દીધું છે. કાલિદાસ એવો કવિ છે જેમણે સમગ્ર દેશ, સમગ્ર યુગને પોતાની અનુભૂતિમાં વણી લઈ તેને મનુષ્યમાત્રની ચિરંતન સંપત્તિ બનાવી દીધી છે.

કાલિદાસનાં પાત્રો, સંવાદો, કથાનકો, દરેકે દરેક અંશો પોતાની નિહિત બાબતોને સ્વયં રજૂ કરે છે. તેના સૌંદર્ય ચંચળતામાં ભોગ પણ છે અને વૈરાગ્ય પણ છે. તેમનાં કાવ્યો સૌંદર્ય અને વિલાસમાં સમાપ્ત થતાં નથી, પરંતુ તેમાંથી પસાર થઈ ચળાઈ ચળાઈ ને 'પરમ' ભૂમિકા પ્રાપ્ત થાય ત્યારે જ કવિ પણ વિરામ લે છે.

સાંસ્કૃતિક ચેતનાથી ભરપૂર કૃતિઓમાં तत्र रम्या शकुन्तला. માં કવિ પ્રાચીનથી સાંપ્રત, વ્યક્તિથી સમષ્ટિ અને સ્વગત થી પરગત સુધી કઈ રીતે વિસ્તરે છે, જે અહીં જોવાનો ઉપક્રમ છે.

अभिज्ञान शाकुन्तलम् પ્રશિષ્ટ કૃતિઓમાં સ્થાન પામેલ, કવિ ગેટે, રવીન્દ્રનાથ ટાગોરથી માંડીને ઉમાશંકર અને આજના વિચારકો દ્વારા પણ જેની ભરપૂર પ્રશંસા થઈ છે, તેવી અપ્રતિમ કૃતિ છે.

રાજા દુષ્યંત અને શકુન્તલાની પ્રણયકથાના કેટલાક અંશો અહીં પ્રસ્તુત છે, જે કવિના વૈશ્વિક સફરની સાક્ષી પૂરે છે. કૃતિને પ્રશિષ્ટત્વ બક્ષે છે.

માનવ તથા પ્રાણી સૌમાં રહેલ મૂળભૂત વૃત્તિઓમાંથી એક છે પ્રેમ. અહીં રાજા

દુષ્યંત અને પ્રકૃતિના ખોળામાં ઉછરેલી બાલા શકુન્તલાના પ્રેમની કથા છે. મહર્ષિ કણ્વના આશ્રમના તપોમય વાતાવરણમાં રાજા દુષ્યંતના પ્રવેશે આશ્રમના પર્યાવરણને પલટી નાંખ્યું. વલ્કલ વસ્ત્રમાં બદ્ધ શકુન્તલાનું હૃદય આશ્રમની મર્યાદા તોડી રાજા દુષ્યંતને સમર્પિત થઈ ગયું. પ્રકૃતિના સહજ સ્વરૂપથી રંગાયેલી, નવયુવાનીમાં ડગ માંડતી શકુંતલા રાજપુરુષ પ્રત્યે પ્રેમાકર્ષણ અનુભવે છે. વેલીમાં અટવાયેલ વસ્ત્ર દ્વારા પોતાના મનોઈંગિતને સૂચિત કરી દે છે.

ક્રમશઃ પ્રેમ સહવાસમાં પરિણમે છે, એકાંત સહવાસ દરેક પ્રેમીજનો માટે આપત્તિરૂપ બની જાય ખરો ! ગાંધર્વ વિવાહથી બંધાયેલ ચક્રવાક મિથુનસમા પ્રિય પાત્રોનો પ્રેમ 'સુખ'ની પરિતૃપ્તિ પામે છે. પ્રેમ, લગ્ન, સ્ત્રી પ્રત્યેના વ્યવહારથી સંપૂર્ણ જ્ઞાન (રાજા દુષ્યંતના પ્રેમાવેશમાં હરણબાળથી અતિ ગભરૂ, સુકુમાર, શકુંતલા અનુભવી, રીઢા પ્રેમીના પ્રેમ જાળમાં બંધાય જાય છે.)

અને આ અસંયત પ્રેમને શાપ મળે છે. રાજાના નામાંકનથી અંકિત મુદ્રા આપી આ અક્ષરો પૂર્ણ થાય એટલા દિવસમાં તો રાજા એને તેડાવી લેશે. આવા સધિયારાથી પતિની યાદમાં ખોવાયેલ નિસર્ગકન્યા પોતાની સ્વાભાવિક અતિથિ સત્કારની ફરજને ભૂલી જાય છે અને દુર્વાસીરૂપ સમાજ દ્વારા તેને શિક્ષા મળે છે. પ્રેમ સંયત હોય, કલ્યાણકારી હોય, સમષ્ટિને માટે ઉપકારક હોય તે જ સમાજ, જગતને માટે, ઉત્તમ દંપતી માટે આવકારદાયક છે. ભારતીય સમાજ એકલપેટો નથી. वसुधैयकुटुम्बकम्ब् માં માનતો સમાજ ગૃહસ્થાશ્રમ અને વિવાહ બંનેનું મહત્ત્વ સ્વીકારે છે.

ભારતવર્ષની સંહિતામાં પુરુષ-સ્ત્રીનો સંબંધ સંયત, કઠણ, આજ્ઞાથી આદેશાયેલો છે. આવા સંયત પ્રેમને સૌંદર્યના ઉપકરણથી કવિ ગાઠે છે. તેની સૌંદર્યશોભા મર્યાદા અને કલ્યાણમાં ભાસમાન થાય છે. એકદમ આત્મપરાયણ જણાતી અને છતાં વ્યાપકતાની દૃષ્ટિએ સમસ્ત વિશ્વનું આશ્રય સ્થાન બનેલો પ્રેમસંબંધ ત્યાગ દ્વારા સંપૂર્ણતા પામે છે, તપ દ્વારા કૃતાર્થ બનેલો, ધર્મ દ્વારા ધ્રુવત્વને પ્રાપ્ત કરે છે.

પ્રેમાવેગ, કામાસાક્ષીવશાત્ કર્તવ્યવિમુખ બનેલ, જગતની ફરજમાં ભાન ભૂલેલ ગૃહસ્થનો મુખ્ય ધર્મ ''અતિથિ સત્કાર''ને ગૃહસ્થાશ્રમના પ્રવેશકાળમાં જ ભૂલી ગયેલી પ્રિયતમની યાદમાં ખોવાય ગયેલી શકુંતલાનો પ્રેમ શાપગ્રસ્ત થયો. ગૃહસ્થ ધર્મની અવગણનાને કારણે, સમષ્ટિના કલ્યાણને સ્થાને સ્વમાં રત થવાને કારણે તેને સજા થઈ. પ્રેમીજનોનો લાંબો વિયોગ શરૂ થયો.

આપન્નસત્વા શકુંતલાને મહેણા, ટોણાં અને પિતાના પ્રેમાશીષ સાથે વિદાય અપાય છે. સાથે દુર્વાસાનો શાપ પણ દહેજમાં જઈ રહ્યો છે. નિસર્ગકન્યા કુદરતનું સાંનિધ્ય છોડી પતિગૃહે વિદાય થાય છે. તેના પગલે પગલે વિરહના ભણકારા વાગે છે. કુદરતથી વિખૂટા પડવાની પીડામાં પતિ દ્વારા થતી અવહેલના પીડાની આગને વધારે બાળે છે.

પતિ દુષ્યંતે રાજા દરબારમાં તેનો પત્ની તરીકે અસ્વીકાર કર્યો. રાજદરબારમાં તેનું અપૂર્વ સૌંદર્ય, ગાઢ પ્રેમ અવહેલના પામ્યો. સમાજની સંમતિ વિના, એકાંતમાં અને કઈ રીતે ? જૂઠાણાના પાયા પર રચાયેલો પ્રેમ સજાને પાત્ર થયો. શકુંતલાની લાલિત્યપૂર્ણ દેહકાન્તિ પણ રાજાને સ્મરણ ના કરાવી શકી. સાથે સહવાસમાં માણેલ ક્ષણો, પ્રસંગોના સ્મરણો પણ નિષ્ફળ ગયા. અવહેલના, ઘૃણા, અપમાન, તિરસ્કારને પામેલી શકુંતલાએ તપ માર્ગે પ્રયાણ કર્યું. એકાંતમાં પ્રિયમય બની ગયેલી શકુંતલા હવે સાક્ષાત્ તપોભૂમિ બની. તાપસીના વેશમાં તપ કરતી તપપૂતા બની ગયેલી શકુંતલા વિરહવ્રતથી કૃશ બની ગઈ. 'वसते परिधूसरे वसाना नियमक्षाम मुरवो धृतैकवेणि:' (૬૨૧)[1] -ધારણ કરતી શકુંતલા દુષ્યંતની પત્ની નહીં સર્વદમનની માતા સ્વરૂપે, કરુણામયી, કલ્યાણમૂર્તિ જનની રૂપે જોવા મળે છે. મરીચઋષિના આશ્રમમાં એકાકી, શાંત, ગંભીર, ધ્યાનમગ્ન જીવન વ્યતીત કરતી શકુંતલાનો પ્રેમ સંયત થયો હતો.

અહીં સજા માત્ર શકુંતલાને નથી થઈ. દુષ્યંતને પણ થઈ છે. રાજાએ ઉન્મુક્ત યૌવનમદમાં શકુંતલાને પામવાનો આનંદ માણ્યો હતો. વાસ્તવમાં તે રાજાનું સ્ખલન

...નું. રાજદરબારની હંસપદિકામાં એકવાર આસક્ત થઈ ચૂકેલા રાજા દ્વારા શકુંતલા પણ બીજી હંસપદિકા ન બની જાય, તેનું ગૌરવભર્યુ સ્થાન શા માટે ? ના જોખમાય. આથી રાજાને પણ વિરહ વેદના આપવી જરૂરી હતી. વીંટી મળવાથી જાગૃત થયેલો તે પણ વિરહ તાપમાં પશ્ચાતાપમાં સેકાય તો જ શુદ્ધીકરણ પામેલો રાજાનો પ્રેમ શકુંતલાને લાયક બની શકે. ભ્રમર જેવો ઉદ્દામ પ્રેમી દુષ્યંત પ્રભાવશાળી રાજર્ષિ પદને પામતા શકુંતલા તથા દુષ્યંત પરસ્પરને સાચા અર્થમાં ઓળખે છે. રાજાને न खलवार्य पुत्र इव[2] એમ કહેનારી રાજાને સાચા અર્થમાં ઓળખે છે. એને રાજાના ચરિત્રનું અભિજ્ઞાન થાય છે. વિશાળ હૃદયા શકુંતલા દુષ્યંતના સર્વ અપરાધને ભૂલી પ્રેમની દેવી રૂપે રાજાને સમર્પિત થાય છે. શકુંતલા દ્વારા જે ઓળખ પ્રાપ્ત થઈ તેમાંથી 'સ્વ' ને ઓળખી શકેલો રાજા કહે છે. 'त्वया प्रत्यभि ज्ञातमात्मानं पश्यामि'[3] સૌંદર્યના સંદર્ભમાં કાલિદાસના વિચારો સ્પષ્ટ છે તે માને છે કે જેને જોતા મન પ્રસન્ન થાય, જે પ્રિયજનોને પ્રસન્નતા બક્ષે તે જ સાચું સૌંદર્ય - प्रियेषु सौभाग्याफला टि चारुता ।[4] (પૃ.૧) આમ તો સ્વ ને સ્વ જ ઓળખી શકે પણ ક્યારેક 'સ્વ'ની ઓળખ સ્વજન થકી પ્રાપ્ત થાય તે જ સાચી ઓળખ બની શકે છે.

કાલિદાસ રાષ્ટ્રીય ચારિત્ર્ય ઘડતર કરનારો કવિ છે. તેનું કોઈપણ કાર્ય નિરુદ્દેશે હોતું જ નથી. વિના અપરાધે કોઈ પણ પાત્રને સજા કરતો નથી. અસંયત પ્રેમ સજાને પાત્ર છે. તો બારણે આવેલ અતિથિ ક્ષુધા, તૃષાથી પીડિત જાય. આ ગૃહસ્થાશ્રમને માટે લાંછનરૂપ ક્રિયા હોવાથી તેને શિક્ષા થાય જ. વળી ભરતવંશની જનેતા પાસે આવા અયોગ્ય વર્તનની અપેક્ષા જ ના રખાય !

વળી રાજા પણ રાજકાજનું ભાન ભૂલી પ્રિયતમાની યાદમાં મસ્ત રહે એ પણ ધર્મચ્યુતિ જ કહેવાય. તેથી તો ઈન્દ્ર રાજાના ક્ષણ ધર્મને લલકારે છે.

સૌથી વિશેષ બાબત જે મહત્ત્વપૂર્ણ છે સંતતિ પ્રાપ્તિ, પતિ-પત્નીના પ્રેમનું ફ ઉત્તમ સંતતિ જ હોય. સિંહના દાંત ગણવાની ક્ષમતા ધરાવતા, ભારતના સમ્રાટ બનવા લાયકાતથી સજ્જ વીર પુત્રની પ્રાપ્તિ દુષ્યંત-શકુંતલાના ઉત્તમ જીવનનો સાર છે દુષ્યંતના અપુત્રપણાના નિવારણ થકી જ રાજ્યરૂપ સંપત્તિ સુરક્ષિત રહી શકે છે. લગ્ન સંસ્થાનું એક કારણ પુત્ર પ્રાપ્તિ પણ છે, તેથી જ રાજાને પોતાની ફરજના બદલામાં ભે સ્વરૂપે પત્ની તથા સંતાનની પ્રાપ્તિ થાય છે.

अभिज्ञान शाकुन्तलम् માં શકુંતલાની વિદાય સમગ્ર સમાજના કલ્યાણને સાંકળી લે છે સંસાર રથના બે ચક્ર પતિ-પત્નીનો પરસ્પરનો વ્યવહાર સરળ, સહજ, સન્માનીય બને એ આવશ્યક છે, તો જ પરસ્પરના સ્વજનો પ્રત્યે પણ પ્રેમાળ બની શકે છે. પાલક પિતા કણ્વ દ્વારા ભારે હૈયે વિદાય પામી, આશીર્વચન સાથે આર્યા ગૌતમીની સંસાર વ્યવહારની શીખ માનવવ્યવહારની આચારસંહિતાનો નમૂનો છે. દરેક માતા-પિતા દીકરીની વિદાય વેળા એ વ્યથા અનુભવે, સંસારના વ્યવહારની શીખ, માનવ વ્યવહારની શાશ્વત નીતિનો વારસો આપે તે કાલિદાસના કાળમાં જેટલું યથાર્થ હતું તે આજના કાળમાં પણ સમાન છે. ભલે સમયના ગમે એટલા વહેણ વહી જાય, પરંતુ આદર્શ સમાજ, આદર્શ જીવન, આદર્શ વ્યક્તિત્ત્વની દુહાઈ આપતા ભારતીય સમાજમાં 'કન્યા વિદાય'નું ચિત્ર ક્યારેય બદલાશે નહીં ! કાયદા થકી કોઈપણ કન્યાએ કે તેના સ્વજનોએ વિદાય વેળા એ આંસુ સારવા નહીં. આવું ફરમાન કાગળ પર ઉતારી શકાય, પણ તેનું પાલન ભાગ્યે જ કરી શકાય. તેથી તો ભારતીય સંસ્કૃતિ ક્યારેય લુપ્ત થઈ શકતી નથી.

ભારતીય સંસ્કૃતિ જીવનની કઠોરતાને, પીડાને પણ સહજ રીતે સ્વીકારવા માનવ મનને ઘડે છે. માનવ સંબંધોને મહત્ત્વ આપતી આ સંસ્કૃતિ શાપને પણ આશીર્વાદ બનાવી દેવા સમર્થ છે, તે કર્તવ્ય વિમુખને સજા પણ આપી શકે છે કારણ કે ભારતીય સંસ્કૃતિનો મૂળ ધ્યેય સુખદ અંત, કલ્યાણ છે. કલ્યાણનો માર્ગ ખુલતાં જ પ્રકૃતિ, દેવ

તે જ મિલનમાં રસ લે છે. તરુણી શકુંતલા સર્વદમનરૂપ ફળથી મુક્ત થઈ ઉત્તમ નીની માતારૂપે રાજર્ષિ દુષ્યંતને મળે છે. ક્ષણનો આનંદ, ઉન્મત્ત પ્રેમ સજાથી પ્રૌ ને પામતા, સમાજોપયોગી બનતા ચિરસ્થાયી મિલનમાં પ્રકૃતિને પણ રસ પડે છે.

કાલિદાસ મલિન વ્યક્તિત્વનો ક્રમશઃ હ્રાસ કરી બાહ્ય અને આંતર વ્યક્તિત્ત્વનો સ્વર પરિચય કરાવી પ્રેમને ભવ્યતા, ગરિમા બક્ષે છે. તેની કૃતિ ભાવલોક અને કર્મલોક બંનેને સાંકળે છે. ધરાતલ થી શરૂ થયેલી માનવ ચરિત્રની વિશેષતાને તે ર્ગલોક સુધી દોરી જાય છે.

अभिज्ञान शाकुन्तलम् પતિ-પત્ની-પુત્રના પ્રેમનો મંગળ ત્રિકોણ છે. વ્યક્તથી સમષ્ટિ સુધીની યાત્રા દ્વારા ભારતીય સંસ્કૃતિના દરેક પાસાઓને વણી લઈ, સંયમિત રીતે સમગ્ર નાટકને મંગલમય પરિણિતમાં પૂર્ણતા બક્ષે છે. તેથી જ આ નાટક ધરાથી આકાશ સુધીની ઊડાન ભરતું પ્રશિષ્ટ કાવ્ય છે.

□□□

પાદટીપ

૧.	अभिज्ञान शाकुन्तलम्	સંપા.	પ્રા. સુરેશ દવે, પ્રા. પી. સી. દવે	૧૪૪
૨.	,,		- એજન -	૧૪૪
૩.	,,		- એજન -	૧૪૪
૪.	कुमार संभवम्	સંપા.	પ્રા. પી. સી. દવે પ્રા. એસ. જે. દવે	૦૨

□□□

વિનયન પ્રવાહમાં સેમેસ્ટર પદ્ધતિના લાભાલાભ

આહીર તેજલકુમારી પી.
ટી.વાય.બી.એ. (સેમેસ્ટર-૬)
ગુજરાતી

માનવસંસ્કૃતિના વિકાસમાં શિક્ષણનું વિશેષ મહત્ત્વ છે. શિક્ષણના આરંભ આજપર્યંત તેને વિશેષ પ્રભાવક અને સફળ બનાવવાના પ્રયત્નો શિક્ષણવિદોએ કર્યા છે સમયે...સમયે એમાં પરિવર્તનો થતાં રહ્યાં છે. ઘણીવાર પ્રાયોગિક ધોરણો અપનાવવા આવેલી પદ્ધતિ પૂરી ચકાસણી કર્યા વિના અમલમાં મૂકી દેવાતાં લાભ કરતાં ગેરલા વધારે થયા છે. ગુજરાતમાં ઉચ્ચ શિક્ષણક્ષેત્રે પ્રવર્તતા જુદા-જુદા પ્રવાહોમાં કોઈ એ પદ્ધતિનો અમલ કરવાથી કોઈ પ્રવાહને તેના અભ્યાસક્રમ અનુકૂળ થતાં વધારે લા થાય. જયારે બીજા પ્રવાહને અભ્યાસક્રમ સાથે વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા સાથે સુસંગતતા સધાતાં લાભ કરતાં ગેરલાભ વધુ થાય છે.

ગુજરાતની વિવિધ યુનિ.ઓમાં વિજ્ઞાન પ્રવાહની સાથે વિનયન અને વાણિજ પ્રવાહમાં પણ સેમેસ્ટર પદ્ધતિ દાખલ કરવામાં આવી છે. સેમેસ્ટર પદ્ધતિથી થતા લા અને ગેરલાભ અંગે વિચારણા કરવાનો મારો આ એક નમ્ર પ્રયાસ માત્ર છે.

સેમેસ્ટર પદ્ધતિના લાભો :-

- વિદ્યાર્થીઓ સતત પ્રવૃત્તિમય રહે છે. તથા અભ્યાસક્રમની સાથે પોતાની સર્જનાત્મ શકિતનો વિકાસ કરી શકે છે. પોતે મેળવેલ જ્ઞાનનો ટૂંકાગાળા માટે જ અભ્યા કરવાનો હોવાથી પોતાને મળેલ તમામ માહિતીને વધુ સરળતાથી અને સચોટ રી સમજાવીને વ્યક્ત કરી શકે છે.
- સેમેસ્ટર પદ્ધતિમાં નિયંત્રિત સમય મર્યાદાના કારણે વિદ્યાર્થીઓને શીખવાન માટેનું વિષયવસ્તુ પણ મર્યાદિત હોય છે. એ માટેના મુદ્દાઓ પણ ઓછા હોય છે તેથી વાંચનનો ભાર હળવો રહે છે.

- વિદ્યાર્થીઓ પાસે ઓછું વિષયવસ્તુ હોય છે. તૈયારી કરવામાં સરળતા રહે છે. તેથી વિદ્યાર્થી ધાર્યું પરિણામ પ્રાપ્ત કરી શકે છે. અધ્યાપક પાસે પણ માત્ર ૬ કે ૮ અઠવાડિયાનો સમયગાળો મળે તેમજ અભ્યાસક્રમને પણ સતત સભાન રહે છે. અભ્યાસક્રમની બાબતમાં વિદ્યાર્થી સ્વાવલંબી બને છે. સંદર્ભગ્રંથોનો આધાર લઈ સ્વાધ્યાયી બને છે.

- વાલીઓ પોતાના બાળકોની પ્રગતિ વિશે સાચી માહિતી મેળવી શકે છે. શાળાનાં સંચાલક મંડળ પણ શાળાની પ્રગતિનો ચિતાર જાણી શકે છે. અભ્યાસમાં રહેલી ખામીઓને જાણી તેને દૂર કરી શકાય છે.

- સેમેસ્ટર પદ્ધતિમાં જે - તે વિષયનું વાંચન કેવળ છ મહિનામાં જ કરવાનું હોય છે અને ત્યારબાદ નવો અભ્યાસક્રમ આવે છે. આ રીતે અભ્યાસક્રમ બદલાતો રહે છે. તેથી વિદ્યાર્થીને લાંબા સમય સુધી યાદ રાખવું પડતું નથી.

- આ પદ્ધતિમાં એકમ પ્રમાણે વિષયવસ્તુના મુદ્દા આપી દેવામાં આવેલા હોય છે. તેથી વિદ્યાર્થીઓને એકમ પ્રમાણે તૈયારી કરાવવામાં તથા તેને સમજવામાં સરળતા રહે છે.

સેમેસ્ટર પદ્ધતિનાં ગેરલાભો :

- સિક્કાની બે બાજુની જેમ સેમેસ્ટર પદ્ધતિના લાભ સાથે ગેરલાભ પણ જોવા મળે છે. સેમેસ્ટર પદ્ધતિના ગેરલાભો વિશે વિચારીએ તો -

- સામાન્ય રીતે જે શિક્ષક જે વિષય વિદ્યાર્થીઓને ભણાવે તે વિષયનું પરીક્ષણ તે જ શિક્ષક કરે એ જરૂરી છે. પરંતુ આજે કોઈ કારણોસર આ બાબતનો અમલ શક્ય બનતો નથી અને તેના કારણે વિદ્યાર્થીઓને અન્યાય થાય છે.

- માત્ર ડિગ્રી જ નહીં પરંતુ વિદ્યાર્થીઓનો સર્વાંગી વિકાસ થાય તે પણ અગત્યની બાબત છે. પરંતુ આ પદ્ધતિમાં અભ્યાસક્રમ જ પૂરો નહીં થવાથી વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ માટે સમય મળતો નથી.

- આ પદ્ધતિના અમલ દ્વારા આખા વર્ષમાં બે વાર મુખ્ય પરીક્ષા યોજાય છે તેથી વિદ્યાર્થી પર પરીક્ષાનું ભારણ રહે છે.
- સમયમર્યાદા એ સેમેસ્ટર પદ્ધતિનું મુખ્ય પરિબળ છે. ઓછા સમયમાં અભ્યાસક્રમ પૂરો કરવાનો હોવાથી તેની સાતત્યતા જળવાતી નથી.
- આ પ્રદ્ધતિમાં પરીક્ષા પત્યા પછી તરત જ નવું સત્ર શરૂ થઈ જાય છે. પરંતુ અગાઉની પરીક્ષાની ઉત્તરવહીઓ તપાસવાનું કામ ખૂબ જ હોવાથી અધ્યાપક એમાં જોતરાઈ રહે છે અને અભ્યાસક્રમ મોડો શરૂ થાય છે. તેથી અભ્યાસક્રમ સમયસર પૂરો કરી શકાતો નથી અને તેનો ભોગ વિદ્યાર્થીઓ બને છે.
- આપણી આજની પરીક્ષાઓમાં લેખિત પરીક્ષાનું પ્રભુત્વ વધુ છે. આ લેખિત પરીક્ષામાં નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નોનું ભારણ વધુ હોય છે. અને તે ઓછા સમયમાં પૂરો કરવો શકય નથી. પરીક્ષકના મન ઉપર વિદ્યાર્થી અંગેની અગાઉની છાપ પણ ગુણાંકન પર અસર ઉપજાવે છે, જેથી વિદ્યાર્થીનું સાચું મૂલ્યાંકન થતું નથી.

□□□

જીવનકળાનો ગ્રંથ ગીતા

- રવિ એન. પટેલ
ટી.વાય.બી.એ.

મનુષ્યજીવનની એ વાસ્તવિકતા છે કે જે વસ્તુ જેને પ્રાપ્ત હોય છે, તેને મન તેનું મૂલ્ય હોતું નથી. ગંગાતટે રહેનાર મોટાભાગનાં વ્યક્તિઓને માટે ગંગાજળનું એટલું મહત્ત્વ નથી હોતું, જેટલું મહત્ત્વ ગંગાથી દૂર રહેતા વ્યક્તિને હોય છે. જળનું મૂલ્ય જાણવા ઈચ્છનારે રણપ્રદેશમાં જ જવું પડે. સમુદ્ર પાસે નહીં, આજ વાત આજે ભારતીયોને માટે લાગુ પાડી શકાય તેમ છે.

જીવનને સુખી અને સમૃદ્ધ બનાવવા માટેની ચાવીરૂપ ગીતા આજે ભારતીયો પાસે છે. પ્રત્યેક સંપ્રદાયનાં વ્યક્તિઓને પોતાના ધર્મગ્રંથ ઉપર માન અને ગૌરવ હોય છે. શીખોને 'ગુરુગ્રંથસાહેબ' મુસ્લિમોને 'કુર્આન' અને ખ્રિસ્તીઓને એમના ધર્મગ્રંથ 'બાઈબલ' ઉપર માન છે. તેઓ અન્ય શિક્ષણસંસ્થાઓમાંથી શિક્ષણ મેળવવા ઉપરાંત પોતાના ધર્મગ્રંથોનું શિક્ષણ પણ અલગથી મેળવે છે.

ભગવદ્‌ગીતા એ હિન્દુધર્મનો એક એવો ગ્રંથ છે. જેણે જીવનસંગ્રામમાં કર્મો કરવા, છતાં કેવી રીતે બંધનમાં ન આવવું, કઈ રીતે વિજય પ્રાપ્ત કરવો - આ બધી કળા શીખવેલી છે. ગીતા એ એક માર્ગ છે - રાજમાર્ગ જીવનનાં લક્ષ્યને પ્રાપ્ત કરવા માટેનો રાજમાર્ગ દર્શાવનાર જો કોઈ હોય તો તે છે ગીતા.

વિદેશીઓ આજે ગીતાનું મહત્ત્વ સમજ્યા છે ત્યારે સંપ્રદાયને કારણે સંકુચિત માનસ ધરાવતા કેટલાક ભારતીયો ગીતાને સાંપ્રદાયિક ગ્રંથ ગણાવીને તેના તરફ વિરોધની લાગણી સેવે છે. વાસ્તવમાં ગીતા એ સાંપ્રદાયિક ગ્રંથ નથી. ગીતા તો સાર્વજનિક છે. અને, એટલું જ નહીં, ગીતા એ માત્ર ભારતીય માટે જ નથી. પરંતુ સમગ્ર વિશ્વના પ્રત્યેક માનવીને માટે છે. અર્જુન તો સમગ્ર વિશ્વના માનવીનો પ્રતિનિધિ છે. જ્યારે શ્રીકૃષ્ણ માત્ર વિશ્વના નિયંતા, પરમાત્મા છે.

ગીતામાં 'વિભૂતિયોગ' નામનાં દસમાં અધ્યાયમાં સમગ્ર વિશ્વનાં પદાર્થોને પોતાનું જ સ્વરૂપ તરીકે ગણાવીને શ્રીકૃષ્ણે પોતાને પરમતત્ત્વના પ્રતિનિધિ તરીકે ગણાવ્યા છે. (વળી, સ્પષ્ટ બાબત તો તે છે કે જયારે) શ્રીકૃષ્ણ કહે છે.

वृष्णीनां वासुदेवोऽस्मि ।

યાદવોમાં હું વાસુદેવ છું.

(ગીતા અ.-૧૦ શ્લોક - ૩૭)

તત્ત્વજ્ઞાનની દષ્ટિએ વિચાર કરવામાં આવે તો પણ સાબિત કરી શકાય છે કે અહીં શ્રીકૃષ્ણ સિવાયની કોઈક એવી વ્યકિતનું આ વિધાન છે કે જે વ્યકિત પોતાની વિભૂતિઓમાં વાસુદેવનો સમાવેશ કરે છે.

'યાદવોમાં હું વાસુદેવ છું.' એમ કહ્યું છે ત્યારે અહીં હું એટલે કોણ ? કૃષ્ણ તો નહીં જ. ખરેખર, અહીં હું એટલે જગતના પાલક પરમેશ્વર જ.

આ સિવાય પણ અનેક એવા ઉલ્લેખો ગીતામાં છે જે દ્વારા આ ગ્રંથ સાંપ્રદાયિક ગ્રંથ નથી. એની ખાતરી થઈ શકે છે. વળી મહાત્મા ગાંધીજી તો કહે છે -

''ગીતા તો મારી માતા બની ગયેલ છે.''

જયારે જયારે મોહ અને કસોટીનાં પ્રસંગો બનવા પામ્યા ત્યારે ત્યારે અચૂક માર્ગદર્શક બને તેવા શાસ્ત્રગ્રંથની જરૂર ગાંધીજીને જણાય અને જે ગ્રંથ મળ્યો તે ગીતા.

ગીતા એ તો ખરેખર નિર્બળતાને દૂર કરનાર છે. નિરાશ બનેલાને બળ આપી આશાવાન અને પ્રસન્ન બનાવવા માટે છે. આજનો વ્યકિત પણ આવો જ છે. નિર્બળતા એનામાં ભરી પડી છે. ગીતાની શરૂઆતમાં જ 'હું યુદ્ધ નહીં કરૂં' એવા નિશ્ચય સાથે બેઠેલા અર્જુનની નિર્બળતા ઉપર પ્રહાર કરતા શ્રીકૃષ્ણ કહે છે -

''क्षुद्रं हृदयदौर्बल्यं त्यक्त्वोष्ठिं परंतप ।''

''હે પરંતપ ! હૃદયની આ ક્ષુદ્ર દુર્બળતા ત્યજી દઈ તું ઊભો થા. ''

(ગીતા અ. - ૨ , શ્લોક - ૩)

વળી, ગીતા એ સંન્યાસીઓને માટે નથી. ગીતાને મન આ જિંદગી એ રણમેદાન છે અને રણમેદાનમાં યુદ્ધ જ થાય, સમાધિ નહીં. સંસાર છોડીને જનારને ગીતા બહુ માન આપતી નથી. ગીતા તો અત્યંત સંકુલ અને વિરોધી ગુણોવાળા જીવનમાં પણ ટકી રહેલા અને અંત સુધી સંઘર્ષ કાજે તૈયાર રહેનારાને માટે છે. ગીતા જીવનથી ભાગવાની વાત કરતી નથી, પણ તે તો શીખવે છે જીવનકળા. જીવનમાં સફળ થવા માટે માનુસમાત્રે કેવી રીતે જીવવું તે શીખવે છે ગીતા.

જો કે ગીતા જે શીખવે છે તેનું પાલન સરળ તો નથી જ. તેને પરિણામે જ કેટલાક લોકો એનો સ્વીકાર કરતાં નથી. વાસ્તવમાં તો ગીતા એ સૂતેલાને જગાડવા માટે છે. ભૂલેલાને સ્મરણ કરાવવા માટે છે.

પરંતુ તલવારની ધાર ઉપર ચાલવું કદાચ સરળ બને પરંતુ ગીતાએ પ્રબોધેલા માર્ગ પર ચાલી જગતમાં રહેવું એટલું સરળ નથી, છતાં એ જ સત્યમાર્ગ છે અને જાણે છે સૌ વ્યક્તિ કે સત્યનો માર્ગ હંમેશાં કષ્ટરૂપી કાંટાથી છવાયેલો હોય છે, તે જ વાસ્તવિકતા છે.

ગીતાના અધ્યાયો કેટલાક વ્યકિત કંઠસ્થ કરતા હોય છે. વાત સારી પણ છે. પણ જો તે માત્ર કંઠસ્થ કરવા પૂરતા હોય તો તે યોગ્ય નથી જ. ગીતા તો જીવનમાં ઉતારવા માટે છે. જિંદગીના પાઠોને શીખવા માટે છે. માતા બાળકને ચાલતાં શીખવે તેમ ગીતા આપણને સાચા માર્ગે ચાલતાં શીખવે છે. કયા માર્ગે ચાલવું, કયા માર્ગે નહીં તેનો વિવેક ગીતા આપે છે. સત્યને સમજાવનાર ગીતા છે અને વળી, આ ગીતાને સાંપ્રદાયિક ગણો કે ન ગણો તેથી કોઈ ફર્ક પડતો નથી. સજજનો તો જયાં જયાંથી સદ્ગુણો મળે તે તે ગ્રહણ કરી લેતા હોય છે, પછી ભલે તે દુશ્મન કેમ ન હો ? અને ગીતા કોઈની દુશ્મન હોઈ શકે એવું માની શકાય તેમ નથી.

માનવજીવનમાં દરેક ક્ષણે અગણિત સમસ્યાઓ ઊભી થતી રહે છે. પરંતુ જીવન જીવવાની કળાની જાણકારીના અભાવમાં તેનું સમાધાન અસંભવ લાગે છે. ગીતા એ

અસંભવને સંભવ બનાવી શકે તેમ છે. ગીતાને ન સમજનાર વ્યક્તિ જ આત્મઘાતનો પ્રયાસ કરશે. ગીતાને જાણકાર નહીં, કારણ કે, ગીતામાં શ્રીકૃષ્ણ કહે છે -

मात्रास्पर्शास्तु कौन्तेय शीतोत्ण सुखदु:खदा :।

आगमाया यिनो नित्यास्तास्तितिक्षस्व भारत ।।

(ગીતા અ.-૨, શ્લોક - ૧૪)

(હે કૌંતેય ! ઈન્દ્રિયોના વિષયો સાથેના સંબંધો શીત અને ઉષ્ણ, સુખ અને દુ:ખ આપનારા, આવવા-જવાના સ્વભાવવાળા અને અનિત્ય છે. હે ભારત ! તેમને તું સહન કર.)

આટલી વાત સાંભળતા જ બધું સમજાય જાય તેમ છે.

પ્રાચીનકાળમાં વિજ્ઞાન એટલું વિકસિત નહોતું છતાં મનુષ્યો સુખી, સંપન્ન અને દીર્ઘજીવી હતા. કારણ કે તેમનામાં માનવીય ગુણો, સદ્ભાવનાઓ વગેરે હતા. જયારે આજે અધિકાંશ વ્યક્તિ જીવનમાં દુ:ખી અને સંકટગ્રસ્ત જોવા મળે છે. તેનું એકમાત્ર કારણ મનુષ્યમાં જીવન જીવવાની કળાની જાણકારીનો અભાવ છે અને એ અભાવને દૂર કરવા ગીતા સમર્થ છે.

જીવનને સુખી અને સમુન્નત કરવા માટે ગીતાએ ઉપદેશેલા વચનો ધ્યાનમાં રાખવા અતિ આવશ્યક બની રહે છે. ગીતાને સાંપ્રદાયિક ગણો કે ન ગણો પરંતુ એણે ઉપદેશેલા ધર્મ-વચનો જો જીવનમાં ઊતારવામાં આવે તો તે વ્યક્તિ અને સમાજ બન્ને ને ધારણ કરી શકે તેમ છે અને એટલું જ નહીં સ્વર્ગને ધરતી પર લાવવા પણ તે સમર્થ છે.

□□□

વાંચન : જિંદગીની પૂર્ણતા

મિસ્ત્રી તેજસકુમાર આર.
એમ.કોમ.સેમે.-૨

Human being is Social Animal - અર્થાત્ મનુષ્ય સામાજિક પ્રાણી છે. અને તે સમાજમાં રહે છે, સમાજમાં વસતા માનવીની ઘણી ટેવો હોય છે, જે પૈકી કેટલીક ટેવો સારી અને કેટલીક ખરાબ હોય છે. સારાં પુસ્તકોનું વાંચન કરવું એ સારી ટેવ છ. જેનાથી આપણને ઘણા ફાયદા થાય છે. જેનાથી સારું જ્ઞાન મળે છે, જે વિદ્યાર્થીઓને અભ્યાસક્રમમાં મદદરૂપ થાય છે. જેનાથી મનુષ્યમાં સારા ગુણો અને સંસ્કારોનું સિંચન થાય છે. ભાવિપેઢીનું જીવન ઘડતર અને સંસ્કારઘડતર કરવા માટે બાળકોમાં વાંચન - સંસ્કારના બીજ વાવવા જોઈએ. વાંચનથી તેના જ્ઞાનમાં વધારો થશે અને જ્ઞાનમાર્ગ પર ચાલતાં - ચાલતાં વિચારવૈભવના શિખરે પહોંચશે. જેથી વૈચારિક ક્રાંતિનું સર્જન થશે.

એકવીસમી સદી એ માહિતીની સદી છે. આજની માહિતી આજે જ વાસી થઈ જાય છે. આજનો માણસ ભૌતિકવાદી બની ચૂકયો છે. ભૌતિકતાની પાછળ એવા ઘેલા બની ગયા છે કે આપણને આપણી આવતીકાલની જરા પણ ચિંતા નથી. આજે આપણે વૈચારિક દષ્ટિએ એટલા બધા કંગાળ થઈ રહ્યા છીએ કે, આપણને ચેકબુક અને પાસબુકમાં રસ રહ્યો છે, જે આપણી જિંદગીને ભૌતિક રીતે પરિપૂર્ણતા બક્ષે છે, પરંતુ જિંદગીની ખરી પૂર્ણતા માત્ર ને માત્ર પુસ્તકોના વાંચનથી જ હાંસલ કરી શકાય છે.

આજે ખરેખર શિક્ષિત વ્યકિત એ છે કે, જેને વાંચતાં આવડે છે અને વાંચે છે, જેને વાંચતા આવડે છે અને વાંચતો નથી તે અભણ જ છે, એવું કહેવું અતિશયોકિતપૂર્ણ નથી. આ સંદર્ભમાં નીચેની પંકિત ઘણું બધું કહી જાય છે,

જે વાંચે ચોપડી, તે ચોપડી - ચોપડી ખાય,

જે ન વાંચે ચોપડી, તે બે પડી કરમાં સહાય.

વાંચનથી અર્થગ્રહણક્ષમતા વધે છે. વાક્ચાતુર્ય અને ઉચ્ચાર શુદ્ધિ વધે છે. શબ્દભંડોળ વધે છે. ઉત્તમ પુસ્તકોનું વાંચન સમાજ અને વિશ્વ સાથે સમરસ અ એકાત્મ થવાનાં સ્પંદનો જગાડે છે. વ્યક્તિના ચારિત્ર્યનિર્માણ અને સદ્‌ગુણ વિકાસ પ્રયોગશાળાના દરવાજા ખોલી આપે છે.

પુસ્તકો આપણા સાચા મિત્રો છે, એ કંઈ પણ ન બોલીને સતત આપણી સા વાતો કરે છે. એમાનાં શબ્દો અવનવા આકાર ધારણ કરીને આપણી લાગણીને વા આપે છે. પુસ્તકનું વાંચન આપણી સંવેદનાને ધારદાર બનાવે છે. ભૂત, ભવિષ્ય અ વર્તમાન આપણી સમક્ષ ખડાં કરે છે. માણસને માનવ બનાવે છે, નિરાશ વ્યક્તિ આશાનો સંચાર કરે છે. જ્ઞાનપિપાસુને જ્ઞાન પીરસે છે, તે માર્ગ ભૂલેલાને સાચો માર્ગ બતાવે છે. અને ભક્તોને ભગવાન સુધી પહોંચાડે છે. આમ વાંચનમાં વ્યસની થવા જે ખરું.

વાંચન એ અમૂલ્ય ખજાનો છે. આપણી પ્રિય માતૃભૂમિ, પૃથ્વી અને સમસ્ત બ્રહ્માંડની ઝીણી ઝીણી વિગતો આપણા મન પર અંકિત કરે છે. સાહસ, શૌર્ય, કરુણા સંવેદના, પ્રેમ, ભક્તિ, દયા, સત્ય, અહિંસા જેવા અનેક ગુણોનો આવિષ્કાર કરે આપણું જીવન સમૃદ્ધ બનાવે છે, માટે જ વાંચવું એ, જીવન પૂર્ણતાનું સર્વશ્રેષ્ઠ માધ્યમ છે. તેથી જ કહેવાનું મન થાય છે કે, -

વાંચનથી જીવન ઝળકે, અજ્ઞાનતા બળે ભડકે.

ખુશાલી જીવનને અડકે, અભણ તપે તડકે.

માણસનું અસ્તિત્વ તેના સ્થૂળ હોવાપણાથી બને છે, જ્યારે તેનું વ્યક્તિત્વ તે વિચારોથી જ ઘડાતું હોય છે. વિકાસનું બીજ ચિંતનમાં રહેલું છે. અને ચિંતનનું ઉદ્‌ભવસ્થાન છે વાંચન.

સાંપ્રત સમયમાં વધતી જતી હિંસા, આત્મહત્યા, બળાત્કાર, ખૂન, ચોરી કૌટુંબિક કલેશ કે પછી વધતા જતા અનાથાશ્રમો, વૃદ્ધાશ્રમો જ સાક્ષી છે કે, આપણે

સમાજ કેટલો સામાજિક અને સંસ્કારી છે ? ઉત્તમ પુસ્તકોનું વાંચન, માનવીને જીવન જીવવાની કળા શીખવે છે, સંસ્કારનું સિંચન અને સંવાદિતાનું સર્જન કરે છે. મહાન વિચારકો અમથા જ અવતરતા નથી. તેમનું જ્ઞાન, વિચારશીલતા વાંચનને કારણે જ પરિપકવ હોય છે. પુસ્તકોનાં વાંચનથી જ્ઞાનનો ઉજાસ, વિચારોનો શ્વાસ અને વિશ્વભરની ઉડાનનો અહેસાસ પ્રાપ્ત થાય છે. પુસ્તકનું વાંચન એ આપણા જીવનમાં અલગ - અલગ રંગનું સિંચન કરતાં મેઘધનુષ્ય સમાન છે.

વાંચન આપણા વિચારો, આપણી મનોવૃત્તિઓને, આપણી લાગણીઓને તથા આપણી જાતને ઘડવાનું ઓજાર છે. જીવંત માણસોને બાદ કરતાં આ જગતમાં સારાં પુસ્તકના વાંચનની તોલે આવે એવું Wonderful કાંઈ જ નથી. વાંચનથી જીવનમૂલ્યોની મહત્તા સમજી શકાય છે. તેથી જ ગાંધીજીએ સાચે જ કહ્યું છે કે, -

''જે વાંચનનો શોખ ધરાવે છે, તે બધી જગ્યાએ સુખી રહે છે.''

નજરે પડયું તે વાંચી નાંખવાની ટેવ બિલકુલ સારી નથી. વાંચન માટે યોગ્ય પુસ્તકની પસંદગી થાય તે ખૂબ જરૂરી છે. કોઈ ચિંતકે યથાર્થ કહ્યું છે, કેટલાક પુસ્તકો પર આંખ ફેરવી જવી જોઈએ. કેટલાંક પુસ્તકોનો અભ્યાસ કરવો જોઈએ અને કેટલાક પુસ્તકોનું ફરી ફરી મનન કરવું જોઈએ. માણસની ઓળખ એના વાંચન પરથી થાય છે. કેવા પુસ્તકોનો સંગાથ એ શોધે છે અને મેળવે છે એના પરથી એના સંસ્કારનું માપ નીકળે છે.

અંતમાં, વાંચન એ જિંદગીની પૂર્ણતા છે, તે એક પંક્તિમાં કહીએ તો,

જ્ઞાન વિના સૌ લડતાં - મરતાં,
વાંચન મેળ કરાવે.
ઈશ્વરનું વરદાન જિંદગી,
વાંચન ભાન કરાવે.

□□□

ભારતીય સંસ્કૃતિ

પટેલ વીણા નરેન્દ્રભાઈ
એમ.એ. સેમે.-૪
રોલ નં. ૪૪

ભારતીય સંસ્કૃતિ સૌથી પુરાતન છે, અનુપમ છે, કેટલીક વિશેષતાઓ તેમાં ભરી પડી છે, દેવત્વને ધારણ કરવાની કળા શીખવતી આપણી આ સંસ્કૃતિને દેવસંસ્કૃતિ કહેવામાં આવી છે. આવી દેવસંસ્કૃતિનું અવિભાજય અંગ છે અધ્યાત્મદર્શન. ભારતીય સંસ્કૃતિ અનુસાર જીવન એક અણમોલ અવસર છે. સમયનો સદ્‌ઉપયોગ કરીને એક એક ક્ષણ પરમાત્માને સમર્પિત કરીને જીવન જીવવું જોઈએ.

છેલ્લા સો - દોઢસો વર્ષોથી ભારતીય સંસ્કૃતિ ઉપર પાશ્ચાત્ય સંસ્કૃતિની અસર પડતી રહી છે. પરિણામે આપણી સંસ્કૃતિને જે નવીન સ્વરૂપ પ્રાપ્ત થયું છે એ જ એનું વાસ્તવિક સ્વરૂપ છે. એવું આપણે માની બેઠા છીએ. પરંતુ દુર્ભાગ્યે આપણી આ જ સંસ્કૃતિ સ્થિતિ ચુસ્ત બની ગયેલી હોઈ, તેનું પ્રવાહી અને પ્રગતિશીલ સ્વરૂપ નાશ પામ્યું છે.

વાસ્તવમાં ભારતીય સંસ્કૃતિ માનવતાના સર્વ સદ્‌ગુણોને ધારણ કરનારી છે.

''सत्याहिंसागुणैः श्रेष्ठा, विश्वबन्धुत्वनिक्षिका ।
विश्वशान्ति सुखधात्री, भारतीया हि संस्कृति ॥''
(कपिल)

'सत्यम् शिवम् सुन्दरम्' ની ભાવનાવાળી આ ભારતીય સંસ્કૃતિ સત્યને જ કલ્યાણકારી ગણે છે. સત્યનો જ જય કહે છે - 'सत्यमेव जयते नानृतम् ।' તેનાં अहिंसा परमो धर्मः - વાકયમાં વિશ્વશાંતિની ભાવના રહેલી છે. ત્યાગીને ભોગવી જાણવાની ભાવના તો વેદકાળની છે. 'तेन त्यक्तेन भुञ्जीथा – मा गृधः कस्यस्विद् धनम् ।' (યજુ. ૪૦-૧)

માનવતાના ગુણોથી ભરેલી આવી ભારતીય સંસ્કૃતિમાં વિશ્વસંસ્કૃતિ બનવાના ગુણ છે. સમગ્ર વિશ્વના મનુષ્યોને સાચા માર્ગ પર ચાલવાની પ્રેરણા આપવા સમર્થ છે. વેદમાં કહ્યું છે કે - ''सा प्रथमा संस्कृति विश्वकारा'' અર્થાત્ ''આ પ્રથમ અને વિશ્વવ્યાપી સંસ્કૃતિ છે.'' ભારતીય ઋષિઓએ ફક્ત મારા અને તારા સુધી જ સીમિત ન રહીને પૂરી વસુધા ને એક પરિવારના રૂપમાં માની છે. તેમનો ''वसुधैव कुटुम्बकम्'' તેમનો આદર્શ રહ્યો છે. અહીં ધરતીને માતા અને મનુષ્યને તેનો પુત્ર કહેવામાં આવ્યો છે. - ''माता भूमिः पुत्रोऽहं पृथिव्याः ।'' જો કે આજનો ભારતીય આ ભાવના કદાચ વીસરી - ભૂલી રહ્યો છે. વેદકાળથી અહીંના ઋષિમુનિ વિશ્વના ખૂણેખૂણામાં ભારતીય સંસ્કૃતિને પ્રચારિત અને પ્રસારિત કરતા રહ્યા છે. જો કે આજે ઋષિમુનિઓની એ વિચારસરણી અને પ્રચારિત - પ્રસારિત કરેલી સંસ્કૃતિ એક જુદા જ સ્વરૂપમાં આપણી સમક્ષ છે. આપણી માન્યતા એવી હોવી જોઈએ કે, -

''माता मे पार्वती देवी पिता देवो महेश्वरः ।

भ्रातरः मनुजाः सर्वे स्वदेशो भुवनत्रयः ।।''

અર્થાત્ ''પર્વતને ધારણ કરનાર પૃથ્વી મા-પાર્વતી મારી મા છે. મહાકાલ આદિદેવ શંકર મારા પિતા છે, સર્વ મનુષ્ય મારા ભાઈ છે તથા સમગ્ર બ્રહ્માંડ મારો દેશ છે.''

ભારતીય સંસ્કૃતિનું મહત્ત્વનું અંગ છે આધ્યાત્મિકભાવના. જીવન કેવળ ઉપભોગ માટે નહીં પરંતુ ઉપાસના માટે છે. આત્માની ઉન્નતિ માટે છે. આ આધ્યાત્મિક ભાવના મનુષ્યને દેવ બનાવે એવી છે સર્વજીવોમાં એકત્વ પ્રસ્થાપિત કરે છે. ભારતીય સંસ્કૃતિ એક ઈશ્વરમાં વિશ્વાસ ધરાવવા જણાવે છે.

''एकं सद्विप्रा बहुधा वदन्ति''

પરંતુ પાછળથી સૃષ્ટિના નવા નવા સ્વરૂપો માટેના અલગ અલગ દેવતાઓની કલ્પના કરવામાં આવી. ૩૩ કરોડ દેવતાઓ હોવાની માન્યતા પણ વિકસી છે.

આધુનિકકાળમાં દેવતાઓની બાબત ગૌણ રહી જઈને સંપ્રદાયનું મહત્ત્વ વધ્યું છે. જો કે સમગ્ર જગતમાં એક જ પરમાત્મા વ્યાપ્ત છે. એવું જણાવતા અનેક વિધાનો આપણી પાસે છે. - ''इशावास्यमिद सर्व यत्किञ्च जगत्यां जगत् . . . (इशा १)'' વગેરે.

એક પરમાત્મા ઉપરના વિશ્વાસમાંથી ઉદ્ભવતી 'સમન્વય ભાવના' ભારતીય સંસ્કૃતિનો સર્વોત્તમ ગુણ છે.

''यस्मिन् सर्वाणि भूतान्यात्मैवाभुद् विजानतः ।

तत्रः को मोह कः शौक एकत्वमनुपश्यतः ।।''

ભારતીય સંસ્કૃતિ કર્મની પ્રધાનતામાં માને છે. અનાસક્ત ભાવે કરેલા કર્મ ઉપર ભાર મૂકે છે.

ભારતીય સંસ્કૃતિ ધર્મપ્રધાન સંસ્કૃતિ છે. તેમાં ધર્મ અર્થાત્ વર્તમાન સંપ્રદાયો નહિ, પરંતુ જગતને ધારણ કરનાર, એવું શાસ્ત્રો કહે છે.

''धारणाद्धर्म इति आहुर्धर्म धारयते प्रजा ।''

ધર્મમાં અહિંસા, સત્ય, અસત્યે, બ્રહ્મચર્ય, અપરિગ્રહ વગેરે બાબતોનો સમાવેશ થઈ જાય છે. ધર્મનું લક્ષણ આપતાં મનુસ્મૃતિ કહે છે, 'धृतिः क्षमा दमाऽस्तेय शोचम् इन्द्रियनिग्रहः धी विद्या सत्यमक्रोधो दशकं धर्मलक्षणम्' ધર્મપ્રધાન ભારતીય સંસ્કૃતિ પ્રત્યેક કર્મને યજ્ઞની ભાવનાથી કરવા જણાવે છે. સ્વાધ્યાય અને ઈશ્વરની ઉપાસનાને બ્રહ્મયજ્ઞ ગણાયો છે. માતાપિતાની સેવાને પિતૃયજ્ઞનું નામ અપાયું છે. ''अतिथि देवो भव'' ની ભાવનાથી થતું કર્મ અતિથિયજ્ઞ.

સામાજિક જીવનમાં સ્ત્રીઓને પ્રતિષ્ઠાભર્યું સ્થાન આપવાની બાબત પાશ્ચાત્ય સંસ્કૃતિનું ખાસ લક્ષણ મનાય છે. પરંતુ આ બાબતમાં વિચાર કરીએ તો સ્ત્રીઓ પ્રત્યે ઉદારવૃત્તિ દાખવવાની બાબતમાં પાશ્ચાત્યોને ભારતીયો જ શિખામણના બોલ સંભળાવે એવી સ્થિતિ છે. ભારતીય સંસ્કૃતિમાં નારીનું અત્યંત ગૌરવ કરવામાં આવ્યું છે. ઋગ્વેદમાં

...ના શિક્ષણની વ્યવસ્થાનો નિર્દેશ છે. અનેક ઋષિકન્યાઓએ વેદમંત્રોનું દર્શન પણ ...ર્યું છે. પુત્રની જેમ એને પણ ઉપનયન સંસ્કાર કરવામાં આવતો હતો. વેદાધ્યનનો એને ...નો અધિકાર હતો. નારી પુરુષની સહયોગિની હતી. અપાલા, પૌલોમી વગેરે નામો ...પણ મળે છે. પરંતુ પછીના સમયમાં સ્ત્રીઓનું સ્થાન બદલાતું ગયું. સીમિત બનતું ગયું. ...માં તો ભારતીય સંસ્કૃતિનું કહેવું છે કે, -

''यत्र नार्यस्तु पूज्यन्ते रमन्ते तत्र देवता:''

આપણી સંસ્કૃતિનો પ્રવાહ અસલમાં જે જોરદાર વહેતો હતો તેમાં અંધશ્રદ્ધારૂપી ...ને જો ખંખેરી નાખવામાં આવે તો ફરી ભારતીય સંસ્કૃતિગંગા નિર્મળપ્રવાહમાં ...ની થઈ શકે.

□□□

गोदान : समीक्षा

– डॉ. मुकेश डी. पटे
प्राचार्य

गोदान, प्रेमचन्द का अंतिम और सबसे महत्त्वपूर्ण उपन्यास माना जाता है । कुछ
इसे उनकी सर्वोत्तम कृति भी मानते है । इसका प्रकाशन १९३६ ई. में हिन्दी ग्रन्थ रत्ना
कार्यालय, बम्बई द्वारा किया गया था । इसमें भारतीय ग्राम समाज एवं परिवेश का स
चित्रण है । गोदान ग्राम्य जीवन और कृषि संस्कृति का महाकाव्य है ! इसमें प्रगति
गांधीवाद और मार्क्सवाद (साम्यवाद) का पूर्ण परिप्रेक्ष्य में चित्रण हुआ है ।

गोदान हिंदी के उपन्यास-साहित्य के विकास का उज्वलतम प्रकाश स्तंभ है । गोदान
नायक और नायिका होरी और धनिया के परिवार के रुप में हम भारत की एक विशेष संस्कृ
को सजीव और साकार पाते है, ऐसी संस्कृति जो अब समाप्त हो रही है या हो जाने को है, फि
भी जिसमें भारत की मिट्टी की सोंघी सुवास भरी है । प्रेमचंद ने इसे अमर बना दिया है। गोद
प्रेमचंद का हिंदी उपन्यास है जिसमें उनकी कला अपनेआप चरम उत्कर्ष पर पहुँची है । गोद
में भारतीय किसान का संपूर्ण जीवन – उसकी आकांक्षा और निराशा, उसकी धर्मभीरुता औ
भारतपरायणता के साथ स्वार्थपरता और बैठकबाजी, उसकी बेबसी और निरीहता – का जी
जागता चित्र उपस्थित किया गया है । उसकी गर्दन जिस पैर के नीचे दबी है उसे सहला
कलेश और वेदना को झुठलाता, मरजादा की झूठी भावना पर गर्व करता, ऋणग्रस्तता के
अभिशाप में पिसता, तिल तिल शूलों भरे पथ पर आगे बढता, भारतीय समाज का मेरुदंड य
किसान कितना शिथिल और जर्जर हो चुका है। यह गोदान में प्रत्यक्ष देखने को मिलता है
नगरों के कोलाहलमय चकाचौंध ने गाँवो की विभूति को कैसे ढँक लिया है, जमींदार, मि

मालिक, पत्रसंपादक, अध्यापक, पेशेवर, वकील और डाक्टर, राजनीतिक नेता और राजकर्मचारी जोंक बने कैसे गाँव के इस निरीह किसान का शोषण कर रहे है और कैसै गाँव के ही महाजन और पुरोहित उनकी सहायता कर रहे हैं, गोदान में ये सभी तत्त्व नखदर्पण के समान प्रत्यक्ष हो गए है । गोदान, वास्तव में, २०वीं शताब्दी की तीसरी और चौथी दशाब्दियों के भारत का ऐसा सजीव चित्र है, जैसा हमें अन्यत्र मिलना दुर्लभ है । गोदान बहुत सी बातें कही गई हैं । जान पडता है प्रेमचंद ने अपने संपूर्ण जीवन के व्यंग और विनोद, कसक और वेदना, विद्रोह और वैराग्य, अनुभव और आदर्श सभी को इसी एक उपन्यास में भर देना चाहा हे। कुछ आलोचकों को इसी कारण उसमें अस्तव्यस्तता मिलती है। उसका कथानक शिथिल, अनियंत्रित और स्थान - स्थान पर अति नाटकीय जान पडता है । ऊपर से देखने पर हे भी ऐसा है, परंतु सूक्ष्म रुप से देखने पर गोदान में लेखक का अद्‌भुत उपन्यास-कौशल दिखाई पडेगा क्योंकि उन्होंने जितनी बातें कही है वे सभी समुचित उठान में कही गई है । प्रेमचन्द ने एक स्थान पर लिखा है - उपन्यास में आपकी कलम में जितनी शक्ति हो अपना जोर दिखाइए, राजनीति पर तर्क कीजिए, किसी महफिल के वर्णन में १०-२० पृष्ठ लिख डालिए (भाषा सरस होनी चाहिए) कोई दूषण नहीं । प्रेमचंद ने गोदान में अपनी कलम का पूरा जोर दिखाया है । सभी बातें कहने के लिए उपर्युक्त प्रसंगकल्पना, समुचित तर्कजाल और सही मनोवैज्ञानिक विश्लेषण प्रवाहशील, चुस्त और दुरुस्त भाषा और वर्णनशैली में उपस्थित कर देना प्रेमचंद का अपना विशेष कौशल है और इस दृष्टि से उनकी तुलना में शायद ही किसी उपन्यास लेखक को रखा जा सकता है ।

□□□

Economic Development and Environmental Issues :

Prof. : V. M. Desa
Economic

In the context of emerging environmental issues and physical quality of life for present and future generations concept of economic development has changed Generally Economic development refers to growth in national income and per Capita Income. While Physical quality of life can be achieved by Sustainable Economic Development Considering environmental aspect sustainable Economic Developemeans." Use of our natural resources should be in such manner that present set of production and consuption of our natural resources should be available same / equal for the future generations also More precisely according to Brandt land report "Sustainable development is development that, meets the needs of the present, without compromising the ability of future generations to meet their own needs".

Economic growth can be achieved by using natural resources like land water, air, minerals, fores etc. Some natural resources are renewable while others are Non-renewable. Renewable resources refers to regenerative capacity of natural resources egg. Fish used as a food while Non renewable resources mean once used can not be reused or regenerate it e.g. fossils oil.

Today's world wide production and consumption pattern in developmental process has generated serious state of environmental degradation discussed as bellow.

The state of environmental Degradation.

there are ten major issues of environmental degradation, they are as bellow

AIR POLLUTION :

Air covers the 200 million square miles of the earth surface Every man

breath average 30 to 35 pounds oxygen every day from air. Defining pollution Any alteration of environmental elements due to production and consumption pattern in developmental process becomes undesirable of harmful for econsystem / ecology is considered as pollution."

Air pollution occurs in the form of suspended particulate matter (s.p.m.) Major constituents of an pollution are noxious gases. Ash, dust particles etc. Air pollution is mainly Urban and Industrial phenomenon. While in rural areas fir wood for domestic cooking creates major pollution. Metropolitan city suffers automobile pollution of noxious gases like carbon dioxide, carbon monoxide etc. Delhi operates more than 2 million vehicles every day. Delhi is one of the four most polluted cities in the world. Thermal power station top the list of air polluters. Thermal power plant discharge 2000 tones of fly ash to generates 500 mm.electricity per day. Air pollution is also caused by chemical plants. In Bhopal tragedy more than 4000 people lost their lives and thousands of people blinded due to MIC (phosgene) gas. Atomic power plant also creat serious air pollution as radiation. To give the national picture 10 lakh tones of carbon dioxide. 2 lakh tones of hydrogen sulphideand 50 lakh tones of spm are released in to the air According to WHO 90 microgramme per cubic metre spm dose not affect the human health in Calcutta spm in the air is measured 410 microgrammes per cubic metre. This is enough to explain air pollution.

WATER POLLUTION :

H2O, Water is the elixir of life. Hydrological cycle is the most important natural phenomenon. 70 percent of the earth surface is covered by water. Main storehouse of fresh water are found in the down hill phase of the hydrological cycle. They are in the form of lakes, rivers, streams, reservoirs etc. This type of water bodtant to maintain biodiversity.

Water is used for various purpose like drinking, domestic purpose, irrigation and inclustrial activity. this water wealth of the world as also of our country is in danger. Human economic activity has disturbed the hydrological cycle. Economic activity has severely reduced the quantity of water for natural functions. Considrable rise in water demand for irrigation has reduced the level of ground water.

Water pollution is another serious result of economic activity industrial pollutions in water occur when water used in various industrial production process. this polluted waste water adversely affects fish, Birds domestic animals, human being etc. Generally water pollution is measured by total oxygen is required to oxidize polluting elements. This is known as chemical oxygen demand (COD). While to oxidize biological pollutants demand for oxygen is known as biological oxygen demand (BOD). All standards and laws of water pollution are implemented in this terms.

DEFORESTATION :

Forests are major natural resources of India as well as for the other countries. there are many types of forests. They are Rain forest, Tropical forest, Conifers (pine forest0, Dry deciduous forest. Most Deciduous forest etc. Forest provides natural habital for the wide variety flora and fauna like various trees and herbs, animals, birds, reptiles, Insects etc. Any geographical area requires minimum 33% of fores cover of the total area. In India only 20 to 25 percent forest cover is remainting. Gujarat having only 10% forest covers of the total land area. this affects adversely to the biodiversity of the area and hydrologica cycle also. Deforestation occurs in various ways. Over one million hectares of forest are cut every day for various purpose in developmental process, nearly one percent of the land area of Himachal Pradesh has been stripped off it's forest cover every year over the

ast 25 years. By 1990, 1.4 lacks trees cut every year to make apple crats. encroachment in the forest land by agriculture activity like shifting cultivation also become a major cause of deforestation. Illegal tree felling activity and use of major and minor forest products for various purpose is the majore cause of deforestation protection and preservation of natural forest can be achieved by collective social efforts, NGO's Government etc. Chipko movement is one of the best examples of social movement. Amrutadevi and Sunderlal Bahuguna are well known conservation. Forest Conservation Act-1980. WILD LIFE PROTECTION ACT -1972 are the legal measures forest protection. More recently JOINT FOREST MANAGEMENT concept has been implemented as a partnership between Govt. and local communities to protect forest and it's biodiversity.

NOISE POLLUTION :

This form of pollution is not material related but activity related. Noise pollution mainly Urban and industrial phenomenon. Noise pollution measured in DECIBLE. Sound of industrial machinery. Social and religious activity. Fire crackers are the origin of noise pollution.

Noise pollution can cause nervous disorder, deafness, mental irritation etc. Recently Apex cout has taken some drastic steps against noise pollution e.g. Fire cracker producers will have to mention minimum standard of Decible on fire cracker pack.

RADIOACTIVE WASTE :

The world was first made aware of the dangeres of NUCLEAR RADIATION and disposal of radioactive waste when two atomic bombs were dropped on Japan on 1995. Apart from military use nuclear material such as URANIUM and PLUTONIUM are mainly used in nuclear power plant to generate electricity. As a conventional source of energy Nuclear power plant

are common in many country, because it is cheap, clear and compact.

Nuclear fuel generates three types of wastes, they are -

1. *Low Level Waste is generaly diluted and let out in to the sea.*
2. *Medium Level Waste occurs as a sludge (Thick mud) and is chemically treated and stored in underground stainless steel tanks.*
3. *High Level Waste creates excessive dangerous RADIATION and can not be released in to environment but it is stored in double wall stainless steel tanks with cement concrete casing underground.*

Radiation and radioactive waste can cause physically handicapped child birth, cancer, mental illness etc. (RUSSIA - CHERNOBIL , SUBMARINE MISHAP - 2000,2004) Big question is that how long we will store this most hazardous radioactive waste underground.

CLIMATE CHANGE : (GREN HOUSE EFFECT)

Climate change has became serious a global problem. Climate is determined mostly by temperature wind, rain, location of a region on the globe, rotational movement of the earth etc. This natural phenomena is most important to all living things.

Human activity like production and consumption mainly used fossils fuel in developmental process Combustion of fossil fuel has resulted in to green gases like carbon monoxide, carbon dioxide and nitrogen oxide. This gases heat trapping properties which form a shield in the upper atmosphere.

Now earth receives heat from the sun, absorbs some part of heat and reflects back some art of it into the space. By this way it saves every life from over heating. Above mention green house gases (carbon dioxide, carbon monoxide, nitrogen oxide, etc.) effectively reduce the amount of excess heat that would normally be reflected back in to the space. THIS IS CALLED

GREEN HOUSE EFFECT. As a result there i.e. an increase in global temperature and creates global warming. It is estimated that the global temperature has risen 1.5 degree Celsius in the last 200 years. If this is unchecked process can continue and human and other life may become impossible. Because drastic climate change may occur in the form of rise in temperature, drastic change in rainfall pattern. 9cherapungi0 etc. Warmer countries like India have more to worry about. As these part will become un inhabitable first. International treaty signed in kyoto (Japan0 is 1997 urges all nation to reduce green house gases emissions to 1990 level.

ACID RAIN:

Acid rain is one type of air pollution. It is essential to explain this phenomenon separately Combustion of fossils fuels like coal, exhaust of automobile and other industrial emissions of gases are major contributors to generate an air pollutant called SULPHUR DIOXIDE. This gaseous compound reacts will water and form Sulphuric acid. This acid then falls to earth in the form of acid rain.

Increase in acidity can cause great harm to soil, vegetation, other living creatures. It is also observed that chimney heights are often raised by factories to reduce air pollution in the immediate vicinity, this may direct air pollution but increase the possibility of acid rain.

DEPLETION OF OZONE LAYER:

A layer of a mixture of oxygen 02 and Ozone 03, known as OZONE LAYER. In the upper layer of atmosphere ozone layer is responsible for reflecting back most of the ULTRAVIOLET rays arrback to the space. This ozone layer is the protecting cover in the upper atmosphere for all life forms on the earth. Without ozone layer life form on earth would be exposed to high level of ultraviolet rays, which can cause cancer and skin disease.

Certain chemical produced in manufacturing process such as CHOLOROFLURO-CARBONS (C.F.C.) used in aerosol propellants like SPRAY SCENT. FRIDGE etc. This CFC can damage the ozone layer. high flying jet plane also break down the ozone layer.

A Big gap in ozone layer first noticed above the Antarctic in 1974. By 1991 this effect enlarged up to southern Argentina. The Montreal and Kyoto protocols were keen to look in to this matter. As result HCFC has became the option of CfC.

DESERTIFICATION :

Desertification is the direct result of DEFORESTATION. There is a delicate link between forest and soil/land. Forest controls wind speed. Forest are the great moderators of the climate by that way maintain healthy gaseous balance in the atmosphere. Forest also increase humidity in the atmosphere.

Thus forest can prevent soil erosion and landslides to the great extent. In the hilly areas trees along the riverbanks keeps the soil intact. Forest also maintain sustainability of the water sources like streams water falls, rivers etc. By that way it can be helpful to maintain vegetation and prevents desertification. This forest maintains soil stability. Large scale deforestation reduce nature's capability of balancing the natural fury of the wind. Excessive rain, tides etc. Recent KATERINA and RITA has shattered some region of America, intensity of such a natural disaster can be reduced by Aforestation programme.

One half-inch of top soil when eroded may take about 50 years to form it again. Continuous degradation of top soil will result in spread of desert.

DECLINE OF BIODIVERSITY :

Biodiversity refers to the variety of plant and animal life on the planet.

Biodiversity means the variety of life forms that exist on PLANET EARTH. This life forms rang from the smallest MICROBES to the larges MAMMALS and SEA LIFE. Numbers of species is important than population of each species.

Concept of biodiversity is important because scientist believes that existence of various species of life form in the ECOSYSTEM is important. Each life form interacts with the other. Species of plant, animal insects depends upon each other in varied ways. They not only important in food chain but different species perform for each other a series of life sustaining task that maintain the balance in nature.

Biodiversity loss occurs when entire species wiped out of existence for varied reasons. For example INDIAN CHEETAH has extinct since 1942. Recently our PM Dr. Manmohansingh has taken a serious note that our MAJESTIC TIGER is reported vanishing from our well known Tiger. Reserves like SUNDERBAN KANHA - MP and RANTHAMBHOR. Recently Biologist and Ornithologist of india are surprised to know that major variety of VALTURE is near to extinct. Within last three-four years population of VULTURE has reduced to more than 90 5 drastically. there may be many reasons for this, like loss of habitat, lack of food Air-lines administt recent reason found by Pakistani and other scientist is DICLOFENAC medicine used in domestic cattel. There are many reasons for extinction of any species, they are loss of natural habitat, lack of food, poaching for varied purpose etc. To give an idea of our biodiversity Indian forest are home to 5000 species of trees, 10,000 species of herbs, 500 species of reptiles, 2100 species of birds, 30,000 types of insects. □□□

Mysticism in Wordsworth's Lucy Poem

Dr.Abhidha Adeshr
English Departme

Wordsworth was a mystic at heart sharing all the qualities of mysticism. He was the supreme mystic poet of his age and mysticism was his great clai to be recognized as a poet of eminence and fame.

Wordsworth was not simply satisfied with the presentation of the lovel and peaceful aspects of nature. He did not like to end purely as a graphi portrayer of the beautiful sights and scenes of nature. He aimed at achievin something higher and leave behind a record of his mystical experiences in nature and human life in his poetry. His poetry is not simply a joyous record of happy objects of nature viewed by him in moments of ecstasy and joy, but also a full experience of his mystical experience.

As a mystic, Wordsworth honoured even the simplest and most ordinary objects of nature and human life. For him nothing was mean or low, for everything that was present in the universe was touched by divine life. For him there was nothing petty or trivial. The commonest thing of nature shares in this universal life as much as the grandest phenomenon of nature; the meanest flower becomes as important as the setting sun. The daisy and the cuckoo, the flower and the grass we tread underfoot, the humblest worm - they all have a place in the scheme of the universe ; in fact Wordsworth looks at the shepherd and the beggar acquire in his eyes an eternal significance. The commonest things in nature and human are thus not common and trivial - they are symbols of Eternity.

Wordsworth wrote Lucy poem at Goslar in 1799 Goslar is in Germony

at the foot of the Harz mountains, and Dorothy and William were forced to spend a long, severe winter there. They could speak little German, had few acquaintance, and the cold made trips into the surrounding countryside impossible. It seems that the peculiar intensity of the lucy poems, together with their pessimism, is in some degree attributable to this strange prison like experience.

In the first line, "untrodden ways' is almost a contradiction. The image of a "way" like a road or a beaten - down path, has to co-exist with an image of a place where people do not tread. The resulting confusion in one's mind is a very typical response to Wordsworth's best poetry. "Untrodden" suggests undespoiled, innocent, simple; "ways' reminds us of a way of life, and hints at mysterious palces inhabited only by rare souls. The phrase is powerfully evocative, suggesting that Lucy dwells in mysterious communion with Nature. The poem is a little like a fairy tale, and the simple rhythems and rhyme scheme enforce this effect. The idea that she "dwells" in a "way" is unusual and is reminiscent of the Bible. Lucy appears to live perpetually moving in mysterious, innocent ways, but perhaps it is wrong to interpret this line too precisely. They image of "untrodden ways" is unlocalised and evokes a state of mind.

"The springs of Dove" suggests that Lucy haunts the very sources of peace. The plural "springs" together with "ways' makes one feel that Lucy does not live in one place, but is a part of a landscape. In the third and fourth lines an appearently simple statement again becomes mysterious. It is easy to offer some rational explanation for these lines; perhaps she was loved by the few people in her family, and because they lived alone, never praised by the outside world; but this interpretation does not do justice to the structure of the

statement. Usually when we say that no one did some action and very few did another, we imply that the action no one accomplished is superior to that managed by the very few : "No one scored full marks and very few got more than 70 percent". In these lines, therefore, though it is clearly better "to love" than "to praise", the structure of the statement suggests the exact opposite. One result is that 'none to praise" takes on added meaning. The solitute of Lucy is emphasised, her withdrawal from the ordinary world, and the few that love are placed at a distance, perhaps in an interior position.

It is difficult to analyse the exact effect of these mysterious contradictions. The structure of the poem is based upon them. The apparent contradiction in "untrodden ways" is paralleled by the opposition between the half-hidden violet and the fair star shining by itself in the sky. the peculiarity of "none to praise And very few to love" occurs again in the first two lines of the final stonaz. The opposition of the violet and the star suggests two schemes of values. Lucy's simplicity is hidden to the ordinary world, but in the heavens she is the only star. In the first line of the concluding stanza, the structure of the sentence gives an added meaning to "she live'd unknown. This evokes the feeling that Lucy lived in the unknown at one with the secret of the universe.

The effect of the description of Lucy is to take her out of this world into a mystericus union with nature, the unknown the land of fairy; yet she is in her grave, and this simple statement offers no consoling suggestion that she has returned to Nature or to God. □□□

'લયલીન'માં અધ્યાત્મની કવિતા

- પ્રા. શંકર પટેલ
ગુજરાતી વિભાગ

'લયલીન' કવિશ્રી નલિન રાવળનો ઈનામ વિજેતા કાવ્યસંગ્રહ છે. ૧૯૯૬માં પ્રગટ થયેલા આ સંગ્રહમાં કુલ ૭૮ જેટલી કવિતા છે. જેને અધ્યાત્મ, નગરસંસ્કૃતિ અને પ્રણયવિરહ જેવા ત્રણ ભાગમાં વહેંચી શકાય. કાવ્યકૃતિઓમાં બહુધા ડોકાતો પ્રશ્નાર્થ ધ્યાન ખેંચે છે અને ક્યારેક એમાં અધ્યાત્મનો અણસાર વર્તાય છે. સૂર્ય, ચંદ્ર, તારા, વાદળી, પહાડ, પંખીનો ટહુકાર, વરસાદ, વૃક્ષ જેવા પ્રકૃતિ નિરૂપણની જેમ ઓથેલો, કવિ પ્રિયકાન્ત, ટી.એસ.એલિયટ જેવાના ફોટોગ્રાફ કવિકલમે દોરાયા છે. નગરસંસ્કૃતિનાં કાવ્યો પણ સારી સંખ્યામાં સરસ આલેખાયાં છે. નિરંતર થતી પરિવર્તનલીલા સ્થળકાળને કેવી ધરમૂળથી બદલી નાંખે છે. ઔદ્યોગિકક્રાંતિ અને શહેરીકરણના કારણે નગરની, નગરજનોની તથા પર્યાવરણની દુર્દશા, સત્ય, અહિંસાના ઢીલા છેદથી સર્જાયેલ શોષણખોરીને, નગરની વર્તમાન વાસ્તવિક્તાને કવિએ 'અહીં જ ક્યાંક', 'કબંધ', 'પથ્થર નગરનું પ્રેત', 'શહેરનો સૂર્ય' જેવી રચનામાં હૂબહૂ આલેખી છે. તો સાંપ્રતકાલીન રાજકારણીઓ પરનો આક્રોશ 'વરસાદ' અને 'મારા દેશમાં' જેવી કવિતામાં કટાક્ષમય પ્રગટે છે. કવિ આટલેથી જ અટકતા નથી. પ્રણય-વિરહને પણ મુખ્ય વિષય બનાવે છે. 'સેતુ', 'ઝરૂખે', 'ઝૂકેલ', 'તારી આંખમાં', 'ક્યારનું આ કોણ ?', 'થલથલ ઘૂમી', 'તારકોનું તેજ', 'અંધાર વરસે', 'પહાડનો ઢોળાવ', 'પંખીનો ટહુકાર', 'અષાઢની વાદળી', 'બારી પાસે', 'ઘડી પહેલાં', 'સ્થળ એ જ', 'લહેર', ઇત્યાદિ રચનાઓમાં તેની પ્રતીતિ થાય છે. પણ અહીં ઉપક્રમ રહ્યો છે 'લયલીન'માં અધ્યાત્મની કવિતાને અવલોકવાનો.

'લયલીન' શીર્ષકનું ઔચિત્ય ચરિતાર્થ કરતી 'કોઈ કયાંક ઊભું છે.' કૃતિનો ઉપાડ તો જુઓ :

'પ્રેયસી ?

ના,

તું નહીં,

મિત્ર ?

ના,

તું યે નહીં,

ના પ્રેયસી, ના મિત્ર, ના કોઈ નહીં

પણ

કોઈ ક્યાંક ઊભું છે.'

અહીં કોઈક એ કોણ ? અને એ ક્યાં ઊભું છે ? એ બે પ્રશ્ન કવિ ભાવકચિત્તમાં જન્માવે છે. લયલીન કવિ અવકાશની ય બહાર રણકતા ગેબી સૂરને સાંભળે છે. 'ગેબી સૂર' શબ્દથી તેઓ પરમતત્ત્વનો ઘટસ્ફોટ કરી દે છે. તો'...કોઈ ક્યાંક મારી રાહ જુએ છે' જેથી અંતિમ પંકિતથી કવિ આત્મા - પરમાત્માના સંબંધનો ઈશારો કરે છે.

'એકલ' નામની બીજી રચનામાં પણ કવિ પરમતત્ત્વને, પ્રકૃતિના વિવિધરૂપને વૈવિધ્યને એકલા જોતા જુએ છે. કવિ કહે છે :

'એ કોણ ?

ત્યાં

એકલ આમ કોણ ?

કવિનો આ પ્રશ્નાર્થ ભાવક માટે પણ પ્રશ્નાર્થ બની રહે છે.'

'સ્વરમુગ્ધ કોનો ?' જેવી રચનામાં કવિ પ્રકૃતિતત્ત્વને પ્રિયજન તરીકે કલ્પે છે : કવિનો મૂંઝવતો પ્રશ્ન છે :

'અંધારમાં અવ કહીં પથ ?

કયાં વિરામ ?'

બરાબર આવી મૂંઝવણ ટાણે જ કવિને સંભળાય છે.

'અહીં આવ

આવ

પ્રિય આમ આવ.'

આ વેળા પુનઃ કવિ વિસ્મય સાથે પૂછે છે :

'કોનો ?

સ્વરમુગ્ધ કોનો ?'

પણ ત્યાં તો તેઓ આશ્લેષમાં આવી જાય છે અને જેણે આશ્લેષમાં લીધા છે તેનો જ લય સાંભળે છે :

'અહીં આવ

પ્રિય આમ આવ.'

કવિતા આ દર્શન યા ભાવાનુભૂતિમાં તેમના અધ્યાત્મતત્ત્વ સાથેનાં સામીપ્યનો સાક્ષાત્કાર છે. કવિનું આ દર્શન પ્રકૃતિના મોહક રૂપનું છે.

'તૃણનાં મૂળે'માં પણ કવિ તૃણનાં મૂળે પરમધ્વનિનું શ્રવણ કરતા જોવા મળે છે. જેમ કે,

'અહીંયાં

તૃણનાં મૂળે પોઢયાં

નગરો કૈં માનવો ભર્યાં.'

આ સાંભળી તેઓ સ્તબ્ધ બની બોલી ઊઠે છે :'

'કોણ આ બોલ્યું ?

ધીરે ધીરે

કોનો આ પડઘો મારે અંતરે પડતો રહે -

તુંયે

તુંયે તે તૃણનાં મળે

પોઢશે તૃણનાં મળે.'

છેલ્લી પંક્તિમાં કવિ અંતિમ સત્યના સનાતનને શ્રદ્ધામાં ઢાળે છે.

'શું જુએ' ગુજરાતી ભાષાની નીવડેલી અછાંદસ રચનાઓમાં સ્થાન પામે એવી કૃતિ છે. અહીં માત્ર પરમતત્ત્વના ભણકારા કે એનો લય નહીં પણ 'નજર મહીં હળવેથી નજર મેળવી' સહેજ હસવા સુધીની, પરમતત્ત્વ અને કવિઆત્મા સાથે દૃષ્ટિમિલન સુધીની સૂક્ષ્મ ક્ષણોનું નિરૂપણ છે. કાવ્યનો ઉપાડ પરમતત્ત્વના ઊર્ધ્વસ્થાનથી અવનિ અવગાહન, પ્રકૃતિદર્શન સુધી વિસ્તરે છે. જે એક આગન્તુક નજરે અવલોકાતું નિરૂપાયું છે. કવિ એ પરમતત્ત્વનું ગતિશિલ્પ આ રીતે કંડારે છે.

'એ

પળવાર

પવન પર થઈ ફરી અસવાર

વેગમાં ફર્યા પૃથ્વી મોઝારઃ'

સતત ગતિશીલ એવું એ તત્ત્વ નગર, વન, પહાડ, નદી, સાગર, ખીણ ઓળંગી આગળ વધતું રહે છે. કવિ એ પરમગતિની સૂક્ષ્મ તરલતાને આ પંક્તિમાં કેવી આબાદ આલેખે છે.

'લીલેરા તૃણ તૃણ પર તરતા પંખીરવ પર
લળતી સાંજ
સીમ ભરી ખેતર ખેતરનાં ઠૂંડે લળતી સાંજ
નીરખતો ગામ ભણી
એ
વળ્યો'

નગરથી ગામની શેરીવચાળે મેડીઝરૂખે ઊભેલ પોતાના જ એક અંશને (કવિ ...માને) ખાસ તો એ પરમશકિતને પામવા, ઉત્સુકને મળવા 'એ' કેવા સૂક્ષ્મક્ષેત્રે ...વી પહોંચે છે, તેનું ક્રિયાત્મક નિરૂપણ છે. કાવ્યના અંતિમ ચરણમાં સંવાદાત્મક ...યુજય વડે પરાકાષ્ઠા સધાતાં રચના સાદ્યંત આસ્વાદ્ય બને છે. મુગ્ધતાની ક્ષણને કવિ ...ા શબ્દોમાં બાંધે છે.

'જે ઊભેલ
તેની
નજર મહીં હળવેથી નજર મેળવી
સ્હેજ હસી
એ
પૂછે
અહીં
ઊભો રહી
આમ કયારનો દૂર દૂર શું જુએ ?
દૂર દૂર શું જુએ ?'

પરમતત્ત્વને પામવાની દૃષ્ટિ કવિમાં છે. કવિ કલાપીની 'જ્યાં જ્યાં નજર મારી પડે યાદી ભરી ત્યાં આપની' ની જેમ સીધે સીધા પરમતત્ત્વને આ કવિ સ્વીકારતા નથી પણ કશાક અગોચર વિશે વિસ્મય અનુભવતા જોવા મળે છે. 'કોણ આં ચાલતું ?' માં તેની પ્રતીતિ આ રીતે કરાવી છે.

'કજળતા થીજતા તેજમાં
(જોઉં જ્યાં દૂરના માર્ગ પર નજરને ઠેરવી)
જોઉં ત્યાં
કોણ આ ?
તારી પડખે લગોલગ રહ્યું ચાલતું કોણ આ ?
સતત ચાલી રહ્યું કોણ આ ?'

'શોધ'માં કવિ પ્રકૃતિના જુદા જુદા તત્ત્વોમાં પરમતત્ત્વને શોધે છે. પરંતુ કવિને જે હાથ લાગે છે તે તો પરમતત્ત્વ ની આ લીલા છે :

'એ
જુએ છે ખાલી આકાશ જેવી ખાલી આંખથી
એ
જુએ છે - જોતી નથી - જુએ છે.'

અહીં 'ખાલી આકાશ જેવી ખાલી આંખ' ઈશ્વરની આંખ માટેની કવિકલ્પના અદ્ભુત છે. આકાશની સર્વવ્યાપિત ઈશ્વરદૃષ્ટિની સૂચક છે. અધ્યાત્મની સચરાચરનો એમાં સંકેત છે. જ્યારે 'જુએ છે - જોતી નથી - જુએ છે.' ના આવર્તનમાં કવિ મનની દ્વિધા પ્રગટે છે. પરંતુ અંતમાં તો ઈશ્વર બધું જ જુએ છે એ શ્રદ્ધા બીજા આવર્તન - 'જુએ છે' થી પુષ્ટ બને છે. □□□

માતૃભાષામાં શિક્ષણની અનિવાર્યતા :

- પ્રો. રમીલાબેન નાયક
ગુજરાતી વિભાગ

માતૃભાષાને વંદન કરતાં કોઈ કવિ પોતાની લાગણીને આ રીતે વ્યક્ત કરે છે -

"લાગણીના જળ વડે મર્દન કરું છું,
શબ્દો કાગળ પર ઘસી ચંદન કરું છું,
બે ગઝલો, બે ગીતોનાં પુષ્પો ચઢાવી
માતૃભાષાને પ્રથમ વંદન કરું છું."

આપણા જીવનનો પ્રથમ ઉદ્ગાર જે ભાષામાં થયો છે, એવી માતૃભાષાનો મહિમા અનેરો છે.

યુનેસ્કોએ જયારથી નવેમ્બર ૧૯૯૯માં ૨૧મી ફેબ્રુઆરીને માતૃભાષા દિન તરીકે ઉજવવાનું નક્કી કર્યું. ત્યારથી સમગ્ર વિશ્વ આ દિવસને માતૃભાષા દિન તરીકે ઉજવે છે. પોતાની માતૃભાષાના ગુણગાન ગવાય છે. મને પણ મારી માતૃભાષા ગુજરાતી વિશે કહેવાનું મન થાય છે -

"ગુજરાત મને ગમે છે
ગુજરાતી મને ગમે છે,
કારણ નહીં જ આપું,
કારણ મને ગમે છે."

ગુજરાત રાજયની સ્થાપનાને ૫૦ વર્ષ પૂરા થયા ત્યારે રંગેચંગે તેની ઉજવણી સમગ્ર ગુજરાતમાં થઈ. આ ઉજવણી પ્રસંગે માતૃભાષાના ગુણગાન ગાવાથી આપણું કાર્ય સિદ્ધ થઈ જતું નથી. પરંતુ માતૃભાષાની જાળવણી કરવી એ આપણી પ્રથમ ફરજ બને છે. માતૃભાષા જયારે કટોકટીના સમયમાંથી પસાર થઈ રહી હોય ત્યારે માતૃભાષા ગૌરવયાત્રા કે પછી વાંચે ગુજરાત જેવા કાર્યક્રમો કરવા પડે. એ આપણી માતૃભાષા ઉપરના સંકટની ચાડી ખાય છે.

આજના વૈશ્વિકરણ અને વ્યાપારીકરણના યુગમાં અંગ્રેજી ભાષાના વ્યાપ પ્રચાર-પ્રભાવ હેઠળ ગુજરાતના યુવક-યુવતીઓ પોતાની માતૃભાષા ગુજરાતીના વાંચન લેખન અને ઉચ્ચારણમાં ગરીબાઈ અનુભવતા જોવા મળે છે ત્યારે ગુજરાતના મહાન કવિ શ્રી ઉમાશંકર જોશીની કાવ્યપંકિત યાદ આવે છે -

"સદા સૌમ્ય શી વૈભવે ઉભરાતી
મળી મને માતૃભાષા ગુજરાતી."

આ લખ્યું ત્યારે કવિને સ્વપ્નેય ખ્યાલ નહીં હોય કે જે માતૃભાષા પ્રત્યે તેમને ગૌરવ અને માન હતું તે ભાષા આટલી રાંક બનશે.

ભાષાશિક્ષણની આજની પરિસ્થિતિનું અવલોકન કરતાં ભાષાશિક્ષણની સોનોગ્રાફી કરાવવી પડે એવા સંજોગો ઊભા થયા છે. એનું કારણ અંગ્રેજી માધ્યમ પ્રત્યેની ઘેલછા અને પશ્ચિમી સંસ્કૃતિનું આંધળુ અનુકરણ છે.

પ્રત્યેક બાળકને પોતાની માતૃભાષા વારસા સ્વરૂપે લોહીમાં મળે છે. આથી પોતાની માતૃભાષાનો વારસો લઈ બાળક શાળામાં પ્રવેશે ત્યારે વિવિધ વિષયોને શીખવાનું અને આત્મસાત કરવાનું તેને માટે સરળ થઈ પડે છે. જ્યારે અન્ય માધ્યમમાં દાખલ થતું બાળક અન્ય ભાષાના નવા નવા શબ્દો, ચિત્ર-વિચિત્ર ઉચ્ચારણો કરવામાં મુશ્કેલી અનુભવે છે. રવીન્દ્રનાથ ટાગોરે સાચું જ કહ્યું છે -

"અંગ્રેજીના પ્રથમ કોળિયે જ બાળકના બધા દાંત હાલી
ઊઠે છે, જાણે મોંમાં ધરતીકંપ ના થયો હોય !"

સંયુક્ત રાષ્ટ્રસંઘના માનવ અધિકાર અંગેના ઘોષણાપત્રમાં કહેવાયું છે કે બાળકને પોતાની માતૃભાષામાં શીખવાનો અધિકાર છે, ભારતીય બંધારણમાં પણ આ વાત સ્વીકારવામાં આવી છે, ત્યારે પ્રશ્ન એ થાય કે શિક્ષણ પ્રાપ્તિ માટે માતૃભાષા સિવાય અન્ય ભાષા - કે માધ્યમ શા માટે ?

મનોવૈજ્ઞાનિકોએ અનેક સંશોધનો કરીને સાબિત કરી બતાવ્યું છે કે બાળક શાળામાં, વિજ્ઞાન, સામાજિક વિજ્ઞાન જેવા વિષયો શીખે છે ત્યારે તે પોતાની માતૃભાષા સિવાય અન્ય ભાષામાં શિક્ષણ મેળવે તો સૌ પ્રથમ આવા વિષયોના પારિભાષિક શબ્દોનો પોતાની માતૃભાષામાં અનુવાદ કરે છે. જેમાં તેની ઘણી માનસિક શકિત વપરાય

કે, ત્યારબાદ આ શબ્દોનું અર્થઘટન કરી માનસિક પ્રતિમા રચી પોતાના માનસપટ પર ઉતારવામાં તેની અડધી માનસિક શક્તિ વપરાય જાય પછી આ શબ્દોને અંગ્રેજી ભાષામાં રૂપાંતર કરવામાં બાકીની શક્તિ વાપરી કાઢી બાળક ઘરે પરત ફરે છે ત્યારે તે અન્ય કોઈ કાર્ય કરવા સક્ષમ રહેતું નથી.

'ભાર વિનાના ભણતર' અભિગમના પ્રણેતા પ્રા. યશપાલ જણાવે છે કે પ્રારંભના સમયમાં બાળક ભાષાના પ્રતીકો, અર્થ અને પ્રત્યયોને પોતાના મગજ સાથે માતૃભાષા દ્વારા સાંકળે છે. બાળકનો માનસિક વિકાસ તેની આજુબાજુના ભાષાકીય પર્યાવરણ દ્વારા થાય છે. આથી કોઈપણ બાળકને માતૃભાષામાં ન ભણવા દેવું એ બાળક સામે આચરવામાં આવતો સૌથી મોટો અપરાધ છે. પરંતુ આજે તો કંઈક જુદી જ પરિસ્થિતિ જોવા મળે છે.

જાણીતા વિચારક શ્રી ગુણવંત શાહ આ અંગે ચિંતા વ્યક્ત કરતાં જણાવે છે કે "જો આ સમસ્યાનો વેળાસર ઉકેલ નહીં આવે તો સન્ ૨૧૦૦ સુધીમાં બાળક જે ભાષામાં ભણતું હશે તે જ ભાષા જીવીત રહેશે. તેથી જો કાલે ઊઠીને બધી જ શાળા, કોલેજો અંગ્રેજી માધ્યમમાં ભણાવતી થઈ જાય તો ૫૦ વર્ષમાં ગુજરાતી ભાષા મૃત્યુ પામે અને ભાષાનું મૃત્યુ એ પ્રજાની અસ્મિતાનું મૃત્યુ, એ વાત આજની કહેવાતી આધુનિક પ્રજાને કોણ સમજાવશે ?''

માતૃભાષાની અસર બાળકના સમગ્ર જીવન પર વર્તાતી હોય છે. જો બાળકને માતૃભાષામાં શિક્ષણ અપાય તો તે કુશળ પ્રત્યાયનકર્તા બની શકે અને પોતાના વિચારો, લાગણીઓ અને ભાવનાને અન્ય સમક્ષ ખૂબ જ સરળતાથી, સચોટતાથી અને સ્પષ્ટ રીતે વ્યક્ત કરી શકે. તેમજ અન્યના વિચારોને ગ્રહણ કરી શકે. જો બાળકને પોતાની માતૃભાષાનું જ્ઞાન ન અપાશે તો કદાચ 'બા' અને 'બાપુજી' જેવા શબ્દો માટે પણ ડિક્શનરી લઈને બેસવું પડે તો નવાઈ નહીં. એક ગુજરાતી તરીકે આવા વિચારથી પણ હૃદય કંપી ઊઠે છે. ત્યારે આપણે સૌ સાથે મળી સંકલ્પ કરીએ.

''છે એના થકી આપણું સન્માન
ગુજરાતી ભાષા આપણી શાન.''

□□□

સંસ્કાર

પ્રા. દક્ષાબેન પી. પટે
હિન્દી વિભાગ

ભારતીય શાસ્ત્રોમાં ચોર્યાસી લાખ યોનિઓ કહી છે. જેમાં મનુષ્યયોનિને શ્રે માનવામાં આવી છે. મનુષ્ય દેહ મળવો દુર્લભ છે, એવું પણ આપણા શાસ્ત્રો કહી રહ્યા છે. જેમ અગ્નિમાં ઉષ્ણતા, પાણીમાં શીતળતા, પશુમાં પશુતાનો ગુણધર્મ સ્વાભાવિક છે, તેમ માનવમાં માનવતા પણ સ્વાભાવિક હોવી જોઈએ. મનુષ્યમાં માનવતા એ અપેક્ષિત ગુણ અથવા સહજ ગુણધર્મ હોવો જોઈએ. ઉષ્ણતા વિનાની આગ કે અંગાર ન હોઈ શકે. ઉષ્ણતા વિનાના અંગારાને આપણે કોયલા કહીએ છીએ, અંગારા નહીં તો માનવતા વિનાનો માણસ, માણસ કેવી રીતે હોઈ શકે ? એ માત્ર શરીરથી જ માણસ છે. સાચા અર્થમાં માણસ નથી.

આજના વિકરાળ કળિ કાળમાં ડગલે ને પગલે એવી ઘટનાઓ ઘટી રહી છે. જેના સહજ પ્રશ્ન થાય કે શું આને માણસ કહેવાય ? માણસે કેળવેલી સભ્યતાનોં હ્રાસ થઈ રહ્યો છે. આજે દૈનિક - સમાચારપત્રો વાંચવા પહેલાં અરેરાટી અનુભવાય કે ન જાણે જગતના કયા ખૂણે કેવી ઘૃણાસ્પદ ઘટના ઘટી હશે !

માણસને પશુ જેવો કહેવામાં પશુનું અપમાન થાય છે. પશુ ભૂખ્યાં હોય તો શિકાર કરે છે. જયારે માણસ પાસે સાત પેઢી સુધી ચાલે એટલું ધન હોય તોય લૂંટ ચાલુ રાખે છે. એની ભૂખનો કોઈ અંત નથી. જીવનનાં દરેક ક્ષેત્રમાં ઓછે કે વત્તે અંશે લૂંટ ચાલી જ રહી છે. વેપારી ખેડૂત અને ગ્રાહક બંનેને લૂંટે છે. વકીલ અસીલની ગરજ અને મજબૂરીનો ફાયદો ઉઠાવે છે. ડોક્ટર દર્દીને લૂંટે છે. નાના કે મોટા પાસે ચાલી રહેલી આ ઉઘાડી લૂંટનું કારણ એ જ છે કે માણસ આજે સ્વાર્થથી આંધળો થઈ ગયો છે. નૈતિકતાની ઘોર ખોદાઈ ચૂકી છે. નૈતિક પતનની દરેક હદ મનુષ્ય વટાવી ચૂક્યો છે. લાખો - કરોડો રૂપિયાની ચોરી, છેતરપિંડીના કિસ્સાઓ વધી રહ્યા છે. સામા પક્ષના માનવીની દશા શું થશે એ વિચારવાની ફુરસદ કે પરવાહ એને નથી. ઘેટાં-બકરાંની જેમ મનુષ્યોની હત્યા થઈ રહી છે.

રાવણ, કે જેનાં પૂતળાનું દહન વિજયાદશમીએ કરવામાં આવે છે, એ રાવણને સજ્જન કહેવડાવે એવા નર-પિશાચો ભારતમાં પાકી રહ્યા છે. રાવણ તો સીતાની મરજી પૂછતો રહ્યો, વિનંતી કરતો રહ્યો હતો. જ્યારે આજના હેવાનો સ્ત્રીને પીંખી નાંખીને, વિકૃત રીતો અજમાવીને મારી નાંખવાની હદ સુધી જઈ રહ્યા છે. ધર્મસ્થાનોમાં રાવણનાં પૂતળાનું દહન કરવા કરતાં આવા નીચ કે જેને માટે પશુ શબ્દ પણ પૂરતો નથી અને રાક્ષસ શબ્દ પણ પૂરતો નથી, એવાઓનું દહન ન કરવું જોઈએ ?

ભાઈ-ભાઈની કે પાડોશી સાથેની લડાઈથી શરૂ કરીને વિશ્વયુદ્ધની સંભાવના સુધીનાં પરિણામોનાં મૂળમાં એક જ કારણ કે તત્ત્વ દેખાય છે અને તે છે માનવતાનો હ્રાસ. પ્રાથમિક શાળામાં ભણતી વખતે એક પાઠ ભણાવાતો જેમાં બે ભાઈઓની વાર્તા હતી. મોટોભાઈ નાનાભાઈના ભવિષ્યની ચિંતા કરીને રાત્રે પોતાના ભાગમાંથી ઘાસના પચાસ પૂળા નાનાભાઈના ખળામાં મૂકી આવતો અને નાનોભાઈ એમ વિચારીને કે મોટાભાઈ પરિવારવાળો છે, પત્ની - બાળકો હોવાથી એને વધુ જરૂર છે. માનીને ૫૦ પૂળા મોટાભાઈના ખળામાં મૂકી આવે છે. આવી ત્યાગની ભાવના આજે જોવા મળતી નથી. હોય તો પ્રમાણમાં ખૂબ ઓછી જોવા મળે છે. ભૌતિક પ્રગતિને જ સાચી પ્રગતિ માનીને મનુષ્ય આંધળી દોટ, આ એક જ દિશામાં મૂકી રહ્યો છે. અલબત્ત, સુખદ અપવાદ હોય જ, પણ સાવ ઓછી માત્રામાં.

આજે પૃથ્વી પર પ્રચલિત અનેક ધર્મો માણસની માણસાઈ વિકસાવવા માટે જ કાર્ય - પ્રયત્ન કરી રહ્યા છે. એ હિન્દુ ધર્મ હોય, ઈસ્લામ, પારસી, શીખ, જૈન, ખ્રિસ્તી કે જગતનો કોઈ પણ ધર્મ હોય એ માનવતાનાં જ વિવિધ ગુણો મનુષ્યમાં ખીલે એ માટે અથાગ પ્રયત્નો કરે છે. માનવતાના ગુણોમાંથી કોઈ ધર્મ સત્યને, કોઈ અહિંસાને તો કોઈ દયા કરુણાને વધુ મહત્ત્વ આપે છે. તો વળી કોઈ પ્રેમને, ત્યાગની ભાવનાને, ક્ષમાની ભાવનાને અથવા એક કરતાં વધુ કે ઉપરોક્ત તમામ ગુણોને મહત્ત્વ આપી મનુષ્ય સાચા અર્થમાં માનવ બને એ દિશામાં પ્રયત્નશીલ છે. આપણી યુનિવર્સિટીઓમાં માનવ-વિદ્યાપ્રવાહ ચલાવવામાં આવે છે. અને છતાંય.....

શું મૂલ્યલક્ષી કેળવણી આપવામાં આપણે ઊણા ઊતરી રહ્યા છીએ ? આવો પ્રશ્ન જરૂર ઉદ્‌ભવે. શું માણસને ખબર નથી કે સાચું શું છે ? સદાચાર શું છે, ને દુરાચાર કોને કહેવાય ? સાવ એવું તો નથી જ. આજે પોતાને સ્માર્ટ કહેવડાવતો માણસ બધું જ જાણે છે. પણ એની દશા દુર્યોધન જેવી છે. જાગતા સૂઈ રહેલાને ભલા કોણ જગાડી શકે ?

પૈસાથી સુખ મળશે એવી ભ્રામક માન્યતાથી માણસ આંધળુકિયાં કરી સાચા-ખોટા માર્ગો અપનાવી, માનવતાને કોરાણે મૂકી, પૈસા કમાઈને ઢગલા કરી રહ્યો છે. સુખ પાછળ રહી ગયું છે ને માણસ પૈસાની પાછળ દોડતો - દોડતો આગળ વધી ગયો છે. આપણે આવા માણસોની પંક્તિમાં નહીં હોઈએ અને પૃથ્વીરૂપી આ સુંદર બગીચાનું સુંદર પુષ્પ બની મહેંકીએ, બાગને પણ મહેંકાવીએ.

માણસને સ્વયં માણસ - અર્થાત્ પોતે જ સુધારી શકે. એ પોતે નક્કી કરે કે મારે સાચા અર્થમાં માણસ બનવું છે. વાઘનું ચામડું ઓઢેલા ગધેડા જેવા નથી થવું. મનુષ્યદેહમાં માનવ બનીને રહેવું છે, તો જ એ સ્વવિવેક ને જગાડી શકે. આત્મ-પરીક્ષણ કરી સુપ્ત માનવતાને, માનવતાના ગુણોને - સત્ય, પ્રેમ, અહિંસા, કરુણા, ત્યાગ, દયા, દાન કે અન્ય તમામ ગુણો, જેનું ગીતા વર્ણન કરે છે - જગાડીને 'માનવ' તરીકે જીવન જીવે તો સ્વયં સુખી થાય, અન્યને પણ સુખી કરી શકે.

આવો, આપણે ગણિતની દિશા બદલીએ. મને કેટલું મળ્યું એ જોવાને બદલે મેં કેટલું અન્યને આપ્યું ? હું અન્યને શું આપી શકું, એ વિચારીએ એ 'આપવું' પ્રેમ હોય, પૈસા હોય, નાનકડી વેળાસરની હૂંફ હોય, એક સારો વિચાર હોય કે પછી એક મધુર સ્મિત પણ હોઈ શકે.

ધારો કે આત્મહત્યા કરવા નીકળેલા એક માણસે એવું વિચાર્યું હોય કે રસ્તામાં મારી સામે કોઈ સ્મિત કરશે તો હું પાછો ફરી જઈશ અને તમે એને સાંમે મળો છો. તમે અમસ્તુ જ પ્રેમથી સ્મિત કરો છો, અને એની જિંદગી બચી જાય છે. એ હાસ્યથી તમને પણ ફાયદો થાય જ છે એ આજના વિજ્ઞાનયુગમાં સમજાવવું પડે એમ નથી.

□□□

નોબેલ પુરસ્કૃત : અમર્ત્ય સેન

- પ્રા. તરૂલતા માહ્યાવંશી
અર્થશાસ્ત્ર વિભાગ.

આર્થિક વિકાસ એ વિશ્વની સૌથી મહત્ત્વપૂર્ણ સમસ્યા છે અને તેમાંય વિશેષ દ્વિતીય વિશ્વયુદ્ધ બાદ તો આર્થિક ચિંતનના કેન્દ્રબિંદુ તરીકે તેને ગણવામાં આવે છે. બીજા વિશ્વયુદ્ધ પહેલાં અમેરિકા અને પશ્ચિમ યુરોપના દેશોમાં આર્થિક વિકાસની શરૂઆત થઈ ચૂકી હતી. એડમસ્મિથથી માંડીને કાર્લમાર્ક્સ અને કેઈન્સ સુધીના અર્થશાસ્ત્રીઓએ આર્થિક વિકાસ અંગેનો અભ્યાસ કરી પોતાના વિચારો રજૂ કર્યા છે.

આર્થિક વિકાસનો અર્થ કાળક્રમે બદલાતો રહ્યો છે. આર્થિક વિકાસના અર્થનું, ૭૦ ના દાયકા દરમ્યાન નવસંસ્કરણ થવા પામ્યું છે. સામાન્ય રીતે ''આર્થિક વિકાસ એટલે વાસ્તવિક રાષ્ટ્રીય આવક અને માથાદીઠ આવકમાં વૃદ્ધિ.''

પરંતુ એવી પરંપરાગત માન્યતા આજે ફગાવી દેવામાં આવી છે. અલ્પપોષણ, ફેલાયેલી નિરક્ષરતા, ગંદા વસવાટો, બેરોજગારી અને અસમાનતા જેવા મુખ્ય દૂષણો સામેના આક્રમણ તરીકે આર્થિક વિકાસની પુનઃ વ્યાખ્યા કરવામાં આવી. માનવજીવનની ભૌતિક ગુણવત્તાના સુધારાને આર્થિક વિકાસનું એક આવશ્યક તત્ત્વ લેખવામાં આવી રહ્યું છે. આર્થિક વિકાસને સમજાવવાનો પ્રયત્ન અનેક અર્થશાસ્ત્રીઓએ કર્યો છે.

એવા એક અર્થશાસ્ત્રી કે જે ભારતીય અર્થશાસ્ત્રી છે અને તેમને ૧૯૯૮માં અર્થશાસ્ત્ર વિષયમાં ''નોબલ પ્રાઈઝ'' મળ્યું હતું અને ૧૯૯૯માં ''ભારત રત્ન'' એવોર્ડ એનાયત કરવામાં આવ્યો હતો. તેનો ટૂંકમાં પરિચય અને આર્થિક વિકાસમાં તેમના ફાળા વિશે થોડું જાણીએ.

અમર્ત્યકુમાર સેનનો જન્મ ૩જી નવેમ્બર ૧૯૩૩ માં શાંતિનિકેતન પશ્ચિમ બંગાળમાં થયો હતો. પશ્ચિમ બંગાળ કે જ્યાં કવિવર રવીન્દ્રનાથ ટાગોરની યુનિવર્સિટી

સ્થાપિત છે. રવીન્દ્રનાથ ટાગોરે કહ્યું છે કે Amartya એટલે Immortal, Immortal એટલે અમર.

ઈ.સ. ૧૯૪૧માં ઢાકા શહેરની Sr. Gregory's School માં તેમણે શિક્ષણની શરૂઆત કરી જે હાલ બાંગ્લાદેશમાં છે. ૧૯૪૭માં જ્યારે ભારત - પાકિસ્તાનના ભાગલા પડયા ત્યારે તેમના પરિવારે ભારતમાં સ્થળાંતર કર્યું. ૧૯૫૬માં તેમણે Irinity College Cambridge માં B.A. ની પદવી First Class સાથે પ્રાપ્ત કરી ૧૯૫૯ માં Ph.D. ની પદવી પ્રાપ્ત કરી.

તેઓ કલકત્તા યુનિવર્સિટી, જાદવપુર ઓક્ષફોર્ડ લંડન સ્કૂલમાં અર્થશાસ્ત્ર વિષય શીખવતા હતા. ૧૯૯૮ થી ૨૦૦૪ સુધી Trinity Colloege Cambridge માં શિક્ષક રહ્યા. May - 2007 માં નાલંદા વિદ્યાપીઠના Chairman તરીકે તેમની નિમણૂક થઈ. તેમણે નાલંદા વિદ્યાપીઠના પુનરુત્થાન માટે સંશોધન કર્યું.

તેમણે આર્થિક વિકાસ માટે ઘણા બધા વિષયોમાં ભાગ ભજવ્યો હતો. જાતિય અસમાનતા વિશે પણ કાર્ય કર્યું હતું. તેઓ અર્થશાસ્ત્રના શાંતિ અને સલામતીના ટ્રસ્ટી છે.

તેમણે પસંદગી સિદ્ધાંત (૧૯૬૦), સામૂહિક પસંદગી અને સામાજિક કલ્યાણ (૧૯૭૦) આર્થિક અસમાનતા (૧૯૭૩) ગરીબી - An Essay on Entitiement & Deprivation (1981) ભૂખમરો અને લોક કલ્યાણ - (૧૯૮૯), ભારત - આર્થિક વિકાસ અને સમાજિક તકો (૧૯૯૫) જેવા અનેક વિષયો પર પુસ્તકો લખ્યા છે. તેમના અગત્યના સિદ્ધાંતમાં ગરીબીઆંક, દ્વૈતવાદ અને સામાજિક પસંદગીના સિદ્ધાંતનો સમાવેશ થાય છે.

આમ તેમણે ત્રીસ કરતાં પણ વધુ પુસ્તકો આપ્યાં છે અને જુદી જુદી ભાષામાં તેના અનુવાદો લખ્યા છે. ☐☐☐

સૂર્યોપાસના સાથે સૂર્યનમસ્કાર

Asst. Prof. : Dr. Jaymal S. Naik
(Physical Education)

મંત્ર :

ૐ મિત્રાય નમઃ	ૐ હિરણ્યગર્ભાય નમઃ
ૐ રવયે નમઃ	ૐ મરીચયે નમઃ
ૐ સુર્યાય નમઃ	ૐ આદિતયાય નમઃ
ૐ ભાનવે નમઃ	ૐ સવિત્રે નમઃ
ૐ ખગાય નમઃ	ૐ અર્કાય નમઃ
ૐ પુષ્ણે નમઃ	ૐ ભાસ્કરાય નમઃ

પ્રાચીનકાળથી પ્રચલિત એવો આ નમસ્કાર વ્યાયામ સામાન્ય રીતે સવારમાં ઊગતા સૂર્યની સામે ઊભા રહીને, શાંત અને સ્વસ્થ ચિત્તે સૂર્ય નમસ્કારનો પ્રારંભ કરવામાં આવે છે. સૂર્ય નમસ્કાર એટલે સૂર્યદેવને વંદના. સૂર્ય ખરેખર પ્રકાશ અને ગરમી આપનાર, આરોગ્ય અને શકિત બક્ષનાર તથા અન્ન ઉગાડનાર હોઈ જીવનદાતા છે.

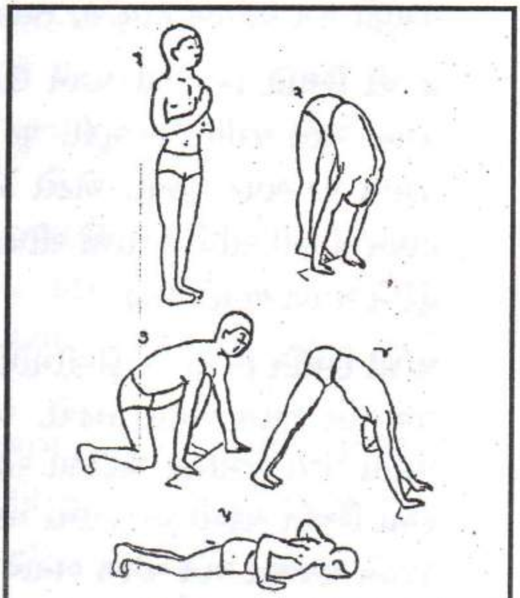

મૂળ સ્થિતિ :- સવારે સૂર્યોદય સમયે સૂર્યની સામે શરીર ટટ્ટાર તથા પગ ભેગા રાખી 'સાવધાન'ની સ્થિતિમાં ઊભા રહેવું.

ક્રિયા :

૧લી સ્થિતિ :- બંને હાથ આગળ છાતી પાસે જોડી, શ્વાસ અંદર લઈ શરીરને બને એટલું ઊંચે ખેંચવું. (આ સ્થિતિમાં શરીરનાં દરેક અંગને ખેંચાણ આપી ઊંચા હોવાની લાગણી અનુભવવી જોઈએ.)

૨ જી સ્થિતિ :- હવે બંને હાથ ઊંચા લઈ, કમરમાંથી શરીર વાળી, હાથ નીચે લાવી હથેળીઓ પગની પાસે આગળ જમીન પર ચપટ મુકવી અને શ્વાસ બહાર કાઢવો તથા ઢીંચણ વાળ્યા વિના માથું બને તેટલું અંદર લઈ નાક ઢીંચણને અડકાવવું.

૩ જી સ્થિતિ : આ સ્થિતિ પિંડલી, જાંઘ, નિતંબ, કમર તથા પીઠ ઢીંચણમાંથી વાળી, જમણા પગનો ઢીંચણ પાછળ જમીન પર મુકવો. અને ડાબા પગની જાંઘથી પેટ અને છાતીની ડાબી બાજુને દબાવવી. જે પગ આગળ રાખ્યો હોય તે પગ પછીના સૂર્યનમસ્કારમાં પાછળ લઈ જવો. (આ સ્થિતિમાં જયારે ડાબો પગ આગળ હોય છે. ત્યારે બરોળને અને જમણો પગ આગળ હોય છે. ત્યારે કલેજીને લાભ થાય છે.

૪ થી સ્થિતિ :- ડાબા પગને ઊઠાવી ઢીંચણમાંથી બંને પગ સીધા કરી જમણા પગની સાથે જમીન પર મૂકી, પૂઠ ઊંચી કરવી અને શ્વાસ રોકી રાખવો. બંને પગ જમીન પર ચપટ મૂકવા. એટલે કે એડીનો ભાગ પૂરેપૂરો જમીનને અડકાવવો અને હાથને પીઠની સીધી રેખામાં સીધા રાખવા. (આ સ્થિતિ ઘૂંટીની અકકડતા દૂર કરી ઘૂંટીને ચપળ બનાવે છે.)

૫ મી સ્થિતિ :- હાથને કોણીમાંથી વાળી, શરીરને ધીરે ધીરે નીચે જમીન તરફ લઈ જવું અને શ્વાસ બહાર કાઢવો. આ સ્થિતિમાં કપાળ, છાતી, ઢીંચણ, હાથ અને પગનાં પંજા જમીનને અડકેલા રહેશે, જયારે પેટ બને તેટલું જમીનથી ઊંચું રહેશે. (આ સ્થિતિ ચરબી ઘટાડવામાં મદદ કરે છે તથા ગળાનાં સ્નાયુઓ મજબૂત બનાવી કાંડાને મજબૂત અને ચપળ બનાવે છે.)

૬ ઠ્ઠી સ્થિતિ :- હાથ કોણીમાંથી સીધા કરી, શ્વાસ અંદર લેતા જઈ છાતી તથા માથાને ઊંચે લઈ, છાતીને આગળ આવવા દેવી તથા માથાને પાછળ જવા દઈ નજર ઊંચે લઈ જવી. (આ સ્થિતિમાં શરીરનું બધુ વજન હાથ ઊંચકે છે. અને તેથી હાથના સ્નાયુઓ મજબૂત થાય છે. છાતી વિશાળ અને છટાદાર બને છે. તથા ગળામાં કાકડાની શકયતા દૂર થાય છે. સ્ત્રીઓ માટે ધાવણવર્ધક છે.

૭મી સ્થિતિ :- ઉપરની સ્થિતિમાં ૪થી સ્થિતિ મુજબ આવી જવું અને શ્વાસ અંદર રોકી રાખવો.

૮મી સ્થિતિ :- ઉપરની સ્થિતિમાંથી ૩જી સ્થિતિ મુજબ આવી જવું અને શ્વાસ અંદર રોકી રાખવો.

૯મી સ્થિતિ :- ઉપરની સ્થિતિમાંથી ૨ જી સ્થિતિ મુજબ આવી જવું. અને શ્વાસ બહાર કાઢવો.

૧૦મી સ્થિતિ :- બંને હાથ આગળ છાતી પાસે જોડી શ્વાસ બહાર કાઢવો.

આ પ્રમાણે નવ સ્થિતિ પૂરી થતા એક સૂર્ય નમસ્કાર પૂરો થયો ગણાશે.

સૂચના : આ વ્યાયામ ખાલી પેટે, રોજ સવારે સૂર્યોદય સમયે નિયમિત કરવો. બરાબર સાધ્ય થયા પછી એક સૂર્યનમસ્કાર કરતાં ૨૦ સેકન્ડ જેટલો સમય લાગે છે. હળવી શરૂઆત કરી શક્તિ અનુસાર ધીમે-ધીમે વધતા જઈ ૧૦ થી ૧૪ વર્ષ સુધીની ઉંમરનાઓએ ૨૫ સૂર્યનમસ્કાર સુધી પહોંચવું. ૧૪ થી ૧૮ વર્ષ સુધીની ઉંમરનાઓએ ૫૦ અને ૧૮ વર્ષની ઉંમરનાઓએ ૧૦૦ સૂર્યનમસ્કાર સુધી પહોંચવું.

લાભ :- સૂર્ય નમસ્કારનો વ્યાયામ આરોગ્યદાયી તથા બળવર્ધક છે. તે જઠર, કલેજી, આંતરડા વગેરે પાચન અવયવોને, હૃદય તથા ફેફસાંને તેમજ મગજ, કરોડરજ્જુ તથા નાડીતંત્રને સરસ રીતે કામ કરતાં રાખી શરીરને તંદુરસ્ત અને સ્વસ્થ રાખે છે.

વળી ઊગતા સૂર્યની સામે આ વ્યાયામ કરવાનો હોવાથી સૂર્યના કિરણો મારફતે વિટામીન 'ડી' પણ આપણાં શરીરને મળે છે. જે રકતશુધ્ધિ માટે તેમજ ફેફસાં તથા હાડકાંના વિકાસ માટે લાભકારક છે.

□□□

Fitness and Aerobics

Asst. Prof. : Dr. Jaymal S. Nai
(Physical Education)

The Physical fitness means the sound body and sound mind, Gandhiji described th quotation very well. If we are self-dependent, we can help our body. If we depend on others we are helpless. The fitness means not only the good body condition. We have certain norms for measuring physical fitness like Coopers test. Harward test etc. which show our fitness efficiency. Fitness means physically as well as physiclogically sound. Physically fit means we should have abilities , like speed strength, ondurance flexibility coordinative ability. If we have all these abilities, we can say that we are fit. As well as we have to conduct some psychological tests like IQ test, Reflexation test, Stress test etc. to prove soundness of our brain. If we have both the qualities, we can prove that we are fit.

The essential requirements for fitness are as follows :-

<u>Sound mind</u> :-	<u>Sound body</u> :-
Stress test	Speed
IQ test	Strength
Mental ability etc.	Endurance etc.

Equally the nutritional diet, environmental conditions are also essential parts of physical fitness.

Laughing Club :-

How the laughing club is helpful in our physical education. Laughing is a medicine because it is one type of exercise, which helps in inhalation and exhalating very speedily so it forces the heart to work in an efficient way. How ? When we inhale, we will adopt sometime long process of inhaling. Sometimes we adopt short-term process and sometimes we adopt speedy function of breathing. With the help of the function we can clear our arteries, whatever the obstruction in the arteries again and again repetition of these exercises. We can out all these obstructions while repetition of these exercises and through these exercises our heart power will increase. (the muscle power increases because the heart muscles develop due to inhalation and exhalation). Due to this laughing exercise we can avoid any type of stress and when we perform laughing exercises we will get the pleasure, satisfaction, peace, meditation. We can develop the healthy nature. If we develop the healthy nature we can fight with any disease because we develop the allround strength of our body and immunity and nowadays it is a fashion to join the laughing club.

□□□

જીમખાના સમિતિ : ૨૦૧૩-૧૪

- ડૉ. જે. એસ. નાયક

ગાયકવાડ સરિતા એલ. (એસ.વાય.બી.એ.)

૨૦૦ મી., ૪૦૦ મી. દોડમાં પ્રથમ ક્રમ પ્રાપ્ત કરી ગોલ્ડ મેડલ. (ખેલ મહાકુંભ ૨૦૧૩-૧૪ રાજ્યકક્ષાએ ફાઈન સ્પર્ધામાં) મુખ્યમંત્રીશ્રીનાં ઈનામ વિતરણ સમાંભમાં મેડલ, સર્ટિફિકેટ અને કુલ ૨૦૦૦૦/- રોકડ ઈનામ પ્રાપ્ત કરેલ છે.

ભોયા હેમાંગી આઈ. (ટી.વાય.બી.એ. - ૨૨૨)

ગાયકવાડ સરિતા એલ. (એસ.વાય.બી.એ. - ૨૭૦)

વીર નર્મદ દ.ગુ. યુનિ. ની ખો-ખો બહેનોની ટીમ પસંદગી પામી વેસ્ટ ઝોન આંતર યુનિ. સ્પર્ધા ૨૦૧૩-૧૪ ગુજરાત વિદ્યાપીઠ સાદરા મુકામે ભાગ લઈ ઉત્કૃષ્ટ દેખાવ કરેલ છે.

શર્મા ધવલ પી. (એસ.વાય.બી.એ.)

ટેકવોન્ડો - સિલ્વર મેડલ

આંતર કોલેજ ટેકવોન્ડો સ્પર્ધા - ૨૦૧૩-૧૪ નું આયોજન વી.એસ.પટેલ કોલેજ ઓફ આર્ટ્સ એન્ડ સાયન્સ કોલેજમાં યોજાયેલ. જેમાં કોલેજે સૌપ્રથમવાર ભાગ લીધો હતો.

વીર નર્મદ દ. ગુ. યુનિ. એથ્લેટીક્સ મીટ ૨૦૧૩-૧૪ માં મેળવેલ મેડલો - કુલ ૧૧ બ્રોન્ઝ મેડલ

૧) ભોયા હેમાંગી આઈ. - (ટી.વાય.બી.એ.)

૧) ૪૦૦ મી. દોડ - બ્રોન્ઝ મેડલ
૨) ૮૦૦ મી. દોડ - બ્રોન્ઝ મેડલ
૩) ૧૦૦ મી. વિઘ્ન દોડ - બ્રોન્ઝ મેડલ
૪) લાંબી કૂદ - બ્રોન્ઝ મેડલ
૫) ૪ x ૧૦૦ મી. રીલે દોડ - બ્રોન્ઝ મેડલ

૨) દેશમુખ હિના આઈ. - (એસ.વાય.બી.એ.-૨૫૩)
  ૧) ૨૦૦ મી. દોડ - બ્રોન્ઝ મેડલ
  ૨) ૪ x ૧૦૦ મી. રીલે દોડ - બ્રોન્ઝ મેડલ
૩) કુરકુરીયા નિરમા આર. - (એફ.વાય.બી.એ. - ૩૧૬)
  ૧) ૩૦૦૦ મી. દોડ - બ્રોન્ઝ મેડલ
  ૨) ૪ x ૧૦૦ મી. રીલે દોડ - બ્રોન્ઝ મેડલ
૪) શર્મા ધવલ પી. - એસ.વાય.બી.એ. - ૧૯૫
  ૧) લંગડી ફાળ કૂદ - બ્રોન્ઝ મેડલ
૫) પવાર શીતલ એસ. - એસ.વાય.બી.એ. - ૨૦૪
  ૨) ૪ x ૧૦૦ મી. રીલે દોડ - બ્રોન્ઝ મેડલ

૫. વીર નર્મદ દ.ગુ. યુનિ. આંતર કોલેજ બેડમિન્ટન (ભાઈઓ) સ્પર્ધા - ૨૦૧૩-૧૪ માં આપણી કોલેજની ટીમે સેમી ફાઈનલમાં પ્રવેશ કરી શિલ્ડ મેળવેલ છે. આવતા વર્ષે સીધી કવાટર ફાઈનલ મેચથી શરૂઆત કરશે.

૬. વીર નર્મદ દ.ગુ. યુનિ. આંતર કોલેજ કબડ્ડી (ભાઈઓ) સ્પર્ધા - ૨૦૧૩-૧૪ માં આપણી કોલેજની ટીમે સેમી ફાઈનલમાં પ્રવેશ કરી સિડીંગ મેળવેલ છે. આવતા વર્ષે સીધી કવાટર ફાઈનલ મેચથી શરૂઆત કરશે.

૭. વીર નર્મદ દ.ગુ. યુનિ. આંતર કોલેજ કબડ્ડી (ભાઈઓ) સ્પર્ધા - ૨૦૧૩-૧૪ માં આપણી કોલેજની ટીમે કવાટર ફાઈનલમાં પ્રવેશ કરી ઉત્કૃષ્ટ દેખાવ કરેલ હતો.

૮. વીર નર્મદ દ.ગુ. યુનિ. આંતર કોલેજ કબડ્ડી (ભાઈઓ) સ્પર્ધા - ૨૦૧૩-૧૪ માં આપણી કોલેજની ટીમે ઉત્કૃષ્ટ દેખાવ કરી સેમી ફાઈનલમાં પ્રવેશ કરેલ હતો. આવતા વર્ષે સીધી કવાટર ફાઈનલમાં શરૂઆત કરશે.

૯. વીર નર્મદ દ.ગુ. યુનિ. ક્રિકેટ 'ડી' ઝોન આંતર કોલેજ ક્રિકેટ ટુર્નામેન્ટમાં ઉત્કૃષ્ટ દેખાવ કરી કવાટર ફાઈનલમાં પ્રવેશ કરેલ હતો.

૧૦. ખેલ મહાકુંભ ૨૦૧૩-૧૪ માં જિલ્લા કક્ષાએ મેડલો પ્રાપ્ત કરનાર વિદ્યાર્થીઓ :

૧) ગાયકવાડ સરિતા એલ. (એસ.વાય.બી.એ.)	:	૧) ૧૦૦ મી. ૨) ૨૦૦ મી. ૩) ૪૦૦ મી. ૪) ૪ x ૧૦૦ રીલે
૨) ભોયા હેમાંગી આઈ. (ટી.વાય.બી.એ.)	:	૧) ૪x૧૦૦ મી. દોડ - પ્રથમ (ગોલ્ડ મેડલ) ૨) ૪x૧૦૦ મી. દોડ - દ્વિતીય (સિલ્વર ") ૩) ૨૦૦ મી. - સિલ્વર મેડલ
૩) પાડવી કલ્પના (એફ.વાય.બી.એ.)	:	૧) બરછી ફેંક - ગોલ્ડ મેડલ ૨) ચક્ર ફેંક - ગોલ્ડ મેડલ ૩) લંગડી ફાળ કૂદ - ગોલ્ડ મેડલ
૪) કુરુકુટીયા નિરમા આર.	:	૧) ૫૦૦૦ મી. દોડ - ગોલ્ડ મેડલ ૨) ૧,૫૦૦ મી. દોડ - ગોલ્ડ મેડલ
૫) પવાર શીતલ એસ.	:	૧) ૧૫૦૦ મી. દોડ - સિલ્વર મેડલ ૨) ઊંચી કૂદ - સિલ્વર મેડલ
૬) ગાંવિત પ્રવીણા એસ.	:	૧) ૩૦૦૦ મી. - સિલ્વર મેડલ
૭) દેશમુખ હિના	:	૧) ૧૦૦ મી. - સિલ્વર મેડલ ૨) ૨૦૦ મી. - બ્રોન્ઝ મેડલ ૩) ૪૦૦ મી. - સિલ્વર મેડલ ૪) ૪ x૧૦૦ મી. - ગોલ્ડ મેડલ ૫) ૪ x૪૦૦ મી. - સિલ્વર મેડલ ૬) ૮૦૦ મી. - સિલ્વર મેડલ

ભાઈઓ :

(૧) મહેતર મો. અફઝલ એ. : (એસ.વાય.બી.એ.)

૧) ૪ x ૪૦૦ રીલે દોડ - ગોલ્ડ મેડલ

૨) ૪ x ૧૦૦ રીલે દોડ - સિલ્વર મેડલ

૩) ૧૦૦ મી. દોડમાં - સિલ્વર મેડલ

(૨) પટેલ જીજ્ઞેશ : (ટી.વાય.બી.એ.)

૧) ૪૦૦ મી. દોડ - ગોલ્ડ મેડલ

૨) ૪ x ૪૦૦ રીલે દોડ - ગોલ્ડ મેડલ

□□□

With Best Compliments From....

Kinjal Naik
9327461620

KINJAL NAIK

DECORATIVE PRINTING CONTRACTOR

GADAT, TA. : GANDEVI, DIST. : NAVSARI, "RAJRANG"

જીમખાના સમિતિ : ૨૦૧૪-૧૫

- ડૉ. જે. એસ. નાયક

* રાજીવ ગાંધી ખેલ અભિયાન અંતર્ગત નેશનલ લેવલ મહિલા એથ્લેટીક્સ સ્પર્ધા - ૨૦૧૫. આયોજન યુવક કલ્યાણ અને રમત-ગમત મંત્રાલય તથા કર્ણાટક સરકાર દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું. જેમાં ૨૦૦ અને ૪૦૦ મી. દોડ સ્પર્ધામાં સરિતા એલ. ગાયકવાડ દ્વિતીય ક્રમ પ્રાપ્ત કરી સિલ્વર મેડલ પ્રાપ્ત કર્યો હતો.

* ઑલ ઈન્ડિયા ઈન્ટર યુનિ. એથ્લેટીક્સ સ્પર્ધામાં ૪૦૦ મી. દોડમાં બ્રોન્ઝ મેડલ પ્રાપ્ત કર્યો. જે વીર નર્મદ દ. ગુ. યુનિ. સુરતના ઈતિહાસમાં ૨૧ વર્ષે શક્ય બન્યું.

* ગુજરાત સરકાર દ્વારા આયોજિત ખેલ મહાકુંભ ૨૦૧૪-૧૫માં સરિતાએ ૪ ગોલ્ડ મેડલ (૨૦૦ મી., ૪૦૦ મી., ૪ x ૧૦૦ મી. રીલે., ૪ x ૪૦૦ મી. રીલે.) માં અને ૧ સિલ્વર મેડલ ૧૦૦ મી. દોડમાં પ્રાપ્ત કરી માનનીય મુખ્યમંત્રીનાં હસ્તે મેડલ અને સર્ટિફિકેટ પ્રાપ્ત કર્યું.

* આ વર્ષે ૨ વિદ્યાર્થીની સરિતા ગાયકવાડ અને પ્રિયંકા પટેલની પસંદની યુનિ. ની ખો-ખો ટીમમાં થઈ હતી. જેઓએ ઉદયપુર ખાતે આપણી યુનિ. ની ખો-ખો ટીમનું પ્રતિનિધિત્વ કરી ઉત્કૃષ્ટ દેખાવ કરેલ છે.

* પઠાણ ફૈયાઝ (એસ.વાય.બી.એ.) ની પસંગી યુનિ. ની વોલીબોલ ટીમમાં થઈ હતી. જેઓએ ઉદયપુર ખાતે યુનિ. ની વોલીબોલ ટીમનું પ્રતિનિધિત્વ કરી પ્રશંસનીય દેખાવ કર્યો હતો.

* સરદાર બલવીર (એમ.કોમ.- II) ની પસંદગી યુનિ.ની હોકી ટીમમાં થઈ હતી. જેઓએ ભોપાલ મુકામે યુનિ. ની હોકી ટીમનું પ્રતિનિધિત્વ કર્યું હતું.

* વીર નર્મદ દ.ગુ.યુનિ. ઈન્ટર કોલેજ ખો-ખો બહેનો સ્પર્ધા ૨૦૧૪-૧૫ માં આપણી કોલેજટીમ ફાઈનલ સુધી પહોંચી રનર્સ-અપ બની હતી.

વીર નર્મદ દ.ગુ.યુનિ. ઈન્ટર કોલેજ વોલીબોલ 'ડી' ઝોન સ્પર્ધા ૨૦૧૪-૧૫માં આપણી કોલેજમાં યોજાય હતી. કોલેજના ઈતિહાસમાં પ્રથમવાર આપણી કોલેજે વલસાડની કોમર્સ કોલેજને હરાવી ચેમ્પિયનશીપ પ્રાપ્ત કરેલ છે. આ સ્પર્ધાનું આયોજન ખૂબ જ સફળતાપૂર્વક આપણી કોલેજ દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું.

વીરા નર્મદ દ.ગુ.યુનિ. એથ્લેટીકસ મીટ ૨૦૧૪-૧૫ માં ખૂબ જ પ્રશંસનીય દેખાવ કરેલ છે. જેમાં,

૧) સરિતા ગાયકવાડ - ૩ ગોલ્ડ મેડલ (૨૦૦મી., ૪૦૦મી.,૧૦૦મી.વિઘ્ન દોડ)
- ૨ સિલ્વર મેડલ(૪x૧૦૦ મી.રીલે,૪x૪૦૦ મી.રીલે)

૨) ઈનામુલ મુલ્લાં - ૧ બ્રોન્ઝ મેડલ (લંગડી ફાળ કૂદ)

૩) કલ્પના પાડવી - ૧ બ્રોન્ઝ મેડલ (ચક્રફેંક)

૪) હિના દેશમુખ, પ્રિયંકા પટેલ, પ્રવીણા ગાંવિત, શીતલ પવારે ૪x૧૦૦ મી.રીલે, અને ૪ x૪૦૦ મી.રીલે, દોડમાં સિલ્વર મેડલ પ્રાપ્ત કર્યો હતો.

* ઈન્ટર કોલેજ 'ડી' ઝોન ક્રિકેટ ટુર્ના. માં પણ સતત ચોથા વર્ષે ક્વાટર ફાઈનલમાં પ્રવેશ કર્યો હતો.

* બેડમિન્ટન ભાઈઓ સ્પર્ધામાં પણ સતત ત્રીજા વર્ષે સેમી. ફાઈનલમાં પ્રવેશ કર્યો હતો.

□□□

સાંસ્કૃતિક સમિતિ – ૨૦૧૪–૨૦૧૫

- અધ્યક્ષા : પ્રા. નયના કે. નાયક

સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિના ઉપક્રમે સમગ્ર વર્ષ દરમ્યાન વિદ્યાર્થીઓએ ઉત્સાહભેર ઘણી પ્રવૃત્તિઓમાં ભાગ લીધો. રંગોળી, ચિત્રકામ, વર્ગ સફાઈ, વર્ગ શણગાર, સ્વયં સંચાલન દિન, રક્ષાબધંનપર્વ, મહેંદી, દેશભક્તિગીત, નવરાત્રી મહોત્સવ જેવી અનેકવિધ સ્પર્ધાઓમાં કોલેજ કક્ષાએ તથા આંતર કોલેજ અને યુનિવર્સિટી કક્ષાએ પણ ભાગ લઈ વિદ્યાર્થીઓએ કોલેજને ગૌરવ અપાવ્યું. પ્રવેશોત્સવથી આરંભાયેલ વર્ષભરના કાર્યક્રમોની સાથે સ્વચ્છતા અભિયાન તથા મતદાન દિનની ઉજવણીના કાર્યક્રમમાં પણ કોલેજના વિદ્યાર્થીઓએ ખૂબ જ ઉત્સાહ બતાવ્યો. સ્ત્રીસશક્તિકરણ સાથે તેજસ્વી તારલાઓને સન્માનિત કરવાની તક પણ પ્રાપ્ત થઈ. તા. ૩-૩-૧૫ ના દિને મુખ્ય મહેમાનશ્રી ગફુરભાઈ બિલખિયા તથા વિમલ ઉચ્ચત્તર કેળવણી મંડળના ટ્રસ્ટીઓની ઉપસ્થિતિમાં વિદ્યાર્થીઓને સન્માનિત કરવા સાથે સંગીત પ્રભાત અને સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમ પણ ઉજવવામાં આવ્યો. વિદ્યાર્થીઓને સમૂહ નૃત્ય, ડાંગી નૃત્ય, સોલોડાન્સ તથા ગુજરાતી - હિનદી ગીતોની રજૂઆત કરી કાર્યક્રમને આનંદથી માણ્યો.

આપણી યુનિવર્સિટીના યુવક મહોત્સવમાં ફાગણ - ગીત - લોકનૃત્ય તથા ચિત્રકલા, કાવ્યપઠન જેવી સ્પર્ધાઓમાં વિદ્યાર્થીઓએ પ્રશંસનીય દેખાય કર્યો. M.A. સંસ્કૃતના વિદ્યાર્થી રવિ એન. પટેલે યુનિ. ચિત્ર સ્પર્ધામાં દ્વિતીય ક્રમ પ્રાપ્ત કર્યો અને કોલેજને ગૌરવ અપાવ્યું હતું.

□□□

વક્તૃત્વ - નિબંધ સમિતિ

- પ્રા. દક્ષાબેન પી. પટેલ

જાન્યુઆરી - ૨૦૧૫ માં મિસ્ત્રી તેજસકુમાર તથા લાડ પ્રીતિબેને ધરમપુર કોલેજમાં યોજાયેલ વક્તૃત્વ સ્પર્ધામાં ભાગ લઈ તૃતીય ક્રમ પ્રાપ્ત કર્યો.

૨૪ ફેબ્રુઆરી ના રોજ ડૉ. ધીરેશ અધ્વર્યુ વિજયપદ્મ વક્તૃત્વ તથા નિબંધ સ્પર્ધાનું આયોજન કરવામાં આવ્યું. જેમાં વલસાડ - એન. એચ. શાહ કોલેજ વિજયપદ્મ વિજેતા બની તથા આપણી કોલેજનો વિદ્યાર્થી તેજસ મિસ્ત્રી વ્યક્તિગત બીજા ક્રમે વિજયી બન્યો.

પ્રથમ સત્રમાં વક્તૃત્વ, નિબંધ સ્પર્ધા તથા કાવ્યપઠન અને વાંચન સ્પર્ધા રાખવમાં આવી. જેમાં F.Y.B.A. થી M.A., M.Com. ના વિદ્યાર્થીઓએ ભાગ લીધો.

સત્યસાંઈ સેવા ટ્રસ્ટ, નવસારી ખાતે આયોજિત વક્તૃત્વ સ્પર્ધામાં તેજસ મિસ્ત્રી અને પ્રજાપતિ સુનીલે ભાગ લીધો હતો. અને પ્રથમ ક્રમે વિજેતા થયા.

વાડિયા વિમેન્સ કોલેજ, સુરત ખાતે ગ્રંથ પરિચય સ્પર્ધામાં ભાગ લીધો.

B.K.M. સાયન્સ કોલેજ ખાતે ક્વીઝ સ્પર્ધામાં લાડ મિલન તથા રેઝસ મિસ્ત્રીએ ભાગ લીધો.

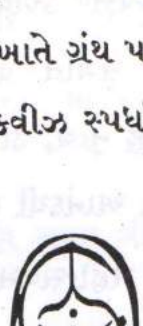

વર્ષ : ૨૦૧૪ – ૨૦૧૫ માં સપ્તધારા

તા. ૫-૮-૨૦૧૪ના દિને ચલો કોલેજ અભિયાન અંતર્ગત વાંસદા કોલેજના આચાર્યશ્રી ડૉ. ચૌધરી સાહેબ તથા બી.પી. બારીયા સાયન્સ કોલેજ, નવસારીના આચાર્યા ડૉ. દીનાબેનની હાજરીમાં પ્રવેશોત્સવ કાર્યક્રમનું આયોજન.

તા. ૬-૮-૨૦૧૪ ના રોજ પ્રવેશોત્સવ રેલીનું આયોજન.

તા. ૭-૮-૨૦૧૪ ના રોજ રક્ષા-રાખડી બનાવવાની સ્પર્ધા તથા સ્નેક શોનું આયોજન.

તા. ૮-૮-૨૦૧૪ સ્ત્રી સશક્તિકરણ નિમિત્તે શ્રી સુશીલાબેન નાયકનું વ્યાખ્યાન તથા વિવિધ ક્ષેત્રે યોગદાન આપતી સ્ત્રીઓનું સન્માન.

તા. ૯-૮-૨૦૧૪ રક્ષાબંધન પર્વની ઉજવણી - ભાઈઓએ બહેનોને તથા બહેનોએ ભાઈઓને રક્ષા બાંધી.

તા. ૧૧-૮-૨૦૧૪ સર્જનાત્મકધારા હેઠળ કાવ્યપઠન સ્પર્ધા.

તા. ૧૨-૮-૨૦૧૪ રંગકલાકૌશલ ધારા હેઠળ મહેંદી સ્પર્ધા, ચિત્રસ્પર્ધાનું આયોજન.

તા. ૧૩-૮-૨૦૧૪ જ્ઞાનધારા હેઠળ તેજસ્વી તારલાઓનું સન્માન.

તા. ૧૪-૮-૨૦૧૪ ગીત-સંગીત ધારા હેઠળ દેશભક્તિ ગીત સ્પર્ધા.

તા. ૨૬-૯-૨૦૧૪ નવરાત્ર પર્વ નિમિત્તે ગરબાનું આયોજન.

તા. ૩-૯-૨૦૧૪ ના દિને સ્વયં સંચાલન દિનની ઉજવણી.

તા. ૧૫-૧-૨૦૧૫ યુનિ. યુવકમહોત્સવમાં - લોકનૃત્ય - ચિત્રસ્પર્ધા - કાવ્યપઠન, હળવું કંઠય સ્પર્ધામાં ભાગ લીધો.

તા. ૨૯-૧-૨૦૧૫ કાલેજ કેમ્પસ સફાઈ તથા વર્ગ શણગાર સ્વચ્છતા અભિયાન હેઠળ.

તા. ૩૦-૧-૨૦૧૫ ગાંધી જયંતી નિમિત્તે સ્વચ્છતા અભિયાન અંગે રાજય સરકાર દ્વારા આયોજિત ચિત્રકલા સ્પર્ધાનું આયોજન કરવામાં આવ્યું.

□□□

વર્ષ : ૨૦૧૪ – ૧૫ ના વર્ષ દરમ્યાન જ્ઞાનધારા હેઠળ થયેલી વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ.

તા. ૨૫-૮-૨૦૧૪ ના રોજ કાવ્ય પઠન તથા નિબંધ સ્પર્ધાનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.

તા. ૨-૯-૨૦૧૪ ના રોજ એફ.વાય.બી.એ., એસ.વાય.બી.એ., ટી.વાય.બી.એ. ના વિદ્યાર્થીઓ માટે શ્રેષ્ઠ વાંચન સ્પર્ધા રાખવામાં આવી હતી.

આપણી કોલેજમાં સ્થાનિક કક્ષાએ નિબંધ સ્પર્ધા અને ઈન્ટર કોલેજ વકતૃત્વ સ્પર્ધાનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.

સત્ય સાંઈ સેવા સમિતિ, નવસારી દ્વારા આયોજિત વકતૃત્વ સ્પર્ધામાં ભાગ લીધો.

નારણલાલા કોલેજમાં આયોજિત વન મિનિટ સ્પર્ધામાં ભાગ લીધો.

વાડિયા વિમેન્સ કોલેજ આયોજિત ગ્રંથ સ્પર્ધામાં ભાગ લીધો.

બી. કે. એમ. સાયન્સ કોલેજ, વલસાડમાં આયોજિત ક્વીઝ સ્પર્ધામાં ભાગ લીધો.

એન.સી.સી. અહેવાલ : ૨૦૧૩-૧૪

૧. રાજપીપળા મુકામે TSC કેમ્પમાં આપણી કોલેજનાં 10 SD કેડેટોએ ભાગ લીધો હતો.

૨. સતારા મહારાષ્ટ્ર ખાતે 2 SW કેડેટોએ ભાગ લીધેલ હતો.

૩. ચીખલી સાયન્સ કોલેજ ખાતે ૯-૮-૧૩ થી ૧૮-૮-૧૩ દરમ્યાન 15 SD અને 7 SD કેડેટોએ ભાગ લીધેલ હતો.

૪. અમદાવાદ TSC કેમ્પમાં આપણી કોલેજનાં 6 SD કેડેટોએ ઓગષ્ટ મહિનામાં ભાગ લીધેલ હતો.

૬. બરોડા મુકામે પ્રિ.- RDC કેમ્પમાં ૬-૧૧-૧૩ થી ૧૫-૧૧-૧૩ દરમ્યાન 12 SD અને 1 SW કેડેટોએ ભાગ લીધેલ હતો.

૭. CATC કેમ્પ અમદાવાદ મુકામે ૧૦-૧૨ થી ૧૯-૧૨-૧૩ દરમ્યાન 9 SD અને 5 SW કેડેટોએ ભાગ લીધેલ હતો.

૮. વર્ષ ૨૦૧૨-૧૩ માં "C" Exam 28 કેડેટોએ પાસ કરેલ છે.

૯. વર્ષ ૨૦૧૨-૧૩ માં "B" Exam 34 કેડેટોએ પાસ કરેલ છે.

૧૦. આર્મી એટેચમેન્ટ કેમ્પ ૧૬-૭-૧૪ થી ૨૬-૭-૧૪ જામનગર મુકામે ૬ કેડેટોએ ભાગ લીધો હતો.

૧૧. સ્વામી વિવેકાનંદ રેલી ૧૧ સપ્ટેમ્બર - ૨૦૧૩.

૧૨. રન ફોર યુનીટી - ૧૫-૧૨-૨૦૧૩ ઈત્યાદિ પ્રવૃત્તિમાં ભાગ લીધો હતો.

□□□

એન.સી.સી. અહેવાલ : ૨૦૧૪-૧૫

- ડૉ. જે. એસ. નાયક

૧. આપણી કોલેજનાં ૨૪ કેડેટોએ 'સી' સર્ટિફિકેટની પરીક્ષા સફળતાપૂર્વક પાસ કરેલ છે.

૨. આપણી કોલેજમાં વર્ષ ૨૦૧૪-૧૫માં CATC કેમ્પનું આયોજન કરવામાં આવેલ હતું. જેમાં જુદી જુદી સ્કૂલ - કોલેજોમાંથી કુલ ૪૫૦ એન.સી.સી. કેડેટોએ ઉત્સાહપૂર્વક ભાગ લીધો હતો.

૩. જામનગર મુકામે આર્મી એટેચમેન્ટ કેમ્પમાં કોલેજનાં ૬ SD કેડેટોએ ભાગ લીધો હતો.

૪. CATC કેમ્પ ચીખલી ગર્વમેન્ટ સાયન્સ કોલેજમાં ૪ SW અને ૩ SD કેડેટોએ ભાગ લીધો હતો.

૫. રાજપીપળા મુકામે ટ્રેકીંગ કેમ્પમાં ૬ SD કેડેટોએ ઉત્સાહપૂર્વક ભાગ લીધો હતો.

૬. નવસારી એગ્રીકલ્ચર યુનિ. માં વાર્ષિક કેમ્પમાં આપણી કોલેજનાં ૯ SD અને ૬ SW કેડેટોએ ભાગ લીધો હતો. જેમાં બેસ્ટ કેડેડ (SW) અને રમત-ગમતમાં પણ અનેક મેડલો પ્રાપ્ત કરી કોલેજનું નામ રોશન કરેલ છે.

૭. વર્ષ દરમ્યાન વિવેકાનંદ રેલી, યુનિટી દોડ, મતદાર જાગૃતિ, બ્લડ ડોનેશન કેમ્પ, વૃક્ષારોપણ, ગાંધીમેળો, ગ્રાહક સુરક્ષા દિન નિમિત્તે કાર્યક્રમમાં સક્રિય ભાગ લઈ સેવાકીય કામગીરી પણ કરેલ છે.

□□□

રાષ્ટ્રીય યોજના વર્ષ : ૨૦૧૪-૨૦૧૫ નો સંક્ષિપ્ત અહેવાલ

રાષ્ટ્રીય સેવા યોજના (NSS)

- પ્રા. ડી. એસ. રાઠોડ
- પ્રા. એમ. આર. દેસાઈ
- પ્રોગ્રામ ઓફિસરો

* તા. ૧૦-૧૨-૧૪ના રોજ માનવ અધિકાર અને 'વર્લ્ડ એન્ટી ડ્રગ ડે'ની ઉજવણી કરવામાં આવી. તે દિવસે એન.એસ.એસ. ના સ્વયંસેવકો તથા એન.સી.સી.ના કેડેટોના સંયુક્ત ઉપક્રમે એક રેલીનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. આ રેલી કોલેજથી નીકળી ચીખલીના સર્કિટ હાઉસથી પસાર થઈને બગલાદેવ મંદિરથી બસ ડેપોના સર્કલ સુધી પહોંચીને મુખ્ય માર્ગેથી પરત થઈ હતી. રેલીને કોલેજના ઈ.ચા. આચાર્યશ્રી ડૉ. એમ. ડી. પટેલ અને ટ્રસ્ટના માનદ્‌મંત્રીશ્રી દર્શનભાઈ દેસાઈએ પ્રસ્થાન વેળા લીલી ઝંડી બતાવી હતી. રેલીમાં સૂત્રોચ્ચાર, પોસ્ટર અને સ્લોગનનો ઉપયોગ થયો હતો.

* તા. ૦૫-૦૭-૧૪ ના રોજ 'પ્રવેશોત્સવ' ના ઉપક્રમે યોજાયેલા કાર્યક્રમમાં એન.એસ.એસ. માં જોડાયેલા નવા વિદ્યાર્થીઓને એન.એસ.એસ. અંગેની વિસ્તૃત જાણકારી પ્રોગ્રામ ઓફિસર પ્રા. ડી. એસ. રાઠોડે આપી હતી. અને નવા વિદ્યાર્થીઓનું સન્માન કરવામાં આવ્યું હતું.

* 'બ્લડ ડોનેશન કેમ્પ'માં એન.એસ.એસ. ના વિદ્યાર્થીઓએ ખૂબ જ સારો અને પ્રશંસનીય સહયોગ આપ્યો હતો.

* શ્રાવણ માસ નિમિત્તે બીલીમોરા, સોમનાથ મંદિરના મેળામાં એન.એસ.એસ. ના સ્વયંસેવકોએ સેવા બજાવી હતી. સ્વયંસેવકો ધવલ શર્માએ નેતૃત્વ પૂરું પાડયું હતું.

* તા. ૧૫-૦૮-૧૪ના રોજ સ્વાતંત્ર્ય દિનની તથા ૨૬મી જાન્યુઆરી પ્રજાસત્તાક દિનની ઉજવણીમાં એન.એસ.એસ. ના સ્વયંસેવકોનો સહયોગ સાંપડયો હતો. તે દિવસે ભક્તિગીત, શૌર્યગીત તેમજ વિવિધ સ્પર્ધાઓનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.

* ૨૦૧૪ની સામાન્ય ચૂંટણીમાં મતદાર જાગૃતિ અભિયાન કાર્યક્રમ હેઠળ મતદારો દ્વારા આવશ્યક મતદાન થાય, તે માટે પૂરતા પ્રચાર અને પ્રસારના કાર્યક્રમો યોજવામાં આવ્યા હતા. તા. ૨૪-૦૬-૧૪ના દિવસે કલેક્ટર કચેરીમાં મતદાર જાગૃતિ

અભિયાન કાર્યક્રમ હેઠળ એક મિટીંગ રાખવામાં આવી હતી, તેમાં પ્રોગ્રામ ઓફિ
પ્રા. ડી.એસ.રાઠોડ ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

* સુરત રક્તદાન કેન્દ્ર અને રિસર્ચ સેન્ટર તથા વીર નર્મદ દ.ગુ.યુનિવર્સિ
ગુજરાત રાજ્ય એઈડ્સ કન્ટ્રોલ સોસાયટી દ્વારા "Blood Donation and Aids aware
workshop" રાખવામાં આવ્યો હતો. જેમાં ૫ વિદ્યાર્થીઓ ગયા હતા.

* તા. ૧૯-૧-૧૫ થી ૨૫-૧-૧૫ દરમ્યાન વાત્સલ્યધામ કુકેરી ખાતે સા
દિવસીય શિબિરનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. શિબિર દરમ્યાન મતદાર જાગૃ
અભિયાનને મહત્ત્વ આપવામાં આવ્યું હતું. વસ્ત્રદાન માટે લાયન્સ અને લાયોનેસ ક્લ
બીલીમોરાનો સહયોગ પ્રાપ્ત થયો હતો. લોકજાગૃતિ, નશાબંધી જાગૃતિ, પર્યાવ
જાગૃતિ, સ્વચ્છતા અભિયાન વગેરે કાર્યક્રમો સફળતાપૂર્વક યોજવામાં આવ્યા હ
દરરોજ પ્રાર્થના, પ્રભાતફેરી, યોગ-વ્યાયામ, શ્રમદાન, બૌદ્ધિક ચર્ચા, લોક મુલાકાત અ
સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમોનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.

* કોલેજના પૂર્વ ટ્રસ્ટીશ્રી દિનેશભાઈ દેસાઈ (મોતાવાળા) ના સહયોગથી દે
ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ, પલસાણા તરફથી UPSC અને GPSC ના વર્ગોના કોચિંગ કલાસ મા
સ્નાતક અને અનુસ્નાતક કક્ષાના વિદ્યાર્થીઓ માટે એક શિબિરનું આયોજન કરવા
આવ્યું હતું.

* તા. ૧-૧-૧૫ થી તા. ૭-૧-૧૫ દરમ્યાન ટ્રાફિક સપ્તાહની ઉજવણી કરવા
આવી ; જેમાં તા. ૫-૧-૧૫ ના રોજ જિલ્લા ટ્રાફિક પોલીસ ઈન્સ્પેકટરશ્રીની ટીમ
ટ્રાફિકના નિયમો અને અકસ્માત નિવારણ અંગેની માહિતી આપવામાં આવી.
પી.આઈ. એમ.કે. ખેર હાજર રહ્યા હતા.

* તા. ૨૬-૧-૧૫ ના રોજ પ્રજાસત્તાક દિન નિમિત્તે એન.એસ.એસ.
સ્વયંસેવક ભાઈ-બહેનોએ ઉત્સાહપૂર્વક ભાગ લીધો.

* તા. ૩-૨-૧૫ ના રોજ ચીખલીના પી. આઈ. શ્રી ડી. કે. પટેલે 'મહિ
અત્યાચાર અને મહિલા સુરક્ષા' વિષયક વ્યાખ્યાન આપ્યું હતું. અને આ
વ્યવસ્થિત અને સચોટ સમજ આપવા માટે પાવર પોઈન્ટ પ્રેઝન્ટેશનનો વિનિયોગ
હતો. વિદ્યાર્થીઓ સાથેની પ્રશ્નોત્તરી માહિતીસભર રહી હતી.

* ઈનામ વિતરણ અને વાર્ષિકોત્સવના દિને એન.એસ.એસ. ના સ્વયંસેવકો
ડાંગી નૃત્ય અને અન્ય કાર્યક્રમોમાં ભાગ લીધો.

* મહિલા દિન ઉજવણી કાર્યક્રમમાં ડૉ. એન. ડી. ગજ્જર MD DGO FC PS આશીર્વાદ હૉસ્પિટલ, ચીખલી દ્વારા બહેનોને લગતા તમામ રોગની માહિતી અને ઉપચાર સારવારની વિગતે સમજ આપી.

* ૧૭-૦૮-૨૦૧૪, ૨૮-૦૯-૧૪, ૨૯-૦૯-૧૪ તથા ૧૫-૨-૧૫ ના રોજ વન ડે કેમ્પનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. જેમાં વૃક્ષારોપણ, કેમ્પસ સફાઈ, વિવિધ સ્પર્ધાઓ, નિંદામણ, જનજાગૃતિ અને મતદાર જાગૃતિ વગેરેના કાર્યક્રમ કર્યા હતા.

* તા. ૧૯-૦૧-૧૫ થી ૨૫-૦૧-૧૫ દરમ્યાન ચીખલી તાલુકાના કુકેરી ગામના વાત્સલ્યધામ ખાતે કોલેજનો વાર્ષિક શિબિર રાખવામાં આવ્યો હતો. ઉદ્દઘાટક વાત્સલ્યધામ કુકેરીના પ્રમુખશ્રી પરિમલ પરમાર, કોલેજના આચાર્ય ડૉ. એમ. ડી. પટેલ, મુખ્ય મહેમાન સરપંચશ્રી મનુભાઈ પટેલ, તથા ટ્રસ્ટીશ્રી જગુભાઈ પટેલ હાજર રહ્યા હતા.

* એન્ટી રેગીંગ ડે તથા લીગલ એઈડસનો કાર્યક્રમ કોલેજના મોહનકાકા હોલમાં રાખવામાં આવ્યો. જેમાં એન.એસ.એસ.ના સ્વયંસેવકો તથા કોલેજના બધાજ વિદ્યાર્થીઓને હાજર રાખવમામં આવ્યા હતા. જેમાં ધારાશાસ્ત્રી ફકીર ગાડીવાલા તથા ફોજદારી અને સીવીલ કોર્ટના વિનોદ પટેલ તથા પી.આઈ.ખેર સાહેબ હાજર રહ્યા હતા. વિદ્યાર્થીઓને જણાવવામાં આવ્યુ કે સિનિયર વિદ્યાર્થી દ્વારા જુનિયર વિદ્યાર્થીનિ હેરાન-પરેશાન કરવામાં આવે તો કાયદાની જોગવાઈ મુજબ રક્ષણ મળશે. બહેનોને પણ સેકસુયલ હેરેજમેન્ટ વિશે જાણકારી આપી.

* એનીમલ સેવિંગ્સ ગૃપ વિજલપોર, નવસારી દ્વારા સ્નેક એવેરનેસ કાર્યક્રમ કોલેજના મોહનકાકા લાયબ્રેરીમાં રાખવામાં આવ્યો હતો. જેમાં એન.એસ.એસ. ના તમામ સ્વયંસેવકો તથા કોલેજના બધાજ વિદ્યાર્થીઓને ઝેર-બિનઝેરી સાપનું નિર્દેશન કરાવ્યુ અને માહિતી આપી હતી. અને સાપ અંગેની વિશેષ જાણકારી એનીમલ સેવિંગ ગૃપના ચેરમેનશ્રીએ આપી હતી.

* મતદાર સુધારણા કાર્યક્રમ અન્વયે મતદાર જાગૃતિ અભિયાન અંતર્ગત રેલી કાઢવામાં આવી હતી. તાલુકા પંચાયત, જી.પંચાયત, ધારાસભાઓ લોકસભામાં પોતાના મત આપવાના અધિકારનો દરેકે ઉપયોગ કરવાનો છે. એવી સમજ આપી સૂત્રોચ્ચાર તથા પોસ્ટર લઈ લોકોને જાગૃત કર્યા હતા.

* રન ફોર યુનિટીને કાર્યક્રમ કોલેજ ખાતે રાખવામાં આવ્યો હતો. જેમાં માજી સાંસદ

કાનજી પટેલ, પ્રાંત અધિકારી, જિ.પં. ના પ્રમુખ તા. પં.ના પ્રમુખ કોલેજ
માનદ્મંત્રી દર્શનભાઈ વગેરે ૧ કિ.મી. લાંબી રેલીમાં જોડાયા હતા. પ્રોગ્રામ ઓફિ
ડી. એસ. રાઠોડ તથા ઈ.ચા. આચાર્ય ડૉ. મુકેશભાઈ પટેલ જોડાયા હતા.

* ટ્રસ્ટી શ્રીમતી સોનલબેન દેસાઈ અને સુવર્ણાબેન દેસાઈના પ્રમુખપણા હે રક્ષાબંધનનો કાર્યક્રમ રાખવામાં આવ્યો હતો. જેમાં ઉત્સાહભેર વિદ્યાર્થીઓએ ભા લઈ ભાઈ-બહેનોના હેતના પર્વની ઉજવણી કરી હતી.
* જે.સી.આઈ. ધ્વારા વિવિધ કાર્યક્રમ હાથ ધરવામાં આવ્યા હતા. જેમાં પ્રર્સનાલી ડેવલોપમેન્ટ એરીયડ ડેવલોપ મેમરી પાવર, સોસિયલ સર્વિસ, કારકિર્દી માર્ગદર્શ વગેરે વિષયો પર વ્યાખ્યાન અને માર્ગદર્શન આપ્યું હતું.
* જિલ્લા કક્ષાનો ત્રણ દિવસીય ૯-૭-૧૪ થી ૧૧-૦૭-૧૪ દરમ્યાન એન.એસ.એસ નો કેમ્પ, બીલીમોરા વી.એસ.પટેલ કોલેજ ખાતે રાખવામાં આવ્યો હતો. જેમાં ૧૦ સ્વયંસેવકોએ ભાગ લીધો હતો.
* ઝોન કક્ષાનો ત્રણ દિવસીય એન.એસ.એસ. નો કેમ્પ તા. ૧૬-૦૮-૧૪ થી ૧૮-૦૮-૧૪ દરમ્યાન નવસારી ખાતે અગ્રવાલ કોલેજ ખાતે રાખવામાં આવ્યો હતો જેમાં જિલ્લા કક્ષાએ પસંદ પામેલા ૬ સ્વયંસેવકોએ ભાગ લીધો હતો.
* યુનિ. કક્ષાએ ત્રણ દિવસીય કેમ્પ એમ. એસ. યુનિ. બરોડા ખાતે તા. ૦૧-૦૯-૧૪ થી ૦૩-૦૯-૧૪ દરમ્યાન રાખવામાં આવ્યો હતો. જેમાં પસંદ પામેલું ૨ સ્વયંસેવકોએ સક્રિય ભાગ લીધો હતો.
* 'હેમચંદ્ર' ઉ.ગુ.યુનિ., પાટણ ખાતે કેમ્પ રાખવામાં આવ્યો હતો. જેમાં પસંદગી પામેલા બિહારી રણજીત છગનભાઈએ ભાગ લીધો હતો.
* ગુજરાત વિદ્યાપીઠ, અમદાવાદ ધ્વારા જુનાગઢ ખાતે સાહસ શિબિર તા. ૯-૧૨-૧૪ થી ૧૮-૧૨-૧૪ દરમ્યાન રાખવામાં આવી હતી. જેમાં ૬ સ્વયંસેવકોએ ભાગ લીધો હતો.

૧. શર્મા ધવલકુમાર પ્રકાશભાઈ   ૨. માલવીયા સંજયભાઈ સોમાભાઈ

□□□

Oct. 2012 & April - 2013 Uni. Exam Result

Class	Enrol Student	Pass	Percent	Class	Enrol Student	Pass	Percent	Dist.	1st	2nd	ATKT	Fail
FYBA Sem.-I	423	386	91.25 %	FYBA Sem.-II	386	343	88.86 %			223	120	43
SYBA Sem.-III	596	578	96.97 %	SYBA Sem.-IV	578	534	92.38 %			464	70	44
TYBA Sem.-V	-	-	-	TYBA Sem.-VI	226	205	90.26 %					
MA S/H Sem.-I	94	79	84.04 %	MA S/H Sem.-II	90	77	85.55 %			71	6	13
MA S/H Sem.-III	73	66	90.41 %	MA S/H Sem.-IV	70	66	94.28 %			66	-	4
FYBCom. Sem.-I	121	114	94.21 %	FYBCom. Sem.-II	114	60	52.63 %			20	40	44
SYBCom. Sem.-III	49	41	85.41 %	SYBCom. Sem.-IV	48	37	77.08 %			24	13	11
TYBCom. Sem.-V	-	-	-	TYBCom. Sem.-VI	43	29	67.44 %					
M.Com. Sem.-I	58	44	75.86 %	M.Com. Sem.-II	56	51	91.07 %					
M.Com. Sem.-III	43	40	93.20 %	M.Com. Sem.-IV	33	33	76.00 %			33	-	10

Oct. 2013 & April - 2014 Uni. Exam Result

Class	Enrol Student	Pass	Percent	Class	Enrol Student	Pass	Percent	Dist.	1st	2nd	ATKT	Fail
FYBA Sem.-I	316	300	94.93 %	FYBA Sem.-II	316	300	94.93 %	1	59	33	87	17
SYBA Sem.-III	359	352	98.05 %	SYBA Sem.-IV	359	352	98.05 %	5	83	153	70	40
TYBA Sem.-V	533	526	98.68 %	TYBA Sem.-VI	533	526	98.68 %	19	209	252	-	07
MA S/H Sem.-I	86	81	94.18 %	MA S/H Sem.-II	86	81	94.18 %	6	47	20	10	02
MA S/H Sem.-III	85	81	95.29 %	MA S/H Sem.-IV	85	81	95.29 %	8	51	28	-	3
FYBCom. Sem.-I	140	133	95.00 %	FYBCom. Sem.-II	140	133	95.00 %	1	14	32	49	29
SYBCom. Sem.-III	64	60	93.75 %	SYBCom. Sem.-IV	64	60	93.75 %	-	2	9	32	19
TYBCom. Sem.-V	56	54	96.42 %	TYBCom. Sem.-VI	56	54	96.42 %	1	3	29	-	18
M.Com. Sem.-I	53	52	98.11 %	M.Com. Sem.-II	53	52	98.11 %	4	25	2	14	8
M.Com. Sem.-III	53	51	96.22 %	M.Com. Sem.-IV	53	51	96.22 %	5	22	14	-	12

TYBA Dist 1st Class - 19 & 1st Class 209

TYBCom. Dist. 1st Class - 1 & 1st Class - 3

SHRI M.R.DESAI ARTS AND SHRI E.E.L. KOSADIA COLLEGE, CHIKHLI

કોલેજમાં એપ્રિલ - ૨૦૧૪ની યુનિ. પરીક્ષામાં ડીસ્ટીક્શનમાં પાસ થયેલ વિદ્યાર્થીઓની યાદી

Sr. No.	Roll No.	Name	Class	Distinson	Subject	Seat No.
1	292	Patel Nilambahen Shankarbhai	T.Y.B.A.	"	Gujarati	4374
2	384	Ahir Niraleeben Sumanbhai	T.Y.B.A.	"	Sanskrit	4466
3	400	Patel Dixitaben Jagdishbhai	T.Y.B.A.	"	"	4475
4	416	Patel Nimishaben Sashikantbhai	T.Y.B.A.	"	"	4481
5	418	Patel Ravi Narendrabhai	T.Y.B.A.	"	"	4482
6	422	Patel Sejalben Ishvarbhai	T.Y.B.A.	"	"	4483
7	440	Patel Dhareshkumar Nareshbhai	T.Y.B.A.	"	"	4725
8	84	Mahla sandipbhai Govindbhai	T.Y.B.A.	"	History	4514
9	119	Patel Jigneshkumari Uttambhai	T.Y.B.A.	"	"	4529
10	133	Patel Nilamben Champakbhai	T.Y.B.A.	"	"	4536
11	34	Patel Anilkumar Jerambhai	T.Y.B.A.	"	Economics	4603
12	32	Parmar Kirtika Dipaksinh	T.Y.B.A.	"	"	4628
13	461	Bhadagi Somabhai Lakhubhai	T.Y.B.A.	"	Hindi	4648
14	462	Bhoya Sejalben Narottambhai	T.Y.B.A.	"	"	4649
15	511	Patel Sanjanaben Arvindbhai	T.Y.B.A.	"	"	4706
16	512	Patel Sanjaybhai Dalubhai	T.Y.B.A.	"	"	4707
17	513	Patel Sanjaykumar Babubhai	T.Y.B.A.	"	"	4708
18	522	Patel Ushaben Mangubhai	T.Y.B.A.	"	"	4713
19	523	Patel Ushabahen Navinbhai	T.Y.B.A.	"	"	4714
20	40	Shah Pooja Nemichandbhai	T.Y.B.A.	"	Acc.	3982

SHRI M.R.DESAI ARTS AND SHRI E.E.L. KOSADIA COLLEGE, CHIKHLI

કોલેજમાં એપ્રિલ - ૨૦૧૪ની યુનિ. પરીક્ષામાં પ્રથમ વર્ગમાં પાસ થયેલ વિદ્યાર્થીઓની યાદી

Sr. No.	Roll No.	Name	Class	1st Class	Subject	Seat No.
1	177	Mahala Ranjanben Chhotubhai	T.Y.B.A.	1st Class	Gujarati	4233
2	193	Ahir Hitendrakumar Bhagubhai	T.Y.B.A.	,,	,,	4251
3	218	Ahir Tejalkumari Fakirbhai	T.Y.B.A.	,,	,,	4336
4	223	Bhoya Sonalben Narottambhai	T.Y.B.A.	,,	,,	4338
5	239	Mahla Bhavikaben Arjunbhai	T.Y.B.A.	,,	,,	4345
6	388	Mahla Manishaben Narottambhai	T.Y.B.A.	,,	,,	4346
7	243	Patel Alkeshkumar Bahcubhai	T.Y.B.A.	,,	,,	4348
8	245	Patel Amitaben Jashvantbhai	T.Y.B.A.	,,	,,	4349
9	253	Patel Bipinkumar Hashmukhbhai	T.Y.B.A.	,,	,,	4353
10	254	Patel Chhayaben Laljibhai	T.Y.B.A.	,,	,,	4354
11	258	Patel Dipikaben Shantilal	T.Y.B.A.	,,	,,	4356
12	402	Patel Harshaben Laxmanbhai	T.Y.B.A.	,,	,,	4359
13	267	Patel Hetalkumari Parbhubhai	T.Y.B.A.	,,	,,	4363
14	273	Patel Jinalben Ishvarbhai	T.Y.B.A.	,,	,,	4366
15	298	Patel Pinalben Nanubhai	T.Y.B.A.	,,	,,	4376
16	307	Patel Rashmitaben Mohanbhai	T.Y.B.A.	,,	,,	4380
17	310	Patel Reshmaben Bhagubhai	T.Y.B.A.	,,	,,	4383
18	326	Patel Sonalben Nanubhai	T.Y.B.A.	,,	,,	4391
19	330	Patel Tejalben Manubhai	T.Y.B.A.	,,	,,	4392
20	332	Patel Urvashiben Jagubhai	T.Y.B.A.	,,	,,	4393
21	333	Patel Vaishaliben Dolatbhai	T.Y.B.A.	,,	,,	4394
22	335	Patel Vibhootikumari Amrutbhai	T.Y.B.A.	,,	,,	4395
23	336	Patel Vibhutiben Sumanbhai	T.Y.B.A.	,,	,,	4396

Sr. No.	Roll No.	Name	Class	1st Class	Subject	Seat No.
24	286	Patel Mitalkumari Ashokbhai	T.Y.B.A.	1st Class	Gujarati	4406
25	329	Patel Tajanaben Gokulbhai	T.Y.B.A.	"	"	4410
26	219	Ahir Yaminikumari Bhikhubhai	T.Y.B.A.	"	"	4414
27	228	Ganvit Nitaben Dhirubhai	T.Y.B.A.	"	"	4417
28	229	Gayakwad Pragnaben Parsubhai	T.Y.B.A.	"	"	4418
29	233	Jadav Madhuben Itubhai	T.Y.B.A.	"	"	4420
30	244	Patel Alpeshbhai Parbhubhai	T.Y.B.A.	"	"	4424
31	257	Patel Dipikaben Arvindbhai	T.Y.B.A.	"	"	4430
32	261	Patel Harshabahen Ishvarbhai	T.Y.B.A.	"	"	4432
33	271	Patel Jayashreeben Ashokbhai	T.Y.B.A.	"	"	4435
34	242	Patel Jignesh Dinmeshbhai	T.Y.B.A.	"	"	4436
35	415	Patel Nehaben Bharatbhai	T.Y.B.A.	"	"	4442
36	304	Patel Rajeshkumar Ramanbhai	T.Y.B.A.	"	"	4450
37	309	Patel Rekhaben Bhanabhai	T.Y.B.A.	"	"	4452
38	312	Patel Renaben Bhikhubhai	T.Y.B.A.	"	"	4453
39	334	Patel Vishaliben Sureshbhai	T.Y.B.A.	"	"	4460
40	340	Patel Yoginiben Kishorbhai	T.Y.B.A.	"	"	4461
41	208	Patel Sonalben Vallabhbhai	T.Y.B.A.	"	Hindi	4272
42	381	Shukla Saritadevi Sabhapati	T.Y.B.A.	"	"	4274
43	456	Ahir Darshanaben Jayantibhai	T.Y.B.A.	"	"	4644
44	458	Ahir Nimishabahen Ramubhai	T.Y.B.A.	"	"	4646
45	459	Bagul Rinaben Madhavbhai	T.Y.B.A.	"	"	4647
46	463	Bhoya Shaktibhai Rajeshbhai	T.Y.B.A.	"	"	4650
47	479	Patel Bhavnaben Menubhai	T.Y.B.A.	"	"	4654
48	484	Patel Dipikabahen Ramanbhai	T.Y.B.A.	"	"	4656
49	485	Patel Hasukumari Thakorbhai	T.Y.B.A.	"	"	4657
50	489	Patel Jignashaben Manubhai	T.Y.B.A.	"	"	4658

Sr. No.	Roll No.	Name	Class	1st Class	Subject	Seat No.
51	495	Patel Manishaben Champakbhai	T.Y.B.A.	1st Class	Hindi	4660
52	498	Patel Nehaben Bhikhubhai	T.Y.B.A.	"	"	4662
53	499	Patel Nilamben Dilipbhai	T.Y.B.A.	"	"	4663
54	516	Patel Shitalkumari Mohanbhai	T.Y.B.A.	"	"	4667
55	519	Patel Tejalbahen Kishorbhai	T.Y.B.A.	"	"	4668
56	521	Patel Urvashikumari Anandbhai	T.Y.B.A.	"	"	4669
57	524	Patel Vaishaliben Amratbhai	T.Y.B.A.	"	"	4670
58	525	Patel Vilashben Jasubhai	T.Y.B.A.	"	"	4671
59	526	Patel Vimalbhai Manubhai	T.Y.B.A.	"	"	4672
60	534	Solanki Manishaben Ishvarbhai	T.Y.B.A.	"	"	4674
61	535	Tumada Harshaben Haribhai	T.Y.B.A.	"	"	4675
62	464	Bhoya Sunilbhai Somabhai	T.Y.B.A.	"	"	4676
63	475	Patel Amishaben Chandubhai	T.Y.B.A.	"	"	4678
64	483	Patel Dimpalkumari Mangubhai	T.Y.B.A.	"	"	4679
65	500	Patel Nimishaben Gulabbhai	T.Y.B.A.	"	"	4680
66	518	Patel Tanujaben Bhanabhai	T.Y.B.A.	"	"	4682
67	466	Chaudhari Shashikant Gansubhai	T.Y.B.A.	"	"	4648
68	468	Dhodia Jagritiben Kanubhai	T.Y.B.A.	"	"	4685
69	469	Dhum Muktaben Ramjibhai	T.Y.B.A.	"	"	4686
70	474	Patel Akshaykumar Arvindbhai	T.Y.B.A.	"	"	4687
71	477	Patel Ankitkumar Chimanbhai	T.Y.B.A.	"	"	4689
72	478	Patel Bantiben Dahyabhai	T.Y.B.A.	"	"	4690
73	480	Patel Dipikakumari Bhanabhai	T.Y.B.A.	"	"	4691
74	481	Patel Devendrabhai Bhagubhai	T.Y.B.A.	"	"	4692
75	487	Patel Hinaben Manubhai	T.Y.B.A.	"	"	4693
76	491	Patel Jyotsanaben Dhirubhai	T.Y.B.A.	"	"	4696
77	493	Patel Khyatikumari Nanubhai	T.Y.B.A.	"	"	4698

Sr. No.	Roll No.	Name	Class	1st Class	Subject	Seat No.
78	497	Patel Mitalbh Navinbhai	T.Y.B.A.	1st Class	Hindi	4699
79	501	Patel Nimishaben Jagubhai	T.Y.B.A.	"	"	4700
80	503	Patel Prabhavatiben Chimanbhai	T.Y.B.A.	"	"	4701
81	505	Patel Rajeshwari Hasmukhbhai	T.Y.B.A.	"	"	4702
82	509	Patel Sandipkumar Govindbhai	T.Y.B.A.	"	"	4704
83	510	Patel Sangitabahen Bhagubhai	T.Y.B.A.	"	"	4705
84	514	Patel Satishbhai Ravjibhai	T.Y.B.A.	"	"	4709
85	515	Patel Shilpaben Ishvarbhai	T.Y.B.A.	"	"	4710
86	517	Patel Shidhantkumar Mangubhai	T.Y.B.A.	"	"	4711
87	520	Patel Tejalben Bhupandrabhai	T.Y.B.A.	"	"	4712
88	527	Patel Vimalbhai Parbhubhai	T.Y.B.A.	"	"	4715
89	529	Patel Yogitaben Rameshbhai	T.Y.B.A.	"	"	4716
90	531	Rathod Niteshkumar Ashokbhai	T.Y.B.A.	"	"	4717
91	532	Rathod Urvashiben Laxmanbhai	T.Y.B.A.	"	"	4718
92	533	Rathod Yogitaben Ratilal	T.Y.B.A.	"	"	4719
93	348	Deshmukh Hinakumari Nanubhai	T.Y.B.A.	"	Sanskrit	4276
94	349	Halpati Apekshaben Harshadbhai	T.Y.B.A.	"	"	4277
95	351	Nayka Asmitaben Karsanbhai	T.Y.B.A.	"	"	4279
96	353	Padher Bhadrikaben Ganeshbhai	T.Y.B.A.	"	"	4281
97	356	Patel Falgunikumari Dineshbhai	T.Y.B.A.	"	"	4284
98	367	Patel Manojkumar Arvindbhai	T.Y.B.A.	"	"	4290
99	374	Patel Sheetalkumari Kantilal	T.Y.B.A.	"	"	4293
100	375	Patel Tanviben Kantilal	T.Y.B.A.	"	"	4294
101	376	Patel Truptibahen Sureshbhai	T.Y.B.A.	"	"	4295
102	378	Patel Urvashinben Gamanbhai	T.Y.B.A.	"	"	4296
103	364	Patel Jyotikumari Chhanabhai	T.Y.B.A.	"	"	4303
104	368	Patel Milankumar Dineshbhai	T.Y.B.A.	"	"	4305

Sr. No.	Roll No.	Name	Class	1st Class	Subject	Seat No.
105	383	Ahir krutikabahen ramanbhai	T.Y.B.A.	1st Class	Sanskrit	4465
106	390	Nayka Madhveeben Sureshbhai	T.Y.B.A.	”		4469
107	392	Patel Alpabahen Ambelal	T.Y.B.A.	”	”	4470
108	393	Patel Ankitkumar Amratbhai	T.Y.B.A.	”	”	4471
109	395	Patel Chetnaben Babubhai	T.Y.B.A.	”	”	4472
110	397	Patel Darshanakumari Arjunbhai	T.Y.B.A.	”	”	4474
111	405	Patel Hetviben Mohanbhai	T.Y.B.A.	”	”	4476
112	406	Patel Jigneshkumar Dalubhai	T.Y.B.A.	”	”	4477
113	423	Patel Sonalben Makanbhai	T.Y.B.A.	”	”	4484
114	426	Patel Tejalkumari Arvindbhai	T.Y.B.A.	”	”	4485
115	389	Patel Ravindrakumar Jagubhai	T.Y.B.A.	”	”	4489
116	398	Patel Dipikaben Kalanbhai	T.Y.B.A.	”	”	4491
117	401	Patel Falgunibahen Anilbhai	T.Y.B.A.	”	”	4493
118	403	Patel Hemlataben Shankarbhai	T.Y.B.A.	”	”	4494
119	407	Patel Kalpanaben Ramanbhai	T.Y.B.A.	”	”	4495
120	411	Patel Kirtibahen Raysingbhai	T.Y.B.A.	”	”	4496
121	417	Patel Priyankabahen Arvindbhai	T.Y.B.A.	”	”	4497
122	419	Patel Reenakumari Hasmukhbhai	T.Y.B.A.	”	”	4498
123	421	Patel Sarasvatiben Uttambhai	T.Y.B.A.	”	”	4499
124	427	Patel Vandanakumari Mansukh	T.Y.B.A.	”	”	4502
125	431	Bhoye Avntiben Chandubhai	T.Y.B.A.	”	”	4720
126	442	Patel Hetalben Nareshbhai	T.Y.B.A.	”	”	4727
127	443	Patel Jayantibhai Mohanbhai	T.Y.B.A.	”	”	4728
128	447	Patel Sandipkumar Pankajbhai	T.Y.B.A.	”	”	4731
129	455	Pawar Nirnjanaben Arvindbhai	T.Y.B.A.	”	”	4735
130	436	Patel Amishakumari Kanubhai	T.Y.B.A.	”	”	4736
131	437	Patel Ashaben Ravjibhai	T.Y.B.A.	”	”	4737

Sr. No.	Roll No.	Name	Class	1st Class	Subject	Seat No.
132	435	Patel Gitabahen Balubhai	T.Y.B.A.	1st Class	Sanskrit	4739
133	448	Patel Shilpaben Nileshbhai	T.Y.B.A.	"	"	4741
134	13	Bhoya Dipikaben Dineshbhai	T.Y.B.A.	"	History	4304
135	14	Kunbi Nilaben Thakorbhai	T.Y.B.A.	"	"	4305
136	18	Patel Jayshreeben Chhibubhai	T.Y.B.A.	"	"	4318
137	19	Patel Mayurikumari Vinodbhai	T.Y.B.A.	"	"	4319
138	21	Patel Poonamben Babubhai	T.Y.B.A.	"	"	4320
139	73	Bgaraiya Rajukumar Amratbhai	T.Y.B.A.	"	"	4505
140	76	Desmukh Bhavnaben Babubhai	T.Y.B.A.	"	"	4506
141	77	Desmukh Komalben Babubhai	T.Y.B.A.	"	"	4507
142	80	Gayakwad Ramilaben Chhotubhai	T.Y.B.A.	"	"	4509
143	90	Patel Anitaben Ashokbhai	T.Y.B.A.	"	"	4516
144	97	Patel Bhavnaben Ravjibhai	T.Y.B.A.	"	"	4518
145	98	Patel Brijalben Pratapbhai	T.Y.B.A.	"	"	4519
146	101	Patel Chetnaben Harsabhai	T.Y.B.A.	"	"	4521
147	106	Patel Dimpeshbhai Dineshbhai	T.Y.B.A.	"	"	4523
148	113	Patel Hetalkumari Amrutbhai	T.Y.B.A.	"	"	4525
149	115	Patel Jayeshkumar Dilipbhai	T.Y.B.A.	"	"	4526
150	118	Patel Jigishakumari Amratbhai	T.Y.B.A.	"	"	4528
151	121	Patel Jigneshbhai Ratilalbhai	T.Y.B.A.	"	"	4530
152	125	Patel Kiranbhai Kanubhai	T.Y.B.A.	"	"	4532
153	130	Patel Mittalben Kanubhai	T.Y.B.A.	"	"	4533
154	132	Patel Neelabahen Panabhai	T.Y.B.A.	"	"	4535
155	134	Patel Nilamben Ratilal	T.Y.B.A.	"	"	4537
156	135	Patel Nileshwaribahen Ratilal	T.Y.B.A.	"	"	4538
157	136	Patel Nilamkumari Rajubhai	T.Y.B.A.	"	"	4539
158	140	Patel Ranjanben Ishvarbhai	T.Y.B.A.	"	"	4541

Sr. No.	Roll No.	Name	Class	1st Class	Subject	Seat No.
159	143	Patel Sangitaben Arjunbhai	T.Y.B.A.	1st Class	History	4542
160	146	Patel Sarojbahen Dhirubhai	T.Y.B.A.	"	"	4543
161	147	Patel Sejalbahen Ashokbhai	T.Y.B.A.	"	"	4544
162	145	Patel Sarikabahen Vijaybhai	T.Y.B.A.	"	"	4545
163	149	Patel Shushilaben Rameshbhai	T.Y.B.A.	"	"	4547
164	154	Patel Surekhaben Rameshbhai	T.Y.B.A.	"	"	4550
165	155	Patel Tanujaben Dineshbhai	T.Y.B.A.	"	"	4551
166	158	Patel Truptiben Bijaybhai	T.Y.B.A.	"	"	4553
167	166	Patel Yogitaben Vasubhai	T.Y.B.A.	"	"	4558
168	78	Desmukh Nayanaben Chhanabhai	T.Y.B.A.	"	"	4561
169	96	Patel Bhavnaben Dhansukhbhai	T.Y.B.A.	"	"	4564
170	111	Patel Heenaben Laljibhai	T.Y.B.A.	"	"	4565
171	128	Patel Mayuriben Manubhai	T.Y.B.A.	"	"	4568
172	141	Patel Rasmikaben Uttambhai	T.Y.B.A.	"	"	4570
173	87	Patel Sangitaben Khandubhai	T.Y.B.A.	"	"	4571
174	144	Patel Sanjaykumar Ratilal	T.Y.B.A.	"	"	4572
175	157	Patel Truptibahen Hasmukhbhai	T.Y.B.A.	"	"	4573
176	91	Patel Anitakumari Dineshbhai	T.Y.B.A.	"	"	4577
177	93	Patel Ankurbhai Dineshbhai	T.Y.B.A.	"	"	4578
178	100	Patel Chetnaben Bhikhubhai	T.Y.B.A.	"	"	4580
179	104	Patel Darshanaben Sumanbhai	T.Y.B.A.	"	"	4582
180	105	Patel Daxaben Gulabbhai	T.Y.B.A.	"	"	4583
181	107	Patel Divyabahen Babubhai	T.Y.B.A.	"	"	4584
182	108	Patel Divyagini Natubhai	T.Y.B.A.	"	"	4585
183	117	Patel Jigishaben Dinubhai	T.Y.B.A.	"	"	4589
184	120	Patel Jigneshbhai Rameshbhai	T.Y.B.A.	"	"	4590
185	126	Patel Malvikaben Arvindbhai	T.Y.B.A.	"	"	**91**

Sr. No.	Roll No.	Name	Class	1st Class	Subject	Seat No.
186	138	Patel Poonamben Ishvarbhai	T.Y.B.A.	1st Class	History	4593
187	142	Patel Rashmikabahen Rajubhai	T.Y.B.A.	"	"	4594
188	151	Patel Sonalben Bhikhubhai	T.Y.B.A.	"	"	4596
189	163	Patel Urvashiben Bhikhubhai	T.Y.B.A.	"	"	4597
190	1	Bhagaria Maheshwariben Kantilal	T.Y.B.A.	1st Class	Economics	4327
191	6	Patel Parimalbhai Ramubhai	T.Y.B.A.	"	"	4329
192	5	Patel Dixitabahen Chhanabhai	T.Y.B.A.	"	"	4333
193	36	Patel Ashaben Jayantibhai	T.Y.B.A.	"	"	4604
194	38	Patel Darshanaben Bhagubhai	T.Y.B.A.	"	"	4605
195	47	Patel Herankumar Vinubhai	T.Y.B.A.	"	"	4610
196	49	Patel Jayeshkumar Rameshbhai	T.Y.B.A.	"	"	4611
197	56	Patel Pragneshkumar Arvindbhai	T.Y.B.A.	"	"	4614
198	60	Patel Sangitaben Ravjibhai	T.Y.B.A.	"	"	4617
199	62	Patel Sejalben Ishvarbhai	T.Y.B.A.	"	"	4618
200	70	Solanki Krupalben Vasanji	T.Y.B.A.	"	"	4620
201	71	Solanki Viralkumar Harisinhbhai	T.Y.B.A.	"	"	4621
202	27	Dhimmar Priyanka Vasantbhai	T.Y.B.A.	"	"	4625
203	40	Patel Dipikaben rameshbhai	T.Y.B.A.	"	"	4630
204	45	Patel Hetalkumari Dhirubhai	T.Y.B.A.	"	"	4632
205	54	Patel Pinal Maheshbhai	T.Y.B.A.	"	"	4635
206	57	Patel Rekhaben Vallabhbhai	T.Y.B.A.	"	"	4636
207	61	Patel Sarasvatiben Rameshbhai	T.Y.B.A.	"	"	4637
208	67	Patel Yoginikumari Dilipbhai	T.Y.B.A.	"	"	4641
209	69	Ravat Ushakumari Lallubhai	T.Y.B.A.	"	"	4643
210	16	Patel Jigneshbhai Jayantibhai	TYBCom.	"	Acc.	3963
211	25	Rathod Dhavni Vijaybhai	"	"	Acc.	3967
212	36	Patel Aamirbhai Munafbhai	"	"	Acc.	3977

Student Union Fund Account

C/o. Chikhli College, Khundh,
Vansda Road, Chikhli - 396 521
Dist. Navsari, Gujarat.

Profit & Loss A/c.

1st Apr. 2013 to 31st March 2014

Particulars		1 April 2013 to 31-Mar-2014	Particulars		1 April 2013 to 31-Mar-2014
Direct Expenses		**3,65,247.50**	**Direct Incomes**		**3,60,988.00**
12.5 % Reserve Fund Trans.	43,350.00				
Cultural Activity Exp.	44,229.00		Bank Interest	10,188.00	
Guj. State Aids Soc. Expenses	6,417.00		Guj. State Aids Control Society Grant	4,000.00	
Salary Expences	33,625.00		Student Union Fee	3,46,800.00	
Expenses	65,000.00				
Sports Expenses	1,60,681.50				
Stationary Expenses	290.00		Gross Loss c/o.		4,259.50
Student Union Exp.	11,655.00				
		3,65,247.50			3,65,247.50
			Nett Loss		4,259.50
Loss b/f		4,259.50			
TOTAL		**4,259.50**	**TOTAL**		**4,259.50**

As per Our Report Of Even Date

Sd/-

(Dr. M. D. Patel)
I. C. PRINCIPAL
MRD Arts & E E L Commerce
COLLEGE, CHIKHLI, Dist. NAVSARI

CHIKHLI

10 JUL 2014

For Bankim Bangawala and Associates
Chartered Accountants
Sd/-

(Proprietor : C.A.B.B. Bangawala0
Membership No. 042467, FRN : 100980W

Student Union Fund Account

C/o. Chikhli College, Khundh,
Vansda Road, Chikhli - 396 521
Dist. Navsari, Gujarat.

Balance Sheet

1st Apr. 2013 to 31st March 2014

Liabilities		as at 31-Mar-2014
Capital Account		**14,44,468.71**
Reserve Fund Account	7,07,620.00	
STUDENT UNION FUND ACCOUNT	7,36,848.71	
Loans (Liability)		
Current Liabilities		**50,211.13**
Dr. A.K.Tai Award Fund A/c.	8,001.00	
Dr. A.K.Tai Prize A/c.	5,524.85	
Dr. Dhiresh Adhvaryu Award fund Account	10,000.00	
Indian Rad cross Society	8,407.00	
Nilaraj Family Trust Fund	9,000.00	
Prof. D.M. Desai Award Fund	1,001.00	
Prof. D. M. Desai Prize Fund	54.38	
Prof. J. P. Pandya Award Fund	3,001.00	
Prof. M. J. Joshi Award Fund Account	3,500.00	
Prof. M. J. Joshi Prize A/C.	647.35	
Prof. T. M. Desai Award Fund A/C.	1,000.00	
Prof. T. M. Desai Prize A/C.	74.55	
Profit & Loss A.C.		
Opening Balance		
Current Period	(-)4,259.50	
Less : Transferred	(-)4,259.50	
TOTAL		**14,94,679.84**

Assets		as at 31-Mar-2014
Fixed Assets		**7,14,496.24**
Dead Stock	3,850.00	
Sports Equipment	7,10,646.24	
Investments		**4,26,503.00**
Dena Bank Fd.	25,502.00	
Dena Bank Fix Deposit A/c	4,00,000.00	
State Bank of India Fd.	1,001.00	
Current Assets		**3,53,680.60**
Cash-in-hand	581.42	
Bank Accounts	62,403.27	
College Account	1,42,427.91	
Dr. Dhiresh Adhvaryu Prize A/c.	1,640.00	
Ground Development A/C.	1,44,402.00	
Prof. J. P. Pandya Prize A/c.	226.00	
Prof. J. S. Naik	2,000.00	
TOTAL		**14,94,679.84**

As per Our Report Of Even Date

Sd/-

(Dr. M. D. Patel)
I. C. PRINCIPAL
MRD Arts & E E L Commerce
COLLEGE, CHIKHLI, Dist. NAVSARI

CHIKHLI

10 JUL 2014

For Bankim Bangawala and Associates
Chartered Accountants
Sd/-

(Proprietor : C.A.B.B. Bangawala0
Membership No. 042467, FRN : 100980W

Student Union Fund Account

C/o. Chikhli College, Khundh,
Vansda Road, Chikhli - 396 521
Dist. Navsari, Gujarat.

Profit & Loss A/c.

1st Apr. 2014 to 31st March 2015

Particulars		1 April 2014 to 31-Mar-2015	Particulars		1 April 2014 to 31-Mar-2015
Direct Expenses		4,29,548.00	**Direct Incomes**		3,56,996.00
12.5 % Reserve Fund Trans.	38,150.00		Bank Interest	32,296.00	
Cultural Activity Exp.	48,627.00		Guj. State Aids Control Society Grant	4,000.00	
Guj. State Aids Soc. Expences	4,048.00		Souvenir Expenses	15,500.00	
Salary Expenses	44,500.00		Student Union Fee Account	3,05,200.00	
Sports Expenses	2,36,802.00				
Student Union Exp.	57,421.00				
		4,29,548.00	Gross Loss c/o.		72,552.00
					4,29,548.00
Gross Loss b/f		72,552.00			
			Nett Loss		72,552.00
TOTAL		72,552.00	**TOTAL**		4,259.50

As per Our Report Of Even Date

For Bankim Bangawala and Associates
Chartered Accountants
Sd/-

(Proprietor : C.A.B.B. Bangawala0
Membership No. 042467, FRN : 100980W

Sd/-
(Dr. M. D. Patel)
I. C. PRINCIPAL
MRD Arts & E E L Commerce
COLLEGE, CHIKHLI, Dist. NAVSARI

CHIKHLI

10 JUL 2014

Student Union Fund Account

C/o. Chikhli College, Khundh,
Vansda Road, Chikhli - 396 521
Dist. Navsari, Gujarat.

Balance Sheet

1st Apr. 2014 to 31st March 2015

Liabilities		as at 31-Mar-2015	Assets		as at 31-Mar-2015
Capital Account		**14,10,066.71**	**Fixed Assets**		**7,14,496.24**
Reserve Fund Account	7,45,770.00		Dead Stock	3,850.00	
STUDENT UNION FUND ACCOUNT	6,46,296.71		Sports Equipment	7,10,646.24	
Loans (Liability)			**Investments**		**4,26,503.00**
Current Liabilities		**51,538.13**	Dena Bank Fd.	25,502.00	
Dr. A.K.Tai Award Fund A/c.	8,001.00		Dena Bank Fix Deposit A/c	4,00,000.00	
Dr. A.K.Tai Prize A/c.	5,500.85		State Bank of India Fd.	1,001.00	
Dr. Dhiresh Adhvaryu Award fund Account	10,000.00		**Current Assets**		**3,20,605.60**
Indian Rad cross Society	9,746.00		Cash-in-hand	974.42	
Nilaraj Family Trust Fund	9,000.00		Bank Accounts	1,04,627.27	
Prof. D.M. Desai Award Fund	1,001.00		College Account	70,601.91	
Prof. D. M. Desai Prize Fund	92.38		Ground Development A/C.	1,44,402.00	
Prof. J. P. Pandya Award Fund	3,001.00				
Prof. M. J. Joshi Award Fund Account	3,500.00				
Prof. M. J. Joshi Prize A/C.	649.35				
Prof. T. M. Desai Award Fund A/C.	1,000.00				
Prof. T. M. Desai Prize A/C.	46.55				
Profit & Loss A.C.					
Opening Balance					
Current Period	(-)72,552.00				
Less : Transferred	(-)72,552.00				
TOTAL		**14,61,604.84**	**TOTAL**		**14,61,604.84**

As per Our Report Of Even Date

For Bankim Bangawala and Associates
Chartered Accountants
Sd/-

(Proprietor : C.A.B.B. Bangawala0
Membership No. 042467, FRN : 100980W

Sd/-

(Dr. M. D. Patel)
I. C. PRINCIPAL
MRD Arts & E E L Commerce
COLLEGE, CHIKHLI, Dist. NAVSARI

CHIKHLI

10 JUL 2014

With Best Compliments From....

શ્રી મહાવીરાય નમઃ શ્રી બેરૂજી બાવજી નમઃ શ્રી નાકોડા ભૈરવાય નમઃ

કે. એસ. જૈન : 9377041479
વી. કે. જૈન : 8000525486

ભૈરવ જવેલર્સ

સોના ચાંદીના ફેન્સી દાગીના તૈયાર તથા
ઓર્ડરથી બનાવનાર.

જૂના બસ સ્ટેન્ડ, સ્ટેટ બેંકની સામે, ચીખલી,
તા. ચીખલી, જી. નવસારી.

With Best Compliments From....

JEETANDRA TANDEL

ADVOCATE

RIDDHI SHIDDHI APPARTMENT, III RD FLOOR, DAMAN.

With Best Compliments From....

॥ શ્રી ગણેશાય નમઃ ॥

પ્રમુખ રેસીડેન્સી

ખુલ્લા પ્લોટોનું સુંદર આયોજન

- તમામ ટાઈટલ કલીયર.
- સરળ હપ્તાની સગવડ.
- પાક્કા રોડ, રસ્તાની સુવિધા.
- સ્ટ્રીટ લાઈટની સુવિધા સાથે.
- ૨૪ કલાક પાણીની સુવિધા.
- આકર્ષક મેઈન ગેટ અને કમ્પાઉન્ડ વોલ સાથે.

જુજ પ્લોટો બાકી

-: સ્થળ :-

ગોલવાડ, હરિનગરની પાછળ, સાદકપોર ચોકડી, ચીખલી.

(Mo.) : 84880 11116, 88666 22011

With Best Compliments From....

સ્વામી સહજાનંદ ગ્રુપ ઑફ કોલેજીઝ

સ્વામી સહજાનંદ કોલેજ ઓફ કોમર્સ એન્ડ મેનેજમેન્ટ

(B.Com., B.B.A., B.C.A., B.Sc.-IT, M.Com., M.H.R.D., M.S.W., M.Sc.-IT & M.Phil.)
(મહારાજા કૃષ્ણકુમારસિંહજી ભાવનગર યુનિવર્સિટી સંલગ્ન)
(UGC 2 (f) માન્યતા પ્રાપ્ત તથા નેક દ્વારા પ્રમાણિત 'B' ગ્રેડ (CGPA 2.54) મેળવનાર એકમાત્ર સ્વ-નિર્ભર કોલેજ)

SSCCM
Success...Nothing Less...

પ્લોટ નં. ૬૩૯, ઈસ્કોન મેગાસીટી, એમ.કે.ભાવનગર યુનિવર્સિટી કાર્યાલય પાસે, ભાવનગર. (ગુજરાત)
ફોન : ૦૨૭૮-૨૫૧૬૯૯૯, ૨૫૧૨૨૫૨, ૨૫૨૩૬૪૬
E-mail: ssccmcollege@gmail.com. Website: www.ssccm.ac.in

પ્રવેશ 2015

M. Com. **M. H. R. D.** **M.Sc. IT** **M. S. W.** **M. Phil.**

કોમર્સ (Commerce)
મેનેજમેન્ટ (Management)
અંગ્રેજી (English)

એક અનોખું શિક્ષણ,
એક આગવી શૈક્ષણિક સંસ્થા...

- ✓ ૨૨૦૦ કરતાં પણ વધુ વિદ્યાર્થીઓ
- ✓ યુનિવર્સિટી પરિક્ષામાં સૌથી ઉંચા પરિણામો
- ✓ અંગ્રેજી તથા ગુજરાતી માધ્યમનાં વિકલ્પો
- ✓ સરકારી મળવાપાત્ર તમામ શિષ્યવૃત્તિ (સ્કોલરશીપ) મેળવી શકાય છે.
- ✓ હોસ્ટેલ સુવિધા ઉપલબ્ધ

ગુજરાતી અને અંગ્રેજી માધ્યમનું **100% પરિણામ**

➢ સ્થળ પર સીધો પ્રવેશ

પ્રવેશકાર્ય સવારે ૮ થી સાંજનાં ૫ દરમ્યાન
રવિવાર તથા જાહેર રજાનાં દિવસોમાં પણ શરૂ છે.

- **M.S.W.** (માસ્ટર ઓફ સોશ્યલ વર્ક)
  ફીનું ધોરણ : પ્રતિ સેમેસ્ટર રૂા.**7500/-** (કુલ ચાર સેમેસ્ટર)
- **M.Sc.-IT** (માસ્ટર ઓફ ઈન્ફર્મેશન ટેકનોલોજી)
  ફીનું ધોરણ : પ્રતિ સેમેસ્ટર રૂા.**12500/-** (કુલ ચાર સેમેસ્ટર)
- **M.H.R.D.** (માસ્ટર ઓફ હ્યુમન રિસોર્સ ડેવલપમેન્ટ)
  ફીનું ધોરણ : પ્રતિ સેમેસ્ટર રૂા.**7500/-** (કુલ ચાર સેમેસ્ટર)
- **M. Com.** (માસ્ટર ઓફ કોમર્સ)
  ફીનું ધોરણ : પ્રતિ સેમેસ્ટર રૂા.**7500/-** (કુલ ચાર સેમેસ્ટર)
- **M. Phil.** (માસ્ટર ઓફ ફિલોસોફી)
  ફીનું ધોરણ : પ્રતિ સેમેસ્ટર રૂા.**26,040/-** (કુલ બે સેમેસ્ટર)

વિદ્યાલક્ષ્મી યોજના

તમામ વિદ્યાર્થીની બહેનોને સંસ્થા દ્વારા
વધારાની નાણાંકીય સહાય

પ્રવેશ માટે સંપર્ક :
ડૉ. નીના પારેખ – મો. 9427560175
પ્રા. નૈમિષા જોષી – મો. 9033468036
શ્રી શૈલેષ ભોજાણી – મો. 9924910393

Prof. Suresh Savani - Founder Trustee (M) 9825803036
Dr. Hetal Mehta - Principal (M) 8511186031

With Best Compliments From....

Riteshbhai
(M) : 99044 45867

Bhagubhai
(M) : 98245 65367

BABA LODGE

Vansda road,
Shopping Centre,
Chikhli.

With Best Compliments From....

વિક્રમ ઈન્ફ્રાસ્ટ્રકચર

શિવ એન્ટરપ્રાઈઝ

પીપલગભાણ, તા. ચીખલી

With Best Compliments From....

Nilesh Desai

Ph. : (O) 02637 242214
(O) 02637 242215
(R) 02634 266790
Mo. 98790 38825

MOTHER AGENCIES

PHARMACEUTICAL DISTRIBUTORS

114, shantiniketan Appt., "B", Godkari Road, Navsari - 396 445

With Best Compliments From....

- યાસ્મીન સૈયદ
9737558003

લક્કી ફોટો સ્ટુડીયો

નોવેલ્ટી સ્ટોર,
આર. ડી. શોપીંગ સેન્ટર,
ચીખલી.

સરસ્વતીને સમર્પિત

(મહાવિદ્યાલય ગીત)

દંડકવન કેરી વનરાજી શીત
નિર્મલ નિનાદિત કાવેરી પટ વંદિત.
તટ પર સ્થિત અમ વિદ્યાલય લલિત.
સરસ્વતીને સમર્પિત અમારું આ ગીત.

એકલવ્ય શા આદિવાસી વંચિત પિપાસિત
જ્ઞાન તણી ગંગા વહે અપરિમિત.
ચૈતન્યમયી વિદ્યાનૂપુર રણકતી પુલકિત,
વિકાસમંત્ર અમારો "જનજનનું જીવન સંગીત."
સરસ્વતીને સમર્પિત અમારું આ ગીત.

તારા અમારા ધ્રુવ પ્રહ્લાદ સમા પ્રકાશિત,
ઉજ્જવલ ચિત્ત અભય ઉન્નત અમિત.
ક્રિડાંગણે અગ્રીમ રત ઉત્સાહિત,
નવપલ્લવિત શમણાં અગણિત ફલિત.
સરસ્વતીને સમર્પિત અમારું આ ગીત.

ચીખલથી કમલ મનોરમ યાત્રા લાભાન્વિત
અત્ર મૂક જ્ઞાનયજ્ઞ સુરભિત પ્રજ્વલિત.
કલાકૌશલ્ય સમસૂત્ર નિત નિત નવનીત,
કુલનાયિકા રચિત "વિમલ" ગીતસંગીત.
સરસ્વતીને સમર્પિત અમારું આ ગીત.

"કમ્પ્યુટર શિક્ષણમાં વિશ્વસનીય નામ"

સારુ શિક્ષણ
સાચુ શિક્ષણ
સાચી ફી...

સરકાર માન્ય સર્ટીફીકેટ

CCC

Surat's Biggest

MOEC®
english for all
SPOKEN ENGLISH

સંપૂર્ણ એકાઉન્ટીંગ સંપૂર્ણ ટેક્ષેસનની માહિતી સાથે શીખો

ડીગ્રી/ડિપ્લોમાં એડમીશન લેનાર માટે C/ C++ / Auto CAD

Diploma in Computer Teacher Training Course

(1Year Career Course)

Tally®
Power of Simplicity

શા માટે પ્લેનેટ એકેડમી....

* ૨૦ વર્ષના અનુભવી સંચાલક દ્વારા સંચાલન
* ISO 9001 : 2008 Certified Academy
* વિદ્યાર્થીઓની ઉચ્ચત્તમ કારકિર્દી નિર્માણ કરવાનો ધ્યેય
* વ્યકિતગત માર્ગદર્શન
* નવસારી જીલ્લાની સૌથી જાણીતી વિશ્વાસુ અને અનુભવ ધરાવતી સંસ્થા
* ૧૦૦% પ્રેકટીકલ ટ્રેનીંગ પૂરી સમજણ સાથે
* ખૂબ જ વ્યાજબી ફી
* ટ્રેનીંગ લીધા બાદ ભવિષ્યમાં પણ પ્રેકટીસ કરવાની છૂટ

Education Keys in IT....

* DTP
* Web Design
* VB.net
* ASP.net
* Android Application
* C# with .net
* MVC
* PHP
* Hardware & Networking

Mob. 98256 23664
91572 60714

Planet™
THE COMPUTER ACADEMY
An ISO 9001 : 2008 Certified

201-203, 2nd Floor, Gohil Complex, Khergam Road, Chikhli, Dist. Navsari.

Head Office :122, Sahil Appt, Nr. Railway Station, Navsari. Ph. 234336
Branch Office : 102,103, Mavia Appt., Nr. ST Depot, Charpul, Navsari. Ph. 234337
E-mail : planetacademy@yahoo.com Website : www.planetcomputeracademy.org

MS OFFICE/CCC TALLY DTP WEB DESIGN PROGRAMING SPOKEN ENGLISH

Spectra - 98255 75302